

הלקוטי דיבורים בכתבי הרבי הריי"צ

בית משיח שמח לפתוח מדור חדש ומרתק, בו יופיעו מידי שבוע קטעים מתוך ה'לקוטי דיבורים' של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לצד צילומים מכתבי יד קודש והגהות הרבי הריי"צ על הקטעים המתפרסמים • השבוע אנו מביאים קטעים משיחת שמחת תורה תר"צ שנאמרה בעת ביקורו של הרבי הריי"צ בניו-יורק, ונדפסה בקונטרס מיוחד. לאחר פירסום הקונטרס, כתב הרבי הריי"צ הוספות רבות בכתב ידו, ולאחר שאלו תוקתקו, הוסיף עוד הגהות ותיקונים • לפנינו תרגום ללשון הקודש של המהדורה הסופית (מתוך לקו"ד בלה"ק ח"ב ע' 388 ואילך), לצד צילומים מהמהדורות הראשונות

י. הרבה פעמים יצא לנו לשמוע מאבי בשיחותיו הקדושות, בענין מעלת תורת החסידות, ובפנים מאירות ומסבירות במיוחד היה אומר: החסידות שלנו, החסידות שבה "השכלה" היא "עבודה" ו"עבודה" היא "השכלה".

במצב רוח מרומם היה אבי נותן שבח להשי"ת על התגלות תורת החסידות בכלל וחסידות חבי"ד בפרט.

בחורף תרס"ז היה אבי בעיר ווירצבורג (בייערען). כ"ד טבת חל אז ביום חמישי פרשת וארא. הגיע אז לוורצבורג החסיד ר' צבי שיי גורארי ואבי אמר חסידות. אחרי חסידות, אמר אבי: ישנו מאמר העולם כשמוזכרים מישהו שנמצא כבר בעולם האמת, אומרים, גן עדן מואר שיהיה לו.

גן עדן מואר — אמר אבי — שיהיה לרבי שפתח את עינינו והאיר את מוחינו ולבותינו

שער המהדורה הראשונה

כתי"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י צ במהדורה השניה

בהתגלות תורת החסידות. בשמעי מלים ספורות אלו, שאבי אמרן בהתלהבות פנימית קדושה, נזכרתי על דברי המדרש על הפסוק "באתי לגני", בענין גילוי השכינה למטה על ידי שבעת הצדיקים, שבעה דורות, אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קהת, עמרם ומשה.

לנו טוב ב"ה. שבעה הדורות, שבעה נשיאי העולם, ממורנו הבעש"ט עד לאבי ועד בכלל, פתחו לפנינו שערי ההיכלות של חב"ד. כל רבי בדורו, ואבי בארבעים וחמש שנות יגיעתו בחסידות, נתנו לנו את ההסברים הטובים ביותר בעניני ההשכלה העמוקים.

אבי בהיותו בן תשע עשרה שנים בערך, יגע בזיעה של דם – בנוסח זה הוא אמר לי – להבין הענין של שכל עצמי, במדריגה השלישית "אמת לאמיתו". אך יגיעה קשה, יגיעת דם קשה זו, הביאה את התועלת הנרצה. כעבור שלשים שנה בערך – קיץ תרס"ח במרינבאד – הוא משוחח אתי – במהלך טיולינו – באותו ענין של שכל עצמי, בהסבר וביאור רחב כבענין מוחשי. שכן, במשך הזמן נתבארה ונתרחבה תורת החסידות בביאורים והסברים ארוכים בכל ענין.

מאותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

אבותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

מאותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

מאותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

מאותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

מאותה תקופה – תרל"ט-תר"מ בערך – עברו יותר מחמשים שנה, ובמשך יובל שנים זה, נתבארה ונתרחבה תהלה לא-ל תורת החסידות, דבר שנותן לנו האפשרות שנוכל להבין גם את הענין האמור.

הרמ"מ שיי ומחונתני הר"מ שיי סדר ללמוד חסידות כמה פעמים בשבוע עם מורי הרשב"ץ נ"ע.

שנת תרנ"ד היא שנה מבורכת בחסידות. כמעט בכל שבתות שנה זו, כלומר מראש השנה עד שבת פרשת בהעלותך, עת נסיעתו של אבי להבראה לאודיסה על נהר הלימאן, אמר אבי מאמר חסידות.

המאמר שהיה אבי אומר ביום ששי לפני קבלת שבת, לא זו בלבד שה"חוזר" הרב ר' אהרן ז"ל היה חוזר עליו לפני האורחים שבאו לשבת, היו גם חוזרים עליו מספר גדול של "יושבים" שהיו אז בליובאוויטש.

הסדר היה, שביום שני היה כבר הכתב של המאמר, ה"יושבים" למדו את המאמר בעיון, ואצל זקני החסידים – כמורי הרשב"ץ, החסיד ר' חנוך הענדל, החסיד ר' שמואל ברוך מורשה, החסיד ר' אבא מצאשניק, החסיד ר' ניסן – שבאו לשבת לליובאוויטש, היה תוכן מאמר החסידות של שבת, נושא הדיבור במשך כל השבוע.

באותו זמן – חורף תרנ"ד – היו כבוד דודי הרמ"מ שיי והר"מ שיי עסוקים מאד בלימוד החסידות, דבר שהשפיע הרבה על כמה אברכים, בעלי כשרונות גדולים, שהיו משכילים במדעי עולם ורחוקים מחסידות, ועל ידי הקביעות בלימוד החסידות התקרבו. למורי החסיד הרשב"ץ נ"ע היה חוש מיוחד ביכולת לבאר ולהסביר אימרות חסידות. לכל ענין היה לו משל, וכל דבר היה מתבטא אצלו בפקחות חריפה.

ג. מזמן לזמן היו כבוד דודי הרמ"מ שיי והר"מ שיי נכנסים אל אבי, לשאול ולהתדבר בענינים שונים ממה שלמדו אז. לעתים קרובות היתה פגישה כזו אורכת כמה שעות. כרגיל היו שיחות אלו נערכות בשעות הערב, אחרי סיום לימודי אצל מורי החסיד רשב"ץ נ"ע, ולעתים קרובות הייתי נוכח בשיחות אלו.

באחת השיחות האמורות הסביר אבי הענין של השכלה, השגה, הרגשה והכרה.

גם כיום, אחרי עבור למעלה מארבעים שנה מאז, וכל הענינים הוסברו בהרחבה בהרבה מאמרים, נחשבים ענינים אלה מן הענינים החשובים בתורת החסידות, ובמיוחד אז, שעל ענינים אלו היו גם בחסידות מדברים לעתים רחוקות ביותר, ומכל שכן בשיחה רגילה, – היה זה אחד מהדברים הגדולים ביותר.

את ענין של השכלה והשגה בהסבר הרחב של בעל המצאה ובעל הסברה, שהסביר אבי, הם הבינו היטב, אך הענין של הרגשה והכרה,

הם הבינו בצורה חלשה מאד, וההסבר לקח זמן ניכר.

בסופו של דבר הסביר אבי, שההשגה האמיתית הרי באה בהעמקת הדעת של נקודת התמצית, עד שמגיעים לתכלית האמיתית של השגה, שהיא כמאמר הידוע: תכלית הידיעה שלא נדע.

בהשגה זו, הרי למרות שנעשה ביטול ההשגה, שכן, השגה זו היא הרי בעצם למעלה מהשגה, בכל זאת כשמתעמקים בה בהעמקת הדעת, עוזר השי"ת ברגע מסויים שמתחילים להרגיש את הענין ומגיעים להכרת הענין.

בשיחה ארוכה מסביר אבי את ההבדל בין נקודת ההשכלה, שהיא ההתחלה של כל מושכל, לבין נקודת התמצית שהיא תכלית המושג של כל מושכל, וקובע שתורת החסידות פתחה שערי בינה, שביכולת האדם להגיע להשגות העמוקות ביותר במוחש ממש. צריכים רק לרצות באמת ולהתייגע באמת. אמת היא המפתח הפותח כל מנועולי ההשכלה.

י. במשך שמונה עשר השנים, מחורף תרנ"ד עד חורף תער"ב, התרחבה מאד ב"ה תורת החסידות, והרבה ענינים הוסברו בהרחבה.

בארבעת השנים תרנ"ד-ז היו בליובאוויטש "יושבים" בעלי כשרונות וכן מתמידים, רוב ה"יושבים" למדו חסידות בהתמדה.

עם התייסדות ישיבת "תומכי תמימים" יצ"ו – ט"ו אלול תרנ"ז – מתחילה תקופה חדשה בלימוד החסידות, שנהיה לימוד מסודר כמו לימוד הנגלה, ומזמן לזמן רואים את השינוי לטובה.

אלה שלומדים חסידות מתוך הבנה, רואים במאמרי החסידות של אבי, בשנים תרנ"ח-נ"ט, תר"ס, שינוי מסויים משנה לשנה, הן בעצם עניני המאמרים והן בצורת הביאורים וההסברים.

מאמרי שנת תרנ"ח, עד למאמרי חג השבועות, הנם מאמרים נפרדים ויחידים, והענינים הנידונים בהם מותאמים להבנתם של המתחילים בלימוד החסידות.

מאמר חג השבועות תרנ"ח הוא אמנם עמוק, אבל לפי ערך תלמידי "תומכי תמימים" באותה תקופה.

מאמרי שנת תרנ"ט מותאמים כבר לאלה שמבינים ענינים עמוקים בחסידות, ומאמרי שנת תר"ס הם עמוקים יותר.

בשנת תר"ס עסק חלק מתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" במאמרים שהשמיע אבי,

והתלמיד המובהק החסיד הרב ר' אברהם דוד ז"ל פויזנר מקלימוביץ' כתב "הנחות" על המאמרים.

עד כמה היו ה"הנחות" שכתב התלמיד הר' אברהם דוד, חשובות בעיני אבי, יכולים לראות מהעובדה שהוא היה עובר עליהם ומעיר הערות-תיקון שונים. מכאן הסיבה שבשנת תר"ס כתב אבי מספר מועט של מאמרים שאמר בשבתות השנה.

טו. בשנת תר"ס, אחרי חג הסוכות, לפני נסיעתו של אבי לחרקוב – שם היה עליו לעבור בדיקה רפואית – מפרסם אבי הקונטרס הראשון שלו לתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" יצ"ו.

הקונטרס מהווה תשובה עמוקה ורחבה על השאלות שעל חסיד לשאול את הרבי ב"יחידות", כיצד יש לעבוד את השי"ת בעבודה שבלב זו תפלה.

קונטרס התפלה הנו הוראה, כיצד צריכה להיות העבודה וההכנה של תפלה, ופעולת עבודת התפלה בתיקון ובירור המדות ובהתנהגות היום-יומית.

יש לזכור שבשנת תר"ס הורגשו כבר בעולם החסידי התוצאות הגדולות והמיוחדות שהביאו שיחתו הנרחבת של אבי בשמחת תורה ומאמר "החלצו" המפורסם.

שיחת שמחת תורה תרנ"ט, בה דיבר אבי בארוכה על כונת רבנו הזקן בדמותו של חסיד, מסירות נפשם הגדולה של כל הרביים על חסידות ועל חסידים, מצב החסידים בעבר והמצב בהווה, ולאחר מכן המאמר "החלצו" – הופצו במשך השנה במחנה החסידים והביאו לתוצאות גדולות.

קונטרס התפלה נתקבל בשמחה רבה אצל החסידים בכלל, ואצל תלמידי "תומכי תמימים" בפרט, בתור מורה דרך בעובדת ה' בעבודה שבלב.

טז. קונטרס התפלה הנו עד מוחשי על מצבם הרוחני של תלמידי "תומכי תמימים", ומצב עבודת החסידים באותה תקופה. מאותו זמן מתחילה תקופה חדשה בהרחבת תורת החסידות.

שנת תרס"א – בה הגיע מספר התלמידים בישיבה למספר נכון, והיתה להם השפעה גדולה על עדת החסידים בכלל – היתה שנת עבודה בשקידה רבה.

במרבת שנת תרס"א שהה אבי בחוץ לארץ, ומשם כתב אלי ביחס להנהגת הישיבה. מספר מכתבים פורסמו בין התלמידים והביאו לשקידה מוגברת יותר

בלימוד החסידות.

המאמרים שנאמרו על ידי אבי בשנים תרס"ב, תרס"ג, תרס"ד ותרס"ה, הן המאמרים היחידים והן ה"המשכים", שיחות הקודש בזמני השמחה, שמחת תורה וי"ט כסלו, ושני הקונטרסים שהופיעו בשנת תרס"ג ותרס"ד, מלמדים על מצב החסידים ותלמידי ישיבת "תומכי תמימים" באותה תקופה.

כל אחד בהתאם להבנתו במאמרי חסידות שאמר אבי במשך השנים תרנ"ד-תרס"ה, יכול לראות את השינוי הגדול שנתהווה במשך הזמן בהתרחבות החסידות ובעבודת החסידים.

השנים הללו הכשירו את גידולו של דור דעה בלימוד החסידות בעיון ובעונג עמוק בעבודה שבלב.

2. המאמר "יום טוב של ראש השנה", שהחל אבי לומר בראש השנה תרס"ו, ונאמר בששים המשכים, ארבעים ואחד מאמרים מההמשך – חוץ ממאמרים יחידים – בשנת תרס"ו, חמשה עשר מאמרים – בשנת תרס"ז וארבעה מאמרים מההמשך בשנת תרס"ח – הנו עד מוחשי על התרחבות תורת החסידות ומצב לומדי החסידות באותה תקופה.

אלה שמכירים את עניני החסידות הנידונים בהרחבה ובהבירות רבה במאמרי שנות תרס"ו, ס"ז, ס"ח, תרס"ט, ההמשכים הידועים בשנים עת"ר, תרע"א, אחד עשר המאמרים של המשך יום טוב של ראש השנה תרע"ב – נוכחים לדעת שהחל משנת תרס"ו החלה תקופה חדשה בהתרחבות תורת החסידות.

ששת השנים תרס"ו-תרע"ב – העשירו את תורת החסידות בבעלי כשרון יסודיים ובבעלי עבודה.

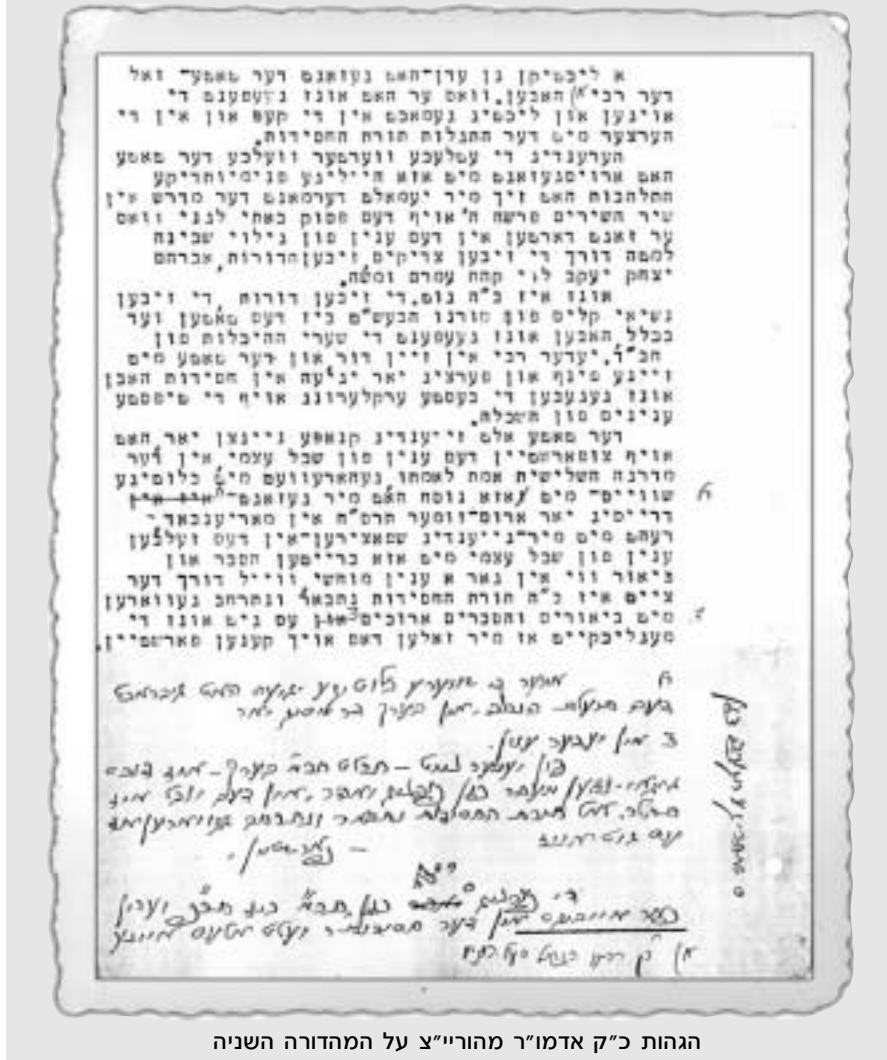
ברשימותיו של אדמו"ר האמצעי – שכפי הנראה כתב בשנותיו הצעירות – ישנו ביטוי "ועל דרך צחות יש לומר".

בדרך צחות יש לומר על התרחבות החסידות ועבודת החסידים משנת תרס"ו עד תרע"ב, את המאמר "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית".

תורת החסידות עשתה חסידים מלידה לחסידי אמת, וחסידים הפכו חסידות כתובה לחסידות חיה.

במשך שמונה עשרה השנים תרנ"ד-תרע"ב, הועמדו ענין החסידות, לימוד החסידות ועבודת החסידות, על הגובה הנכון והמתאים.

כל אשר אמרתי לכם בקיצור נמרץ, על סדר השתלשלות התרחבות החסידות ועבודת

הגהות כ"ק אדמו"ר מהור"צ על המהדורה השנייה

כבר ב"ה ענין כללי מסודר, ודרך אגב – ה"דרך אגב" עצמו הוא יקר מכל יקר – הוא מסביר לי אופן הגילוי של השכלה כפי שהיא מתגלית מכוח השכל ההיולי העצמי, הנטוע ומושרש בעצם הנפש.

מטבע נקודת ההשכלה של החכמה הגלויה גם להתעלם, כידוע. ובפרט נקודת ההשכלה כפי שהיא בכוח המשכיל, ומכל שכן כפי שנקודת ההשכלה היא המצאה שכלית, כפי שהיא עומדת עדיין בכוח ההיולי של השכל, הנטוע בנפש.

למותר לומר שהיתה לי תשוקה עזה לדעת מה הוא הענין החדש בחסידות שאבי עוסק בו, אך מאידך חשבתי שבאמת לא צריכים לרצות לדעת דברים כאלה.

כשבאתי למענטאן לשבת פרשת וארא ר"ח שבט, מצאתי את אבי במצב רוח מרומם ושבע רצון, חשתי שרוממות הרוח ושביעת הרצון, באות מעבודה בחסידות שהסבה לו עונג רב.

החסידים ותלמידי ה"תמימים" עד לשנת תרע"ב, הרי זה כדי להבין באופן יסודי אימרתו של אבי, שעם בואו למענטאן הוא מקווה שיהיה לו זמן הנכון להרהר בסידור ענין חדש בחסידות.

יח. אלה שזכו להכיר את אבי ולשמוע ממנו חסידות ושיחות שמחת תורה או י"ט כסלו, יודעים, איזו אהבה בלתי מוגבלת היתה לאבי כלפי לומדי חסידות ועוסקים בעבודה שבלב, וברצון רב היה עוזר להם לעלות בהשגה ובעבודה.

באחד ממכתביו אלי ממענטאן, כותב לי אבי, שהוא ב"ה שבע רצון, השי"ת מילא רצונו, ותקוותו – שהביע אותה בנסעו בליובאוויטש לורשה, ואשר שאלתי אותו על כך באחד ממכתביו – באה מהכוח אל הפועל.

אמנם – כותב לי אבי – זה רק בנינו של הענין, וגם זה רק בתכלית הקיצור, אך זה

הרבי מלך המשיח לד"ר גלזמן:

החדר הזה הוא קודש קדשים

ד"ר מרדכי מנחם מענדל גלזמן, רופא מומחה למחלות לב מטורונטו, חושף לראשונה את קשריו עם הרבי מלך המשיח, ומספר על רגעים מרטיטים בשעות הראשונות לאחר האירוע בשמיני עצרת תשל"ח • כיום, ד"ר גלזמן חבר במועצת המנהלים של בית חב"ד ברובע מרכזי של טורונטו, בהנהלת השליח הרב נחמיה דייטש, והוא הזמינו להתוועדות ר"ח כסלו שנערכה בישיבת ליובאוויטש בטורונטו, שם חשף את הסיפור המלא • תודתנו להרב נחמיה דייטש ששלח לנו את תוכן הנאום על מנת לזכות בו את הרבים

רפואה. למרות שמאוד רציתי לשוחח בנושאים שונים, הייתה לי דרך-ארץ לרבי, והקשבתי לדבריו.

ההתמצאות של הרבי בענייני רפואה הדהימה אותי. הרבי דיבר והתעניין בהמצאות ומחקרים העדכניים ביותר, שרק זמן קצר קודם לכן פורסם אודותם במגזינים הרפואיים. הרבי התמצא בכל פרט שפורסם, ורצה לברר אצלי פרטים נוספים על המחקרים הללו. בשבילי זה היה דבר יוצא מגדר הרגיל, שהרי מדובר בצדיק הדור, רבי, לא ברופא, ובכל זאת הוא מתמצא במחקרים האחרונים ברפואה.

אני לא כל כך מאמין לסיפורים הללו. הוא הביט בי, ואמר: אתה יודע מה, אני רואה שאין לי ברירה – אני חייב לקחת אותך איתי לרבי, ואז תהיה מוכרח להודות בדברים הנפלאים שאני מספר לך.

הביא לדפוס: אברהם יעקבסון

לאחר זמן קצר טסתי לניו-יורק. בזכות פרוטקציה מיוחדת הצלחתי להתקבל מיד ליחידות. רציתי לדבר עם הרבי על נושאים שונים, אולם הרבי ביקש שנשוחח בענייני

הכרות ראשונה עם הרבי

ההכרות שלי עם הרבי החלה בשנת תשכ"ב. אחד מידידי בטורונטו היה יהודי חשוב בשם ר' יהודה לייב מייזל. למעשה, הוא היה הרבה יותר מידיד; הוא היה כמו האפוטרופוס שלי. הוא היה מיווד עם אבי ר' נתן הכהן זכרונו לברכה, ונוצר בינינו קשר מיוחד במינו. לעיתים קרובות היינו מדברים על נושאים שונים, ופעמים רבות התמקד נושא השיחה אודות הרבי מליובאוויטש.

סיפוריו המיוחדים על הרבי, ריגשו אותי מאוד, אולם לפעמים חשבתי שהוא מגזים. פעם אמרתי לו ישירות: אני לא מבין את הסיפורים שלך על הרבי, או במילים אחרות:

לאחר דקה או שניים יצא מייזל מחדרו של הרבי והחל לרקוד בשמחה עצומה. ניסיתי לברר אצלו מה פשר השמחה המיוחדת, אך הוא המשיך לרקוע ברגליו בהתלהבות ולמלמל חצאי הברות שלא הצלחתי להבין מהם דבר. לרגע חשבתי שסוף סוף הוא אדם מבוגר ויכול להיות שקרה לו משהו...

רק לאחר כמה דקות הוא הצליח להרגע, וכשחיוך של שמחה על פניו הודיע לי כי הרבי אמר לו שבתוך שנה מהיום אני אזכה לחבוק בן. באותו זמן לא היו לי בנים, רק בנות, ומאוד ייחלתי לבן. כמוכן, שברכתו של הרבי שמחה אותי מאוד, ופחות משנה לאחר מכן זכיתי לראות בהתממשות ברכת הרבי.

בשנים הבאות הגעתי לרבי כמה פעמים בשנה. לעיתים קרובות הייתי מביא איתי את בני שנולד בברכת הרבי, והוא זכה ליחס של קרבה מיוחדת מהרבי. פעם אחת בשמחת תורה הייתי איתו אצל הרבי, וכאשר הרבי הבחין בו, הורה לרב לייבל ביסטריצקי לתת לבני את הספר התורה הקטן לאחת ההקפות.

מאורעות שמיני עצרת תשכ"ט ותש"ל

בשמחת תורה תשכ"ט, אחד מזקני החסידים, ר' יצחק גולדין, חש ברע מפאת הדוחק העצום בתוך 770. הוציא אותנו החוצה, הזמינו אמבולנס, ואני הוזעקתי למקום כדי להעניק לו עזרה ראשונה. איבחנתי מיד שהוא עבר התקף לב חמור, והתחלתי לטפל בו. מכשירים רפואיים או תרופות לא היו בהישג יד, וניסיתי לעשות כמיטב יכולתי כדי להציל את חייו. רק לאחר חצי שעה הגיעה האמבולנס, אך הם לא רצו לקחת אותנו מבלי שישלמו להם על כך מראש... זאת הייתה ההכרות הראשונה שלי עם שירותי הרפואה של ניו-יורק...

בסופו של דבר נסיונות ההחייאה לא צלחו, והוא נפטר. הרבי שמע על כל מה שאירע, וכאשר ראה אותי לאחר מכן, ביקש לדבר איתי, והודה לי על כל מה שעשיתי.

באותו יום ניגש אלי חסיד בשם ר' ישראל חנוביץ', ואמר לי: תעשה לי טובה ובוא איתי לחנות למוצרי רפואה, תגיד לי מה לדעתך נחוץ שיהיה ב-770, ואני אקנה את הכל כדי שיהיה כאן חדר חירום רפואי. ניסיתי להתחמק ואמרתי לו שאני לא רוצה לחלל את החג, ואפשר לעשות את זה גם אחר-כך. אבל הוא אמר שהכל על אחריותו, ואני חייב לבוא איתו מיד לקנות את כל מה שנחוץ. הלכתי לאחת הסוכות לעשות קידוש, והוא נדבק אלי ולא הניח לי עד שלא הייתה לי ברירה והלכתי איתו לחנות. בחרתי את הדברים הכי חשובים, ולאחר שסיימנו את הקנייה הוא ביקש מבעל החנות לשלוח את הכל מיד ל-770 והבטיח לשלם מיד לאחר החג. כשהגענו ל-770 הכל כבר היה שם, והנחנו את הציוד בחדר נגיש.

ולהניח לי להשאר. כעבור כמה דקות פתח הרב גרונו שוב את הדלת, ושוב סימן לו הרבי להניח לי. כך הוא ניסה כמה פעמים, עד שהרבי אמר לו שלא ייכנס יותר. הרגשתי מאוד לא בנוח, והתרוממתי כדי לצאת, אך הרבי אמר לי: תשב!

למעלה מחצי שעה שהיתי בחדרו של הרבי. באותו זמן הגיעה ל-770 אשה בוכייה, שביקשה להכנס ליחידות אצל הרבי. המזכירים הסבירו לה שיום שישי אינו זמן ליחידות, אולם היא התעקשה להכנס מיד לרבי. ר' יהודה לייב מייזל ריחם עליה, ואמר למזכירים שהוא מוכן לתת לאשה את התור שלו. הם הסכימו, ולאחר שיצאתי, נכנסה האשה לחדרו של הרבי. היא הכניסה איתה לרבי את הפתקים שמייזל תיכנן להגיש לרבי.

ראיתי אותה כשהיא נכנסה, ועל פניה ניכר שמשוהו נורא מעיק עליה. כעבור דקה היא יצאה מחדרו של הרבי, וקשה היה להאמין שזאת אותה אשה. היא השתנתה לחלוטין, ובארשת של שמחה על פניה, הודתה נרגשות לידידי ר' יהודה לייב מייזל על שנתן לה את תורו.

לאחר שהיא יצאה, סירבו המזכירים להניח למייזל להכנס, שהרי סוכם בתחילה שרק שלושה ייכנסו ליחידות, והוא נתן את תורו לאשה. זאת בנוסף לעובדה שאני שהיתי ביחידות זמן רב כל כך... לפועל, כשהאשה יצאה, הוא הניח את רגלו על מפתן הדלת, והרבי רמוז לו להכנס לחדר.

לאחר דקה או שניים יצא מייזל מחדרו של הרבי והחל לרקוד בשמחה עצומה. ידעתי שהוא הגיע לבקש מהרבי ברכה לעסק שלו שהיה על סף פשיטת רגל, וחשבתי לעצמי שגם אם הרבי נתן לו ברכה זאת לא סיבה לכזאת שמחה. ניסיתי לברר אצלו מה פשר השמחה המיוחדת, אך הוא המשיך לרקוע ברגליו בהתלהבות ולמלמל חצאי הברות שלא הצלחתי להבין מהם דבר. לרגע חשבתי שסוף סוף הוא אדם מבוגר ויכול להיות שקרה לו משהו...

ברכה שלא ניתנה

בפעם הבאה שהייתי בניו-יורק, זכיתי שוב להכנס לרבי ליחידות, בסיועו של הרב דוד שוחט שהשתדל עבורי אצל המזכיר הרב חודקוב. רציתי לדבר עם הרבי אודות בעלה של אחותי, שחלה במחלה הידועה. מכיוון שאבי נפטר כשהייתי צעיר, הייתה לי אחותי הגדולה כמו אמא, וגיסי היה לי כמו אבא. העובדה שהוא חולה במחלה, כאבה לי מאוד, ורציתי לקבל עבורו ברכה מהרבי.

לצערי, הרבי סירב לדבר על הנושא הזה. בחכמה רבה העביר הרבי את השיחה לנושאים שונים, החל מיהדות וכלה ברפואה, ורק על הנושא הזה סירב לשוחח. לאחר מכן הבנתי שהגזירה כבר נגזרה, ואי אפשר לשנותה...

יחידות ארוכה בערב שבת וברכה לא צפויה

כעבור שנה, לקראת י"ב תמוז תשכ"ג, נסעתי שוב עם ידידי היקר ר' יהודה לייב מייזל. איתנו היה ידיד נוסף בשם דוד מן, גם הוא מטורונטו.

ההתוועדות התקיימה ביום חמישי בלילה, והחלטנו להשאר לשבת קודש. אינני זוכר כרגע אם הרבי ביקש לסדר עבורנו יחידות, או שאנחנו ביקשנו זאת, אך לפועל הודיעו לנו מהמזכירות שביום שישי אחר-צהריים אנחנו יכולים להכנס ליחידות אצל הרבי. היה ברור לנו שמדובר ביחידות קצרה, שכן מדובר בערב שבת קודש.

ר' דוד מן נכנס ראשון. הוא שהה בחדרו של הרבי מספר רגעים ומיד יצא. נכנסתי אחריו, התחלתי לשוחח עם הרבי, ולא שמתי לב כיצד הזמן עובר. כעבור כמה דקות פתח המזכיר הרב גרונו את הדלת ורמז לי שערב שבת היום ואני צריך לסיים. רציתי לסיים ולצאת, אולם הרבי סימן לו לסגור את הדלת

ד"ר מרדכי מנחם מענדל גלזמן עם הרב נחמיה דייטש באירוע בבית חב"ד

כעבור שנה, שוב בשמיני עצרת, ישבתי לנוח על אחד הספסלים בשדירת איסטרן פארקוויי, כשלפתע הגיע אלי מישוהו בריצה ואמר שהרבי ביקש להזעיק אותי לקומה השניה של 770. התברר שהרבנית נחמה דינה, רעייתו של הרבי הריי"צ, לא חשה בטוב, והרבי ביקש שאבוא לבדוק אותה.

כשהגעתי לקומה השניה, הרבי המתין לי שם יחד עם הרבנית חיי מושקא. הרבי ביקש שאבדוק את הרבנית ואמסור לו את חוות דעתי הרפואית.

במבט ראשון ראיתי שהמצב מאוד לא טוב. הרבנית בקושי נשמה, והשפתיים שלה היו כחולות. ראיתי שהמצב קריטי, וירדתי מיד לחדר בו הנחנו שנה שעברה את התרופות, לקחתי כמה מכשירים ותרופות, ונתתי לרבנית תרופות להקל על מצבה. הרבי שאל אותי מה קורה, והשבתי שהמצב קריטי, וכל דקה חשובה. הרבי אמר לי שרופא אחר נתן חוות דעת אחרת. אמרתי לרבי שאני יכול לומר מה שאני רואה, ואני רואה שהמצב ממש קריטי. הרבי אמר שהיות ורופא אחד אומר כך, ורופא שני אומר אחרת, צריך לשאול רופא שלישי שיכריע. אמרתי לרבי שב-770 למטה נמצא כעת רופא שאני מכיר מטורונטו. הוא אמנם לא רופא לב, אבל המצב כל כך מסוכן שלא צריך להיות פרופסור גדול כדי להבין את חומרת המצב.

קראתי לרופא השלישי, ולאחר בדיקה קצרה הוא קבע שהמצב מאוד חמור, הריאות לא עובדות טוב וגם הלב לא עובד מספיק. אמרתי לרבי שאין זמן וחייבים להזמין אמבולנס. הרבי שאל למה אני מתכוון כשאני אומר שאין זמן. אמרתי לרבי שאי אפשר לדעת איפוא היא תהיה בעוד שעה, אפילו בעוד חצי שעה... לאחר שגם הרופא השלישי תמך בדעתי, הסכים הרבי שיזמינו אמבולנס ויקחו את הרבנית לבית הרפואה. ה' עזר, מצבה של הרבנית השתפר והיא המשיכה לחיות עוד כשנה וחצי.

השעות הראשונות

בשמיני עצרת תשל"ח

בהושענא רבה תשל"ח עמד הרבי בסוכה. שעות ארוכות וחילק לקח להמוני האורחים. בשעות אחר הצהריים הלך הרבי לביתו לדקות ספורות, ומיד חזר ל-770. כפי שכולם יודעים, באמצע הקפות עבר הרבי התקף לב, ולאחר שסיימו במהירות את ההקפות, עלה הרבי לחדרו.

לאחר שהרבי היה בחדרו, שמעתי

'יש לך מושג מה קרה כאן בחדר הזה, ועל השולחן שלי?'
שאל הרבי לפתע. 'אני לא יודע, אבל אני משער', עניתני.
'אני לא יכול אפילו להתחיל לספר לך מה עבר בשולחן הזה', אמר לי הרבי, 'אבל בשבילי החדר הזה הוא קודש קודשים, ואתה אומר לי עכשיו לצאת מקודש הקודשים לבית הרפואה; ממקום קדוש למקום של טומאה?...'

אמרתי לרבי שאני רוצה לעשות איתו הסכם: אני אהיה כל הלילה עם הרבי ואעקוב אחרי המצב, אבל אני מבקש שאם המצב יהיה יותר גרוע ח"ו, שהרבי יסכים ללכת לבית הרפואה. הרבי אמר 'נראה אחר כך', ואני רציתי להאמין שהרבי מסכים...

שניהלתי עם הרבי קודם לכן, ואמרתי שאין שום ברירה והרבי חייב ללכת לבית הרפואה. הבהרתי לרבנית שאם הרבי ימשיך לעמוד על דעתו שלא ללכת לבית הרפואה, אני אאלץ לתת לרבי זריקת הרדמה, וכשהוא יישן אזמין אמבולנס ואקח אותו לבית הרפואה.

הרבנית שאלה אם זה באמת כל כך חשוב, ואני השבתי שעד עכשיו אולי לא הייתי צודק שהסכמתי שהרבי ישאר, אבל עכשיו זה יהיה ממש פשע מצדי, ואני מתעקש על זה.

יתן לי כמה דקות לחשוב על זה, אמרה הרבנית. היא הלכה לפינת החדר והתבוננה בינה לבין עצמה. כעבור זמן קצר חזרה ואמרה: ראה, אני מאוד מעריכה את מה שאתה עושה למען בעלי. אין לי מילים להודות לך, אבל כפי שאתה אמרת לרופא קודם, שהרבי איננו אדם רגיל – אם הרבי עומד על דעתו שלא ללכת, בוודאי יש לו סיבה.

אמרתי לרבנית שהרבי אמר לי את הסיבה, שהחדר שלו הוא קודש קודשים, אבל היא אמרה שחייבת להיות סיבה נוספת.

יתשמעו, אמרה לי הרבנית. 'כל השנים, בכנות, לא זכור לי פעם אחת שהלכתי נגד רצונו של בעלי. אז עכשיו, במצב כל כך חמור, אתה מצפה שאני אעשה משהו נגד רצונו של הרבי? אני לא יכולה! אם הרבי אומר שהוא רוצה להשאר כאן ולא ללכת לבית הרפואה, אני לא יכולה לתת לך רשות לתת לו זריקת הרדמה ולקחת אותו לבית הרפואה. תאר לעצמך איך הרבי ירגיש כשהוא יתעורר וימצא את עצמו בבית הרפואה. הרי הוא יבין שאני הסכמתי למהלך הזה. אני לא יכולה להסכים לזה, סיימה הרבנית בהחלטיות.

נשארתי עם הרבי, ואמרתי לרב גרונר שחייבים להביא רופא נוסף. הוא שאל אותי את מי להביא, ואמרתי לו שאני מכיר רופא יהודי צעיר משיקאגו, שתמונתו הופיעה בדף השער של המגזין היוקרתי 'טיים'. נתתי לו את השם של ד"ר ווייס, ואמרתי שיתקשר אליו, יסביר לו מי זה הרבי, ויבקש ממנו לבוא. הבהרתי שהרופא הזה יקח בוודאי סכום כסף גדול, והרב גרונר אמר לי שכאשר מדובר ברבי – הכסף לא מהווה בעייה.

בינתיים הביאו ציוד רפואי מתקדם ביותר, בדיוק כמו במחלקת טיפול נמרץ בבית רפואה משובלל. אין לי מושג איך עשו זאת בזמן כל כך קצר, אבל כאשר ד"ר ווייס הגיע, היה בחדר את כל הציוד הנחוץ. מסרתי לו הערכת מצב והעברתי לו את האחריות.

(עד כאן נאומו של ד"ר גלזמן)

ניסיתי לשכנע את הרבי ואמרתי שהכל טוב ויפה, אבל כאן הרבי לא יכול לקבל את הטיפול הנדרש במצב כזה. אך הרבי אמר שבכל זאת הוא מעדיף להשאר בחדרו.

אמרתי לרבי: סליחה על העזות פנים, אבל נכון כתוב בתורה ונשמרתם לנפשותיכם? הרבי אמר לי: נכון, אתה צודק, אבל הרפואה תבוא מכאן.

כשראיתי שלא אוכל לשנות את עמדתו של הרבי, אמרתי לרב גרונר שאני לא יכול לקחת אחריות על המצב, כי חדרו של הרבי הוא לא בית רפואה, ואני לא יכול לתת כאן לרבי את הטיפולים והתרופות. אמרתי שחייבים לפחות לקרוא לרופא נוסף. קראו לד"ר זליגסון. הוא אמנם לא היה רופא לב, אבל גם הוא הסכים שהמצב קשה וחייבים לנסוע לבית הרפואה.

אמרתי לחברי המזכירות שהם חייבים להשיג בדחיפות רופא מומחה במחלות לב, שיתן אבחנה מדויקת. זה היה כבר סמוך לחצות הלילה, ולאחר מאמצים הצליחו להביא רופא מומחה למחלות לב שעבד בבית רפואה בסביבה. הוא ראה מיד שמדובר בהתקף לב וקבע שחייבים לקחת את הרבי לבית הרפואה. הרבי כמובן סירב, והרופא החל להתווכח עם הרבי. כאשר הוויכוח החל לעלות לטונים גבוהים וראיתי שהרופא לא מבין לפני מי הוא עומד, הייתי חייב להתערב – אמרתי לו שמדובר ברבי, לא בן אדם רגיל, וצריך להתייחס אליו בהתאם, ואם הוא לא מסוגל לזה, שילך. הוא הלך, ושוב נשארתי לבד.

אמרתי לרבי שאני רוצה לעשות איתו הסכם: אני אהיה כל הלילה עם הרבי ואעקוב אחרי המצב, אבל אני מבקש שאם המצב יהיה יותר גרוע ח"ו, שהרבי יסכים ללכת לבית הרפואה. הרבי אמר 'נראה אחר כך', ואני רציתי להאמין שהרבי מסכים...

בשש בבוקר ראיתי שפתאום המצב נהיה גרוע מאוד. מיד כשהבחנתי בכך, נכנסתי לרבי ואמרתי שהוא חייב ללכת לבית הרפואה. הרבי השיב בשלילה.

ניגשתי לרבנית, והייתה עדה לדו שיח

שמחפשים אותי. הגעתי במהירות לחדרו של הרבי. הרבי היה חיוור ומזיע וראיתי שהמצב חמור. אמרתי לרבי: רבי, אני חושב שאתה מתחיל לעבור התקף לב. הרבי אמר לי שהוא לא אכל כל היום, והוא רוצה ללכת קודם כל לעשות קידוש בסוכה. חשבתי שאולי הצום והמאמץ הגדול גרם לירידה בלחץ דם או ברמת הסוכר בדם.

הלכנו לסוכה, ובינתיים שלחו מישהו להביא לרבי אוכל מהבית. לאחר שהרבי עשה קידוש, ואכל עוגה ומנת עוף, בדקתי שוב את הרבי וראיתי שיש כאבים בחזה וקושי בנשימה. כעת היה ברור לי שהרבי נמצא בעיצומו של התקף לב. אמרתי לרבי שהוא חייב ללכת לבית הרפואה, והרבי אמר שהוא רוצה קודם כל לחזור לחדר.

הלכנו לחדר. הרבי המשיך להזיע ולנשום בכבידות, ואני הסתכלתי כל הזמן על הרבי. המזכירים של הרבי ניסו בינתיים להביא מכשירים רפואיים. לי היה נראה שלא זו בלבד שהמצב לא נהיה יותר טוב, הוא נהיה גרוע מרגע לרגע.

אמרתי לרבי שבענייני תורה ויהדות אני מציית לרבי, אבל בענייני רפואה אני מבקש שהרבי ישמע לדעתי וילך לבית הרפואה. הרבי השיב לי: באופן עקרוני אני צודק, אבל במקרה הספציפי שלי, אתה לא יודע את כל הנתונים ובמילא אתה לא יכול להחליט.

שאלתי את הרבי: מה זאת אומרת 'לא יודע את כל הנתונים'? מה אני צריך לדעת? הרי הרבי לא לקח עד היום תרופות. זה דבר שפתאום קרה.

הרבי אמר 'לא! בהחלטיות, והוסיף: 'אני מעדיף להשאר כאן'.

'יש לך מושג מה קרה כאן בחדר הזה, ועל השולחן שלי?' שאל הרבי לפתע.

'אני לא יודע, אבל אני משער', עניתי.

'אני לא יכול אפילו להתחיל לספר לך מה עבר בשולחן הזה', אמר לי הרבי, 'אבל בשבילי החדר הזה הוא קודש קודשים, ואתה אומר לי עכשיו לצאת מקודש הקודשים לבית הרפואה; ממקום קדוש למקום של טומאה?...'

מטה משיח - בארה"ק (ע"ר)
שע"י אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח

"...ולחכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו' לקבלת פני משיח צדקנו על ידי שהוא מסביר את ענינו של משיח,
... באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והכנתו, כולל ובמיוחד - על ידי לימוד עניני משיח וגאולה...
(כינוס השלוחים תשנ"ב)

באפשרותך לקיים הוראה זו של הרבי!

מטה משיח יוצא במבצע חסר תקדים:

הגאולה

מעניין ועכשווי מידי שבוע:

כיצד? אתה מעביר אלינו את רשימת האנשים
וכתובותיהם, ואנו נשלח אליהם את העלון בצירוף
מכתב בשמך.

המחיר: 1 ש"ח לעלון בלבד (+דמי משלוח)
נשאר לך רק להתקשר והעלון בדרך אליהם

03-9607922

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

החסיד שהקים מערכת שהגיעו לכל פינה ברוס

במבצע מדהים של מחקר ובילוש והברחה הצליח החסיד הרב מרדכי (ר' מוטל') קוזלינר לאתר ברוסיה מאות כתבי יד של רבותינו נשיאנו וחסידים, ולהבריח אותם מתחת לאפם של אנשי הק.ג.ב. בדרכם אל הרבי מה"מ ● אלו היו חלק מפעילויותיו של חסיד נפלא, ראש ומנהל ישיבת "תומכי תמימים" בנחלת הר חב"ד שפעל למען החזקת הגחלת היהודית החסידית בהיותו מאחורי מסך הברזל, מקושר פנימי לרבי מה"מ, מראשי המדברים בהתוועדויות בארץ ובעולם, פעיל במלוא המרץ למען שלמות הארץ ובשאר מבצעי הרבי ● קיום לדמותו של המשפיע הנערץ הרב החסיד מרדכי קוזלינר ע"ה, במלאת שלושים לפטירתו

מסועפת של בלשים

יה הסובייטית...

וכך כבר בגיל חמש הוגלה מוטל מרצון לערבות קזחסטן, בהתנתקו מהוריו ומשתי אחיותיו הקטנות (תבלחט"א) דבורה (בורושנסקי) ודרייסקא (לוינ).

כעבור יובל שנים ויותר, כשרי מוטל היה מספר אודות אותם ימים, ניכר היה כי התגעגע במידת-מה לאותם שנים. "אמנם האוכל לא היה בשפע" – היה מספר – "אבל תענוג היה לשבת עם כל חסידים ששהו בגלות ובהם הרב בערל יפה ע"ה, רבי יעקב מאסקליק הי"ד, וכמובן סבי ודודי שלמדו עמי רבות ואף סיפרו לי סיפורי חסידים לרוב". על סיפורים אלה היה חוזר ומספר בהתוועדויות עוד שנים ארוכות. חינוך זה הטביע בו את חותמו החסידי לכל ימי חייו.

שלוש שנות הגלות תמו, והסבא הרב חיים אלעזר כבר התכונן לעזוב את העיר, אלא שלתדהמתו הרבה נודע לו כי התיק המשפטי שלו אבד במשטרה, ועד שלא ימצא, הוא חייב להשאר בגלות! בעקבות זאת נאלץ ר' מוטל להשאר בגלות עם סבו שנה נוספת, עד שנמצאו המסמכים הדרושים, וזאת לאחר שהצליחו לכתוב על הענין לאדמו"ר הרי"צ ולקבל את ברכתו.

יחד עם הסבא, הסבתא והדוד חזר מוטל הקטן לביתו שבמלחובקה. קשה לתאר במילים את ההתרגשות שאחזה בו בשעה שנפגש עם הוריו ואחיותיו הקטנות אותם לא ראה למעלה מארבע שנים.

הנ.ק.וו.ד. לבית הוריו והחלו לערוך חיפוש דקדקני. הפעוט נרמז מיד כי עליו להתיישב על מזוודה שהיתה מליאה במסמכים שונים, שאם היו מתגלים על ידי הרשעים, היו הוריו נתונים בסכנה גדולה. השוטרים כלל לא חשדו בילד הקטן היושב בתמימות על מזוודה ישנה, כי הוא מחביא משהו, וכך הוא הציל את הוריו...

לאחר תקופה ממושכת, העתיקו ההורים את מקום מגוריהם למלחובקה הסמוכה למוסקבה, שם למד תורה במחותרת מפי סבו החסיד הרב חיים אלעזר גורליק ע"ה.

מאת: שניאור זלמן ברגר

הרדיפות והחיפושים גברו בתקופת קיץ תרצ"ה, ובאחד הימים נאסר הסבא הרב חיים אלעזר יחד עם בנו ר' מנדל. שניהם הוגלו לשלוש שנים לעיר צ'ימקנט שבקזחסטן בגין היותם 'מהפכנים' שארגנו 'חדרי' לימוד. אביו של ר' מוטל נאלץ שוב להסתתר הרחק מהבית, ואז הסבתא מרת חיה דובה שהצטרפה לבעלה בגלותו, לקחה עמה את נכדה מוטל כדי שיוכל להמשיך ללמוד תורה אצל הסבא, ולא יצטרך לשהות בבית הוריו שהיה נתון כל העת לרדיפות, חיפושים ומעקבים.

החסיד הרב מרדכי ע"ה – הנקרא בפי כל ר' מוטלי – נולד באחרון של פסח תרפ"ט בעיר נעוועל שבאוקראינה, להוריו אנשי מסירות הנפש, הרב החסיד חיים שניאור זלמן קוזלינר ע"ה (שכונה בפי חבריו החסידים חז"ק) ואמו מרת ציפא ע"ה. כל ימיו היה גאה בכך שבתעודת הלידה שלו נכתב כי עיר הולדתו היא נעוועל – בה התגוררו האריות שבחבורת החסידים.

ר' מוטלי נולד אל תוך חיי מסירות נפש, לשם נזרק על ידי מים זידונים, שכן ימים ספורים לאחר לידתו נאלץ אביו לברוח הרחק ממקום מגוריו כיון שהמשטרה החשאית רדפה אותו בשל היותו מראשי חסידי הב"ד באותם ימים.

בהיותו בן בכור הצטערה אמו על כך שחלף חודש מאז לידתו וכעת הגיע זמן פדיון הבן אך אביו אינו בבית. לא חלף זמן רב והיא קיבלה מברק מבעלה, בו הודיע בשפת צופן כי במקום מסתורו ערך לבנו פדיון הבן כדת וכדין.

הרדיפות והחיפושים אחר אביו לא פסקו, וזאת לאחר שנודע לאנשי הרשע כי הוא ממנהלי ישיבת "תומכי תמימים" בנעוועל. לא פלא אפוא שכבר בהיותו פעוט בן שלוש שנים בלבד, הבין בחושיו המחודדים כיצד עליו להתנהג בשעת חיפושים.

כך היה כאשר באחד הימים נכנסו קלגסי

כיתה בישיבה

אביו הרה"ח חיים שניאור זלמן קוזלינר

גורליק ורי שמעון קצנלבוין, עשו ימים כלילות על מנת שעוד ועוד חסידים יצליחו לצאת מרוסיה. הם עסקו בזיוף מסמכים ובאירגון הבריחה. למרות שהיו יכולים בעצמם לצאת את מסך הברזל, העדיפו בני המשפחה להשאר בלבוב ולהמשיך במאמצי ההצלה כדי להוציא עוד ועוד חסידים. בסופו של דבר עלו השלטונות על עקבות המבריחים, מסך הברזל הורד שוב באכזריות, והפעילים שעסקו בענין נתפסו והוגלו לשנים ארוכות.

היה זה בצהרי יום שישי כ"ח חשוון תשי"ז, כאשר אמו של ר' מוטל, מרת ציפא, הלכה לנקודת מפגש ליד הגבול עם פולין כשהיא מצוידת בעשרות תמונות וכסף רב. במקום המפגש היתה אמורה לקבל ממאן-דהו 60 פספורטים פולניים מזוייפים בהם רשומים כ-300 גברים, נשים וילדים ממשפחות אג"ש. אל מרת קוזלינר נילוו הרב בצלאל וילשנסקי ובנו חיים בער. לפתע הבחין חיים בער בחיילים שעוקבים אחרי צעדיהם. הוא היפנה את תשומת ליבה של מרת קוזלינר והיא בתושייתה החלה לרוץ מיד לכיון השרותים הציבוריים בנסיון לזרוק את כל המסמכים והתמונות ולהימלט, אולם ידם של הרשעים הקדימה אותה, והיא נתפסה עם כל התמונות יחד עם רשימת החסידים.

למחרת בשבת לפנות בוקר פשטו אנשי הנ.ק.וו.ד. על כמה מבתי החסידים, שם ערכו חיפושים וביצעו מעצרים. האח ר' מנדל גורליק נעצר, וגם את בעלה חיפשו, אולם מוטל הצעיר ששהה בבית אמר כי הוא אינו יודע היכן נמצא אביו. האבא נמלט מבעוד מועד. או אז החליטו הקלגסים במפתיע

להמשיך לסמרקנד והם ירדו בטשקנט שהנה עיר גדולה ומפותחת יותר. שאר בני המשפחה המשיכו עד לסמרקנד, אליה הגיעו חסידים רבים נוספים.

הרעב ששרר בזמן המלחמה והמחלות המדבקות, היו מנת חלקם של עשרות אלפי הפליטים שהגיעו לעיר זרה בחוסר כל. לא פלא אפוא שרבים מהחסידים נפחו את נשמתם מרעב, קור ומחלות, ובהם משפחה, הורים וילד, החסיד הרב חיים כבש, רעייתו ובנו. הרב כבש היה רבה של העיר יוכאוויטש וזכה שאדמו"ר הרש"ב היה מסדר קידושין שלו. כשהגיעו בני המשפחה לסמרקנד, לא עמדו ברעב ובת-תנאים בהם חיו, ושלושם נפטרו. הדבר נגע ללבו הרחום של ר' מוטל שהחליט לציין מידי שנה את יום היאָרצייט. כל השנים ערך התוועדות לעילוי נשמתם של הרב חיים כבש ובני משפחתו ע"ה.

למרות הרעב והמחלות ושאר הקשיים שהיו מנת חלקם בעת המלחמה, עשה מוטל הצעיר חיל בלימודו, והוא שקד בלימוד הנגלה והחסידות במסגרת הישיבות המחתריות שהוקמו בסמרקנד. מוריו היו הרב אברהם אליהו פלוטקין ע"ה, והמשפיע החסידי הרה"ח ניסן נמנוב ע"ה, מחשובי וגדולי החסידים.

ר' מוטל' במעצר

בתום מלחמת העולם השנייה הגיע יחד עם משפחתו אל העיר לבוב על מנת לנסות להבריא את הגבול יחד עם שאר החסידים. במקום שכנה זה התבטאה מסירות הנפש של בני משפחתו. הוריו ושניים מדודיו, ר' מנדל

שמר יאָרצייט

של משפחה חסידית

ר' מוטל' לא הספיק להנות זמן רב בבית הוריו. שנתיים בלבד חלפו עד שהצוררים הנאצים פלשו לרוסיה בשנת תשי"א, ובעקבות הפצצות הגרמנים את בתי מוסקבה, נאלצו מליוני אזרחים לעקור מבתיהם ולברוח על נפשם. חסידי חב"ד ברובם, נמלטו לערי אסיה התיכונה, טשקנט, סמרקנד ועוד.

בין מליוני הפליטים היו גם משפחות קוזלינר וגורליק. הם ניסו להשיג כרטיסי נסיעה ברכבת, אולם כמעט ולא ניתן היה להשיגם. הרכבות היו יוצאות ממוסקבה כשהן דחוסות עד אפס מקום. לאחר אמצעים רבים הצליחו להשיג כרטיסי נסיעה שלוש שעות לפני כניסת השבת. הרבנים פסקו כי בגין סכנת המוות הרובצת על הנשארים בעיר, על כן חובה לברוח ואפילו בשבת.

הרכבת היתה עמוסת נוסעים והצפיפות הנוראה גרמה למחנק כבד. מחלות מדבקות החלו להשתולל בקרונות. רבים לא עמדו בתנאי הנסיעה ונפטרו במהלך הדרך. לא פלא אפוא שמוטל הילד ובת דודתו תבלח"א פייגא (כיום וולוביק) חלו במחלת הדיפתריה, מחלה קשה ומסוכנת. באין תרופות ומקום לנוח, המצב היה מסוכן פי כמה. לבני המשפחה שהיו עמם לא נותר אלא להתפלל שהילדים יחזיקו מעמד לפחות עד שיגיעו למקום ישוב, שם יוכל רופא לתת להם טיפול נאות.

מבין השניים היתה פייגא במצב מסוכן יותר, ומשום כך החליטו הוריה הרב שמעון קצנלבוין ע"ה ותבלחט"א רעייתו מוסיא לא

לעצור את ר' מוטל בנסיון להוציא מפיו מידע שיכול להפליל את הוריו.

לאחר חקירות מתישות, הוחלט לשחררו לדרכו. במצב כזה, כאשר האבא מסתתר אי שם והאם הוגלתה למחנה עבודה לשלוש שנים, נשאר ר' מוטל לבדו לשמור על שתי אחיותיו הקטנות, וורה ודרייסקא, להן דאג במסירות רבה. הוא השיג להם אוכל ודאג לכל מחסורן. הדבר שנתן להם את הכוח להחזיק מעמד בתקופה כה טרופה, היתה ברכתו של אדמו"ר הרי"צ כי האמא לא תשהה במאסר עוד זמן רב.

במקביל התערבה האחות מרת מוסיא קצנלבוין במשפט של ציפא, ודרשה משפט חוזר בטענה כי אחותה חולה מאוד וגזר דין של שלוש שנות מאסר עלול להרוג אותה. ואכן, לאחר מאמצים רבים נערך משפט חוזר והשופט החליט באופן מפתיע על שחרור מיידי...

ר' מוטל היה חסיד אמיתי, 'פנימי' ובעל מסירות נפש גדולה. במשך השנים פעל רבות למען חיזוק ענייני היהדות. הוא דאג שבחורים יהודים המתגוררים בטשקנט ילמדו תורה ויתחזקו בקיום מצוות. הוא אף ארגן להם שיעורי תורה מחתרתיים.

בשל כך נעצר מספר פעמים על ידי אנשי הק.ג.ב. אבל למרות זאת המשיך בפעולותיו מבלי לחשוש מהם. פעם סיפר, שכשישב בשבת בבית המעצר השקיף מחלון תאו וראה את הרב מיכל רפופרט ע"ה עם חסיד נוסף חוזרים מתפילת השבת כשהם הולכים בניחותא ללא פחד שיתפסו. דבר זה פעל עליו רושם בל יתואר.

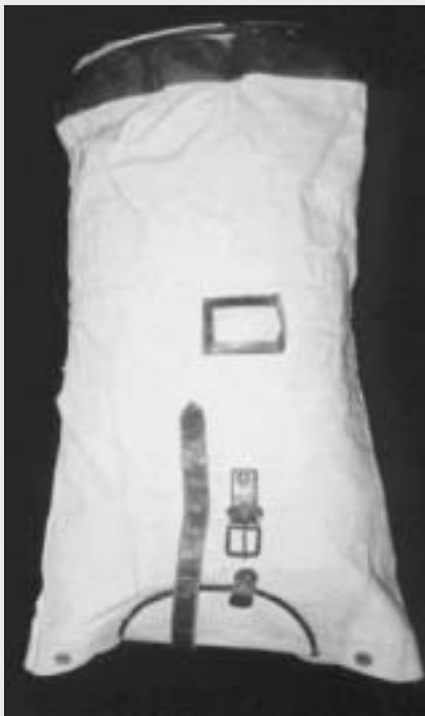
כך מסר נפשו על לימוד תורה, וכך גם על

השנתיים בהן היה אמור לשרת בצבא, ושוקד על לימודיו יומם ולילה. היום, כשאין בית כנסת שאפשר ללמוד בו, אני מבקשת ממך שתקבל עליך להתנהג קצת אחרת בשנתיים הבאות..."

כשהגיע ר' מוטל לפרק "האיש מקדש", בא בברית הנישואין עם מרת זלדה, בת החסיד הרב אברהם קפובסקי (שנהרג במלחמת העולם השנייה) ונכדת הרב שניאור זלמן חוסידוב מפולטבה מחשובי חסידי אדמו"ר הרי"ב.

לאחר נישואיהם ביום ג' תמוז תשי"ז, התגורר הזוג הצעיר בטשקנט סמוך לחמותו.

ארון קודש עשוי שק

ארון קודש עשוי שק

במשך תקופה ארוכה סייע הרב בן ציון גרוסמן בגיוס משאבים לישיבה אותה ניהל ר' מוטל. על פעילות זו ועל חברותו עם ר' מוטל הוא נאות לספר ל"בית משיח":

"ר' מוטל היה חסיד אמיתי. בשנות הלמדני"ם היינו עורכים יחד מגביות עבור הישיבה. לעיתים היתה מלאכת איסוף הכספים נמשכת עד שעות הלילה המאוחרות, והוא היה נשאר ללון בביתי שבירושלים. כל התקופה הזו שמעתי ממנו סיפורים חסידיים על חיי החסידים בברית המועצות.

"המצב הכלכלי של הישיבה היה קשה, ועל כן, בהחלטה אמיצה וקשה, החליט ר' מוטל למכור ספר תורה עתיק שהביא עמו מטשקנט. כיון שעסקתי בקניית ומכירת ספרים עתיקים, הציע לי שאמכור את ספר התורה לטובת הישיבה. ואז באחד הימים הגיע לביתי עם ספר תורה בתוך תיק גדול עשוי עור. הייתי מופתע מהתיק המוזר הזה, והוא הסביר כי כשהיו מתפללים במחלת שוטרי המשטרה החשאית יתפסו אותם

על חס', ואז יחרימו מהם את ספר התורה. 'לכן הייתי מביא את השק הזה למקום בו היו מתקיימות התפילות, ואם היינו מרגישים כי ישנו מעקב על המקום, היה אחד המתפללים יוצא החוצה ועליו שק לא מחשיד ובו טמון הספר תורה, וכך כשהק.ג.ב. היה נכנס לבית, הספר תורה כבר היה במקום מבטחים'.

"את הספר תורה מכרתי בסכום יפה, ואילו את שק העור הממחיש יותר מכל את חיי המסירות נפש, העניק לי ר' מוטל במתנה למזכרת מחיי המסירות נפש אותם חי הוא ועוד חסידים רבים".

להניח תפילין

במוסד לחולי נפש

בהגיע מוטל לגיל גיוס, ביקש להשתמט מהשירות הצבאי שטמן בחובו סכנות גדולות בגשמיות וברוחניות. על כך מספרת דודתו מרת מוסיא קצנלבוין:

"באחד הימים הלכתי עם ר' מוטל ללשכת הגיוס על מנת לעזור לו להשיג את ה'פטור'. אמרתי לחברי וועדת הגיוס כי הבחור אינו שפוי לחלוטין. הפרופסור שישב בראש הוועדה שאל אותי שאלות רבות והשתדלתי לענות בהתאם. כאשר חתם הפרופסור על טופס הפטור, הגיב "את שחקנית טובה"... הוא הבין שהכול משחק אך כתגובת נגד החליט לאשפזו במוסד לחולי נפש.

"היה קשה לו להשלים עם המצב הנורא בו יצטרך לחיות עם חולי רוח. הטירדה הגדולה שלו היתה כיצד מניחים תפילין במצב שכזה? לבסוף הגה רעיון: הוא הצהיר בפני הרופאים כי הוא אינו מסוגל לאכול לבדו אף אם יגיע למצב של רעב נורא – "רק אם אחותי תבוא להאכיל אותי, אסכים לאכול". הרופאים נכנעו לבקשה המוזרה ואחותו וורה הגיעה מידי יום עם אוכל כשר למהדרין יחד עם זוג תפילין, אותן הניח מידי יום עד שהשתחרר לביתו..."

עם השיחרור המיוחל מהגיוס, התרגשה האם מרת ציפא והיא אמרה לבנה: "בעבר היה נהוג שבחור יהודי שזכה לקבל פטור מהצבא האדום היה מסתגר במשך כל

אהבת ישראל מעומק הלב

ר' מוטל

ר' מוטל אהב כל יהודי בכל לבו ונפשו. היה איכפת לו מהזולת. מי שהכיר אותו ידע כי חסיד שלא התנהג כיאות, ר' מוטל יעיר לו על כך בהתוועדות, ולא על מנת לפגוע או לקנטר חלילה, אלא בגלל שהרגיש כאב רב בשעה שחסיד התנהג שלא כנדרש. לאחר פטירתו הפתאומית סיפרו ידידיו סיפורים רבים המביעים את אהבת ישראל שאין לה אח וריע שהיתה מנת חלקו. יהיו סיפורים אלו דוגמא לכל אחד מאתנו:

רעידת אדמה עזה פקדה את טשקנט בשנת תשכ"ו, משפחות רבות נשארו ללא קורת גג וביניהם משפחות חסידים. ר' מוטל נחלץ אפוא לעזרתה של משפחת הרב אבא דוד גורביץ: "קשה לתאר את המצב ששרר אז, עשרות אלפי תושבים חיו באוהלים; חלקים ניכרים מהעיר נהרסו כליל. ר' מוטל אירח בביתו את ילדי ברכה וברוך. הם סיפרו שהוא התנהג אליהם כאבא טוב. בשעות הלילה וידא כמה פעמים כי הם מכוסים היטב בשמיכה ואף דאג להם שיאכלו ושיירגשו בבית..."

סיפור נוסף המעיד על אהבת ישראל שבו: יחד עם תלמידיו היה יוצא לצומת קסטינה הסמוך לקרית מלאכי, כשהוא מצויד בשתייה חמה או קרה לפי העונה, והיה נותן לחיילים שתיה לרוויה. כך היה במלחמת יום כיפור וכך גם במלחמת שלום הגליל כאשר החיילים היו עוצרים למנוחה בדרכם לחזיתות, ר' מוטל היה ממתין להם עם תלמידיו, או לבדו, ומחיה את רוח החיילים בשתייה חמה בחיך ובברכה.

מוסיף ומספר הרב מרדכי שטיינברגר, מי שהיה במשך תקופה יד ימינו של ר' מוטל: א' מאנ"ש נאסר פעם לתקופה ממושכת במדינה בה תנאי המאסר קשים מנשוא. חבריו וידידיו לא חשבו אפילו ליצור קשר עם הידיד שכלוא בבית סוהר במדינה זרה. לכן היה מוזר לי כשר מוטל התקשר אלי ואמר לי 'אני חייב לעודד אותי'.

הוא בירר את מספר הטלפון שלו בבית הסוהר ומאז היה מדי פעם מטלפן איליו משוחח עמו ומעודד אותו. מן הראוי לציין כי אותו חסיד לא עמד בקשר מיוחד עם ר' מוטל קודם מאסרו. היאהבת ישראל שפיעמה בו באה מעומק הלב ועל כן הרגיש קשה עם עובדת ישיבתו בדד של חסיד במאסר. לאחר שהשתחרר הודה האסיר לר' מוטל על כך שבשעות והימים הקשים הוא חשב עליו והיה היחידי שחיקק אותו כל העת.

אין צורך יותר מדוגמא מוחשית לדאגתו של ר' מוטל לכל יהודי, בדמות היוזמה שלו לכתוב ספר תורה כללי לזכות יהודי רוסיה, במקביל למבצע ספרי תורה הכלליים של ילדי ישראל. הרעיון התקבל אצל הרבי, והוא אף קרא להשתתף בחגיגת סיום ספר התורה שכתב ר' מוטל (שיחת ליל ט"ו מנחם אב תשמ"ו).

הקומוניסטי הדבר היה כמעט בלתי אפשרי, שכן כדי לרכוש כמות כה גדולה של חומרי בנייה היו צריכים להציג רישיונות בנייה, ומכיוון שהמקווה נבנה במחתרת נאלץ ר' מוטל לרכוש את החומרים בשוק השחור בעודו משלם סכומי עתק שאסף בעצמו בין אנ"ש.

למרות הקשיים הרבים שעמדו בפניו בבניית המקווה, ר' מוטל לא ויתר על כך שזה יהיה מהודר ביותר. מספר הרב יעקב גלנט:

"ר' מוטל' השקיע את כל כוחותיו בבניית המקווה וביקש שיהיה מהודר. הוא דאג להוסיף הידור ועוד הידור גם אם הדבר עלה לו בטרחה רבה ובהון עצום. למרות שר' מוטל ידע את דיני בניית המקווה על בוריין, הוא לא סמך על עצמו והרבה להתייעץ עם רב קהילת חב"ד בטשקנט הרב זלמן פבזנר בובער ע"ה וברב לוי פרסמן שי, מחשובי החסידים בטשקנט (כיום בקרית מלאכי).

"זכור לי שר' מוטל טרח ויגע עד שהצליח לבנות שני בורות לאוצר הגשמים, כדי שבזמן שמרוקנים בור אחד – מדי כמה חודשים – הבור השני ישמש למקווה. הוא לא רצה שיווצר מצב שיהודי טשקנט יהיו ללא מקווה אפילו לזמן קצר. כל הפעולות הללו של ר' מוטל נעשו במסירות נפש רבה".

ר' מוטל היה מקפיד על כל ההלכות והמנהגים, ובייחוד על מנהגי חב"ד, גם בהיותו "שס", מעבר למסך הברזל, כאשר הכל עלה בקשיים ובסכנה גדולה. על כך מספרים ידידיו מטשקנט:

"באחד השנים, לקראת חג הסוכות, השיגו אנשי הקהילה החבדי"ית בטשקנט שני אתרוגים, האחד גדול יפה ומהודר והשני שהיה קלאברי, היה בעל מראה לא מהודר, בלשון המעטה. רבים אמרו שכיוון שהאתרוג שאינו קלאברי הוא מהודר ויפה יותר, על כן יש לברך עליו אך ר' מוטל התעקש לברך דווקא על קלאברי כמנהג חב"ד..."

"לאחר החג בא ר' מוטל לאותו יהודי שברשותו היה האתרוג המהודר. הוא ביקש לראות את האתרוג, הביט בו לכאן ולכאן, ולמרבה ההפתעה נטל סכין, חתכו ואזי ראו כולם כי הוא מורכב מאתרוג ולימון..."

הברחות חשאיות

כשנתיים לפני שעלה ארצה החל ר' מוטל לעסוק במבצע מיוחד: העברת כתבים לרבי מה"מ. הוא חיפש בכל מקום אפשרי אחר ספרי חסידות וכתבי יד של רבותינו נשיאינו. הוא חיפש בגניזות ובבתים של משפחות החסידים מדורות קודמים, וכשהיה מוצא

הרב יעקב גלנט, חסיד ברסלב ואיש של מסירות נפש, שהסכים כי בחצר ביתו תיבנה מקווה חדש. כשר' מוטל שמע, נרתם לפרויקט הבניה.

בניית המקווה נעשתה בחשאיות גמורה, למרות שבאותה תקופה של שלטון האימים

שמירת הטהרה בישראל. כאשר סגרו אנשי הק.ג.ב. את המקווה בבית הכנסת בעיר העתיקה של טשקנט, בשנת תשכ"א, נאלצו החסידים לנסוע כמה שעות עד לסמרקנד כדי לטבול במקווה. היה זה מצב בלתי נסבל. ר' מוטל נרתם לענין, והוא מצא לו שותף את

דבר מה ראוי, היה שולח את זה לרבי בדרך לא דרך.

במסגרת החיפוש הללו, הפעיל ר' מוטל מערכת מורכבת של פעילים שהגיעו לכל פינה. המבצע היה כרוך בהוצאה כספית גדולה, אבל בעלי ממון רחשו לו אימון רב ומימנו את ההוצאות. סכומי העתק שימשו לקניית הביכלאך מיהודים שביקשו תמורה עבור כתבי החסידות, וכן בשביל שיחוד שוטרם במעברי הגבול כדי שההברחה תעבור בשלום. כך יכלו השלוחים למלא את תפקידם בלא דאגה כספית, ואכן הם הצילו מאות ספרי חסידות וכתבי יד של תורת החסידות מתהום הנשייה. ר' מוטל העביר אל הרבי מלך המשוח. כל חסיד שהיה זוכה לעלות לארץ הקודש או לנסוע לארה"ב, היה מקבל בחשאי כמה כתבי יד או ספרים על מנת העבירם לרבי. הרבי העריך מאד את פעולותיו

מרוסיה לארצות הברית, לא ידעו מה מכילה החבילה הסגורה שהם לוקחים עמם. פעולות אלו גרמו לרבי נחת רוח רבה. כשיצאתי מברית המועצות, נטלתי עמי כמות גדולה של ביכלאך מתורת החסידות שנתן לי ר' מוטל. חבילה זו עמדה במשך תקופה ארוכה בחדרו הקי של הרבי."

על כך מוסיף ומספר השליח הרב נתן ברכה, רבה של לטביה: "ר' מוטל גייס אותי לחיפוש כתבי-יד—'ביכלאך'. חרשתי את כל ברית המועצות לאורכה ולרוחבה כדי למצוא כתבי יד וספרי חסידות אותם היה שולח לרבי. לרוב הוא היה נותן לי את ההוראות לאן לנסוע, איך ועם מי לשלוח לרבי את החבילות. במסגרת עבודתי זו שלחתי למעלה מארבעים ביכלאך לרבי, ביניהם היו 16 חבילות שציידנו את מזכירו של הרבי הרב ניסן מינדל ע"ה בשהותו ברוסיה, ורק בניסים

את זקנו גם אם בשל כך עקבו אחריו הק.ג.ב. בכל מקום אליו הגיע; הללו היו מעכבים אותו לבדיקות אך בכל פעם היה לו תירוץ מוכן מדוע הוא שוהה במקום ולהיכן הוא מתעתד לנסוע.

רעייתו מרת זלדה שעמדה לצידו כל השנים מספרת שלעתיים הוא היה נוסע לשבועות ארוכים מבלי לגלות להיכן נוסע, וזאת במטרה לחפש ולמצוא כתבים. רק כשהיה מוסר אותם לאלו שעלו ארצה ובכך סיים את משימתו, היה חוזר לביתו שבטשקנט.

במקביל לעבודתו זאת, ביקש ר' מוטל אישור יציאה מברית המועצות, אולם נענה בסירובת. רק בקיץ תשל"א קיבל את האישור המיוחל, והוא עלה ארצה עם בני משפחתו ועם חבילות של כתבי יד שאותם שלח לרבי.

כיתה בישיבה

סדר היום של מועצת גדולי התורה היה צפוף ביותר. כשר' מוטל התחיל לדבר חששתי שלאחר כמה דקות יבקשו ממנו לסיים, אבל האדמורי"ם מגור ומויז'ניץ העומדים בראשות המועצת נהנו מדבריו הנלהבים וביקשו שימשיך עוד ועוד

מייסד ישיבת

תומכי תמימים

עם הגיעו ארצה מונה למשפיע בישיבת "תומכי תמימים" בקרית גת. אולם בתחילת תשל"ב הגיעה הוראה מהרבי לפתוח בנחלת הר חב"ד ישיבת "תומכי תמימים" בה ילמדו תלמידים עולים מברית המועצות. בהמשך ההוראה נאמר כי את הישיבה ינהל ר' מוטל.

הישיבה שנקראת רשמית "ישיבה לעולי גרוזיה בוכרה וקווקז" קלטה נערים עולים ממשפחות מצוקה והללו התחנכו בישיבה על ידי חשובי החסידים כדוגמת: הרב יעקב

גדולים הדבר לא נתפס.

"כשיצאתי מברית המועצות, לקחתי עמי כמות גדולה של ביכלאך. במקום סתר בחבילות מילאתי ספרי חסידות וכתבי יד רבים. קשה לתאר את גודל הנחת רוח שנגרמה לרבי בעת שהגעתי ל-770 ומסרתי את כל התכולה לרבי."

ר' מוטל היה מרבה לנסוע מעיר לעיר, זאת למרות הזקן הארוך שלו שגילה ככולם כי הוא יהודי שומר מצוות. ידידו של ר' מוטל הפצירו בו כי יוותר על זקנו מהסיבה הפשוטה ש"אם בשל מצווה זו יתפס ויוגלה, הרי לאחר מכן לא יוכל לשמור מצוות במשך תקופה ארוכה". אבל ר' מוטל לא התחשב בדעות של אחרים מול דעת תורה, והוא גידל

למען הכתבים וביחידויות של חסידים שהגיעו מרוסיה, הזכיר הרבי את הפעולות הללו לשבח.

הרב אבא דוד גורביץ', רבה הראשי של אוזבקיסטאן, שהיה אחד השותפים הפעילים לעבודת קודש, חושף פרטים של מלאכה מורכבת זו:

"במהלך החיפוש היינו מגיעים לגניזות, בתי כנסת ואצל משפחות יהודיות בכלל. ר' מוטל היה דואג לשלוח את הביכלאך עם חסידים שיצאו מרוסיה. אני חייב לציין שלא הרבה יודעים מהיקף העבודה הגדולה שהוא עשה כיוון שרבים מהחסידים עצמם שנטלו עמם חבילות

בורושנסקי ע"ה הרב מיכל רפפורט ע"ה ויבלח"ט הרב יעקב נוטיק, הרב אברהם פרידלנד ועוד.

כמה סמלי הוא הדבר שמקום מגוריו עד יומו האחרון היה במקום שחלונות ביתו היו צופים לעבר הישיבה. הוא הקדיש את חייו למען הישיבה והיה איכפת לו מכל תלמיד שלמד בה.

התמסרותו לתלמידי הישיבה לא ידעה גבולות. התלמידים מצאו בו אב דואג בכל תחומי החיים. כשתלמיד חלה, היה ר' מוטל לוקח אותו לביתו וטפל בו כאילו היה בנו. הוא עצמו היה דמות מופת עבור תלמידיו והנחה אותם למעשי חסד ואהבת ישראל.

לבד מהיותו מנהל וראש ישיבת "תומכי תמימים" – משרות מלאות בפני עצמן – היה ר' מוטל חבר ועד שכונת נחלת הר חב"ד. הוא היה בין מייסדי הוועד והיה חבר פעיל עד ליום פטירתו.

חסיד ומקושר לרבי היה בכל מאודו ונפשו. תמיד הקפיד לרשום דו"ח מפעולותיו, אבל ברוב צניעותו ראה את עצמו קטן מידי בשביל לכתוב לרבי, והיה ממענם לרב חודקוב, מזכירו של הרבי.

לפי הוראת הרבי אליו, נלחם ר' מוטל בכל מאודו למען תיקון חוק מיהו יהודי ולמען שלימות הארץ. לשם כך נפגש עם שרים חברי כנסת רבנים ואדמו"רים ידועי שם. רבים עוד זוכרים את הופעתו של ר' מוטל בפני מועצת גדולי התורה באחד מכינסיה, ואת דבריו המרגשים לגבי הסכנה המוחשית במסירת שטחי ארץ ישראל לאויב, מצאו מסילות ללבם.

הרב יוסף יצחק גנזבורג התלווה לר' מוטל בעת נאומו בפני חברי מועצת גדולי התורה, והוא מספר על כך לראשונה לי"בית משיח": "ידידות מיוחדת שררה בין ר' מוטל לבין הרב אבישי שטוקהמר מזכיר מועצת גדולי התורה באותם ימים, והוא שנענה לבקשת ר' מוטל לנאום בפני המועצת."

"המועצת לא היתה מתאספת בתדירות, ועל כן, כשהיו מתאספים היה להם סדר יום צפוף במהלכו היו דנים בקצרה בכל נושא שעלה לדין. כשר' מוטל התחיל לדבר חששתי שלאחר כמה דקות יבקשו ממנו לסיים, אבל האדמו"רים מגור ומוזיניץ העומדים בראשות המועצת נהנו מדבריו הנלהבים וביקשו שימשיך עוד ועוד.

ר' מוטל אף דאג להדפיס את הספר הנקרא 'נחלת עולם לעם עולם' בו ליקוט משיחות הרבי על שלימות הארץ. כמו כן הדפיס במהדורה שנייה את החוברת 'צעקת המלך' אף היא מכילה קטעי שיחות של הרבי

בנוגע לשלימות הארץ.

התוועדות של ר' מוטל

ר' מוטל היה אוצר של סיפורים שאין כדוגמתו. הוא ידע את סיפורם של חסידים רבים מחסידי אדמו"ר הזקן ועד לדורנו. כשהיה מבקש להחדיר בהתוועדותיו עניין מסוים בלב המתוועדים, היה מביא סיפורים רבים הממחישים את חשיבות הנושא.

כל מי שהכירו ידע כי התוועדות של ר' מוטל היא התוועדות חסידית אוטנטית שקשה למצוא כדוגמתה. כשהיה מתוועד היו מסתופפים סביבו נערים לצד זקנים כדי לשמוע את הדברים עם הלך המיוחד הנוגע לדרכי החסידות.

בחג הגאולה י"ט כסלו בשנה זו – ימים ספורים לפני שנפטר – הספיק להתוועד בבית כנסת חב"ד בשכונת מאה שערים בהשתתפות קהל מגוון מכל החוגים. למחרת בכ"י כסלו התוועד עם תלמידיו בישיבת "תומכי תמימים". להתוועדות זו הצטרפו

רבים מאנ"ש שבאו להשתתף. בהתוועדות זו היה ניכר כי ר' מוטל שמח מאד ואף הרבה לומר 'לחיים'.

בליל שבת שאל אותו אחד מאנ"ש מה גרם לו להיות בשמחה כה גדולה בהתוועדות כ' כסלו. ר' מוטל השיבו בחיך: "בזמן ההתוועדות נזכרתי בהתוועדות ברוסיה בהם התוועדו זקני החסידים. הזכרונות האלו הביאו אותי לשמחה רבה".

כמה שעות לאחר מכן, בשבת לפנות בוקר, איבד את הכרתו והובהל לבית הרפואה 'קפלן' ברחובות, ובשעת רעוא דרעוין השיב את נשמתו לבורא עולם והוא בן 72.

הלווייתו יצאה במוצאי שבת מיישיבת תומכי תמימים אותה ניהל עשרות שנים דרך בית הכנסת המרכזי בנחלת הר-חב"ד לעבר הר המנוחות בירושלים.

הלוואי שיהא בכוחו של חסיד זה להביא את "זעקת המלך" וזעקת העם לפני כסא הכבוד לנוכח הגלות הקשה, ויתגלה הרבי מלך המשיח בקרוב ממש.

יחי אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

שנא מלא ברכות

ברגשי גיל ושמחה מברכים אנו מעומק ליבנו את אחינו האהובים שלוחי כ"ק אדמו"ר שליט"א העושים לילות כימים במסירות נפש להצלחת מוסדותיו הקדושים במלאכת הקודש בהפצת היהדות והמעיונות ובראש - מבצע הכנה לקבלת פני משיח

הרב שמשון ובתיה שיחיו פיזם

ולהורינו היקרים שלוחי הוד כ"ק הרבי שליט"א מלך המשיח לקריות

המסורים ונתונים לעבודת הקודש בשמחה, מפני נבואת הגאולה בנועם ובתוקף המתאים

ראש הישיבה ורב הקהילה

הרה"צ ר' יגאל וחנה שיחיו פיזם

ולסבתא החשובה, אמנו היקרה, פעילה נמרצת בעניני הרבי שליט"א מה"מ בירושלים עיה"ק

מרת פנינה שתחיי פרלשטיין

לרגל הולדת בנם-נכדם, חייל בצבאות ה'

יוסף יצחק שיחיי

יה"ד שיגדלוהו לתורה לחופה ולמעשים טובים,

מתוך שמחה והרחבה וירוו ממנו רוב נחת, ויקוימו בהם כל ברכות הרבי שליט"א

ומיד נפקח את עינינו ונראה את הגאולה שכבר נמצאת בפועל ובגלוי

יוסף, עדינה והילדים פיזם - ק. שמואל
זאבי, סימה והילדים פיזם - שדרות
איתן, יהודית והילדים פיזם - ק. שמואל
שניאור, דינה והילדים הלמן - ק. ים
דובי, רחלי והילדים חיימסון - שכונת המלך
חננאל, צביה והילדים פיזם - שדרות
שימעליה - 770 - בית חיינו, בית משיח

שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נטפי ניהומין

בלב כואב ומתוך צער עמוק מביעים אנו את תנחומנו הכנים לידידנו היקר והאהוב
משמש בקודש כמרא דאתרא דבהכ"נ מקושר לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

הרה"ת ר' **דניאל חיים** שי' הכהן **כהן**

על פטירת אביו הרה"ח ר' **אליהו** הכהן ז"ל

המקום ינחם אתכם בנחמת ציון וירושלים, ובהמשך עבודת הקודש נזכה לקיום היעוד והקיצו ורננו שוכני עפר
בגאולה האמיתית והשלימה בהתגלות כ"ק אד"ש מה"מ ותיכף ומי"ד ממ"ש

מתפללי בית הכנסת בית משיח – בית מנחם

הרב חיים שמואל מ"מ ליבעראוו

חיים יצחק הכהן כהן

הרב דוד פרטוש
ר' ברוך שמעון הלוי קאטש
ר' שמעון ריימונד

הרב לוי יצחק ליבעראוו
הרב יחזקאל עזרא הלוי מוזעס
ר' שמעון נימני

הרב גרשון צבי גליק
הרב ישראל הירש
הרב שלמה ווינשטיין

מרמלשטיין - מסעדה עם טעם ביתי

Mermelstein Caterers

MAYER KOHEN

Thursday & Friday SPECIAL:

* 2 Roasted Chickens
* Fish * Kugel * 1 Salad

ONLY \$19.75

351 KINGSTON AVENUE

BETWEEN CARROLL & PRESIDENT STREETS

Let us cater your simcha...

(718) 778-3100

אנחנו על סף ניצחון גדול

כמה מילים על תוכניות הרדיו בניו-יורק שהעלו על סדר היום את אמונתם של חסידי חב"ד שהרבי מלך המשיח חי וקיים

שהרבי הורה להשאר בארץ. "אחותי מאוד מודאגת, ואני מבקש מהרבי להורות לאחיין שלי לחזור מיד", ביקש.

"ארץ ישראל לא נמצאת בסכנה!", אמר לו הרבי בפסקנות. "אתה יכול לומר לאחותך שאין לה מה לדאוג. ארץ ישראל עומדת כעת על סף ניצחון גדול".

כאיש משרד החוץ, הכיר אותו בכיר את ההערכות המעודכנות ביותר לגבי המתרחש במזרח התיכון, וכל ההערכות דיברו על אלפי הרוגים ישראלים (ר"ל) במקרה הטוב... הוא פנה איפוא לרבי, ואמר שאולי הרבי אינו מעודכן מספיק, אבל גם לפי ההערכות האופטימיות ביותר של משרד החוץ האמריקאי צפויה מלחמה קשה מאוד עם אלפי הרוגים (ר"ל).

הרבי האזין לדבריו בקשב, ואחר כך אמר בטון החלטי: "אני חוזר ואומר: ארץ ישראל עומדת כעת על סף ניצחון גדול, ואין שום סיבה לדאגה".

הטון החלטי של הרבי, ועוצמת האמונה שקרנה מפניו של הרבי, כבשו אותו לגמרי, והוא קם ממקומו ואמר בהתרגשות: "כמה מאושר העם היהודי שזכה לכזה מנהיג דגול!".

ביקורו בארץ התקרב לחסידות ולרבי מליובאוויטש, ולפי הוראת הרבי הוא נשאר בארץ הקודש. האם הדואגת הפעילה את כל כוח השפעתה כדי לשכנע אותו לעזוב את מקום הסכנה, אולם הוא בשלו: הרבי מליובאוויטש אמר, ואני נשאר.

בלית ברירה פנתה האם לאחיה, הפקיד בכיר ב"סטייט דפרטמנט", וביקשה ממנו לנסוע לרבי מליובאוויטש ולבקש ממנו שיורה לבנה לעזוב את ארץ הקודש ולחזור לארצות הברית.

**מאת: הרב נפתלי אסטולין
שליח הרבי מלך המשיח בלוס-אנג'לס**

הלה התקשר למזכירות הרבי, הציג עצמו כאיש ה"סטייט דפרטמנט", וביקש פגישה דחופה עם הרבי. במזכירות הכירו את האיש כאחד הבכירים ביותר ב"סטייט דפרטמנט", וסידרו לו יחידות בלילה שלמחרת.

בשעת לילה מאוחרת קיבלו הרבי בפנים מאירות, וביקש לשמוע מה בפיו. הוא אמר לרבי שנושא ביקורו אינו קשור ל"סטייט דפרטמנט", אלא לאחיין שלו הנמצא בארץ הקודש, ומסרב לחזור לארצות הברית בטענה

דועה הוראת הרבי ללמוד מכל דבר ששומעים הוראה בעבודת ה', ולכן אפתח מאמר זה בסיפור מדהים ששמעתי לאחרונה, ואשר ממנו אפשר ללמוד כמה הוראות בעבודת ה' הנוגעים לעניינים העומדים על הפרק:

היה זה ערב מלחמת ששת הימים. המתיחות בין ארץ ישראל לארצות ערב הגיעה לשיאים חדשים, ובארץ התכוננו למלחמה ארוכה שתגבה קרבנות רבים. ההערכות האופטימיות היו, שאלפי חיילים יהרגו בשדה הקרב, ועשרות אלפים יפגעו ר"ל היל"ת. הורים דואגים מחו"ל שילדיהם למדו במוסדות החינוך בארץ הקודש, מיהרו לשלוח לילדיהם כרטיסי טיסה חזרה לארצות המוצא.

הבודדים שלא עזבו את הארץ באותה תקופה קשה, היו החב"דניקים. הרבי הורה שלא לפחד ולא להפחיד, ולא לברוח מהארץ. יהיה ניצחון גדול, הבטיח הרבי, ואין סיבה לדאגה.

אחד מאותם בודדים שנשארו בארץ ערב המלחמה, היה אחיין של בכיר ב"סטייט דפרטמנט" – משרד החוץ האמריקאי. אמו של הבחור שלחה לו כרטיס במחלקה ראשונה, אולם הוא הודיע לה שבמהלך

כאשר עמד על מפתן הדלת בדרכו החוצה, קרא לו הרבי ואמר: "תאמר לאחותך, שאם היא רוצה לעשות משהו למען בנה – שתשפיע על בעלה שיתחיל להניח תפילין כל יום. וגם אתה יכול להניח תפילין..."

את הסיפור שמעתי בסמיכות לרעש התקשורת שהתעורר לאחרונה בניו-יורק בעקבות דברי השחף והעזות של מחרחרי ריב ומדון, אשר ניסו לעורר מחדש מחלוקת ושנאה כלפי חסידות חב"ד. נראה, כי ברגעים האחרונים של הגלות, הסטרא אחרא מנסה בכל כוחה להלחם בחיילי בית דוד העומדים להכניעה כליל. לשם כך הוא מגייס יהודים הנחשבים לשומרי תורה ומצוות, ומשכנע אותם לעמוד בחזית וליטול את התואר המגונה "חרפו עקבות משיח".

כדרכה של חסידות חב"ד, התשובה שלנו הייתה בהסברה, בחכמה בינה ודעת. בארגונו של הרב דוד שלום פייפ, עורך הבטאון 'משיח טיימס', סודרה תוכנית רדיו במוצאי שבת שעברה, במסגרתה התארחו שלושה מטובי המרצים וחשובי השלוחים בארצות הברית – הרב העשיל גרינברג, הרב שלמה מאיעסקי והרב שלום דובער קלמנסון – שהסבירו באר היטב את אמונתם הטהורה של רבבות חסידי חב"ד המבוססת על דבריו הקדושים של הרבי ומעוגנת בדבריהם של גדולי הפוסקים, ראשונים ואחרונים. על מידת ההצלחה של התוכנית תעיד העובדה, שלמרות שסוכם בתחילה על תוכנית בת שעה ועוד חצי שעה לתגובות המאזינים, התוכנית גלשה לזמן שיא של למעלה משלוש שעות, עד השעה 2:15 בלילה (!), לאחר שמאות מאזינים התקשרו להתעניין ולהבין עוד ועוד.

מי שחושב שהתוכנית הנפלאה הזאת תסתום את הגולל על נסיונות הסטרא אחרא לחרחור ריב ומחלוקת – טועה. הסטרא אחרא מרגישה שמדובר ברגעים האחרונים שלה, ולצערנו אנחנו עדים חיים לפרפורי הגסיסה שלה שמתפרצים בדמותם של מחרחרי ריב ומדון.

לפני כחודש וחצי חגגנו את י"ט כסלו, חג הגאולה של רבינו הזקן. כאז, גם היום, מפעם לפעם קמים מנגדים חדשים לחסידות חב"ד. לפני מאתיים שנה היה זה אביגדור, רב מתנגד שהלשין על רבינו הזקן במטרה להרוס את תנועת חסידות חב"ד. מאז ועד היום, בכל דור ודור קמים מתנגדים לחסידות. לעיתים מדובר בסתם אנשים פוחזים וריקים, ולעיתים מדובר בגדולי תורה שנפלו ברשות הסטרא אחרא, והמכנה המשותף של כולם

היא השנאה התהומית לאמת הטהורה של חסידות חב"ד.

באחת משיחותיו אמר הרבי שהשנאה הגרועה ביותר היא שנאה שנובעת מקנאה. כל שנאה אפשר להסיר על-ידי הוספה בפעולות הפצת החסידות; אולם כאשר הקנאה מלבה את השנאה – הרי ככל שמוסיפים בפעולות, כך גדלה הקנאה, ויחד איתה השנאה...

מכיוון שהעולם היום לא יקבל בהבנה שנאה תהומית ללא סיבה, מחפשים אותם מתנגדים סיבות. לפני שלושים שנה זה היה מבצע תפילין, לפני עשרים שנה זה היה תהלוכות ל"ג בעומר, לפני עשר שנים זה היה ההתעוררות לקראת ביאת המשיח, וכעת הם נתלים באמונה הטהורה של חסידי חב"ד שהרבי מלך המשיח חי וקיים.

אני זוכר שזמן קצר לאחר שהגעתי מרוסיה, קרא לי ר' מאיר ריינס, המארגן שיעורי חסידות לתלמידי הישיבות בניו יורק, ואמר לי שיש כמה בחורים שמעוניינים ללמוד חסידות. אני, בחור רוסי תמים, לא שיערתי שעדיין יש מתנגדים אמיתיים לתורת החסידות, ונסעתי איתו ללא חשש. הוא הוריד אותי ליד פתחו של בית כנסת ליטאי, והמשיך הלאה. נכנסתי לבית הכנסת, עברתי בין הבחורים שלמדו שם, ושאלתי מי מעוניין ללמוד חסידות. כמה בחורים התאספו סביבי והחלו לשיר "הוא אלוקנו" במנגינה החב"דית הידועה. שמחתי מאוד על הבקאות שלהם בניגונים החב"דיים והתחלתי לשיר איתם בהתלהבות. לאחר שסיימו לשיר ביקשתי מהם לשבת ללמוד. הם גיחכו ואמרו: נכון שזה השיר שאתם שרים לפני הרבי שלכם? לא תפסתי את העוקץ שבשאלה, ואמרתי: כן, זה מה שאנחנו שרים עם הרבי. אנחנו יודעים כבר, הם אמרו, אתם לא שרים את זה עם הרבי, אתם שרים את זה על הרבי... לקח לי שעה ארוכה להסביר להם את הטעות שלהם, אבל כבר אז ראיתי שהשנאה לחב"ד יכולה להתפשט בשטויות, והם לא צריכים שנאמן שהרבי מלך המשיח כדי לטפח את השנאה הזאת.

במאתיים וחמישים השנה שחלפו מאז התגלות תנועת החסידות ניסו המתנגדים להחרים את הבעל שם טוב, את רבינו הזקן, ונלחמו מלחמת הרמה מול כל נשיאי חב"ד לדורותם. והיא לא תצלח! אנחנו, בכוח האמת הטהורה של חסידות חב"ד, לא נתייחס לדברי הבלע של אותם מחרפי עקבות המשיח, ונמשיך הלאה בהכנת העולם לקבלת פני משיח.

וברוח דבריו של הרבי לאותו בכיר במשרד החוץ האמריקאי – עלינו לזכור

תמיד: חסידות חב"ד לא נמצאת בסכנה! חסידות חב"ד עומדת כעת על סף ניצחון גדול!

ועוד משהו: אם אנחנו רוצים משהו כדי לעזור לניצחון הגדול הזה – עלינו להוסיף באור. עוד שיעור בענייני גאולה ומשיח; עוד הפצה של עלוני הסברה בנושא, ועוד פירסום חוצות מקיף.

לסיפור בו פתחתי, יש המשך: בטרם יצא אותו בכיר מחדרו של הרבי, אמר לו הרבי: לאחר הניצחון, אני מעוניין שתגיע אלי ליחידות.

לאחר הניצחון הנפלא במלחמת ששת הימים, זכר אותו בכיר את בקשתו של הרבי, והגיע ליחידות נוספת. במהלך היחידות גילה לו הרבי כי בימים אלה שולחת ממשלת ישראל משלחת רמת דרג לארצות הברית, כדי לשכנע את האמריקאים להוביל מהלך בו תחזיר ישראל את כל השטחים שכבשה לידי הערבים!...

הרבי ביקש מאותו בכיר להפעיל את השפעתו במסדרונות משרד החוץ האמריקאי, ולומר לכל מי שיהיה מוכן לשמוע, שצה"ל לא ניצח בזכות כוחו ועוצם ידו, אלא אך ורק בזכות מתנת ה', שהחליט להעניק לבני ישראל חלקים נוספים מארץ הקודש, הכוללים את המקומות המקודשים ביותר לעם היהודי. משום כך, אין לממשלת ישראל את הסמכות למסור את השטחים הללו לידי הערבים.

גם להמשכו של הסיפור יש הוראה מעשית לזמננו. פעמים רבות חזר הרבי על הפתגם "אם דבר ריק – הוא מכס": כאשר מתעוררת כזאת התנגדות לאמונה הטהורה של חסידי חב"ד, עלינו לפשפש במעשינו ולבדוק היכן יש בנו ריקים שגורמים להתנגדות הזאת. במקרה הזה, הריקים הצטרפו בגלוי לאותם המלעיגים ומחרחרי ריב, וחשפו את זהותם ברבים.

אבל גם בנו האשם: כנראה שעדיין חסר לנו בהתמסרות הראויה להפצת בשורת הגאולה. אילו היינו מבצעים את רצונו הקדוש של הרבי ודואגים להביא את המסר של הרבי לכל פינה בעולם – מסר עם הסבר ברור ומתקבל – אין ספק שהסטרא אחרא לא היתה יכולה להרים ראש עד כדי כך.

עלינו להוסיף עוד ועוד בהפצת בשורת הגאולה, מתאים לרצונו הקדוש של הרבי, ובמהרה ממש נזכה להתגלותו המלאה "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר" בגאולה האמיתית והשלמה.

ראשית צמיחתה של

קהילה חב"דית...

בדרך כלל נוהגים לסקר ולכתוב על קהילות חב"דיות וותיקות ושורשיות, רבות-שנים; בשונה מתמיד, הפעם הסקירה היא על קהילה חב"דית צעירה שאף כעת שולחת את שרשיה לאדמתה של העיר "פאסייק" שבצפון ניו-ג'רזי, השוכנת למרגלות הנהר "פאסייק", במקום פסטורלי בו שולטים הנוף והדממה הקסומה.

● בוודאי עוד נשמע על הקהילה החב"דית החדשה...

ארבעים שנה. בעיר התגורר הרב שמעון באברויסקי שהגיע למקום בשליחותו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ, שהורה לו לפעול להפצת חסידות בקרב יהודי העיר. הרב באברויסקי הקים במקום בית כנסת חב"די קטן בשם "אנשי ליובאוויטש", וכחסידי חב"ד יחידי בעיר החל לפעול לבדו בהפצת החסידות.

זכה בית הכנסת החב"די הצנוע הזה, לארח מספר פעמים את החסיד הדגול ר' איציה דער מתמיד, בכל עת שהיה מגיע לעיר במסגרת נסיעה של איסוף כספי ימעמד.

פאסייק היהודית עברה גלגולים לא מעטים. תור הזהב שלה היה לפני כארבעים שנה, עת התגוררו בה כעשרת אלפים משפחות יהודיות, אלא שלאחר מכן החלה נסיגה משמעותית, ורבים מיהודיה עזבו את המקום. בשנים האחרונות שוב חלה עליה והחלה נהירה של משפחות שומרות מצוות המחפשות איכות חיים יחד עם קירבה לניו-יורק רבתי. כ-1200 משפחות שומרי מצוות מתגוררות

כך במילים פשוטות הונח נדבך נוסף בהקמת קהילה חב"דית צעירה חדשה על פני הגלובוס. מי יודע, אולי בעוד עשרים שנה, כשאזדמן שוב לעיר, אגיע לבית כנסת גדול ומפואר שיכול להכיל מאות מתפללים. או אז אוכל לומר לילדי ונכדיי "אה, הייתי נוכח ברגעיה ההיסטוריים של הקהילה הזאת"...

מאת: שניאור זלמן לוין

ק רבע שעה מהעיר ניו-יורק רבתי, ההומה והסואנת, ואתה מגיע לפאסייק הנמצאת בצפון ניו-ג'רזי. העיר שוכנת למרגלות הנהר "פאסייק", נוף ירוק פסטורלי נשקף אליך מכל מקום. שקט ודממה קסומה מקדמים את פניך.

גרעין ראשון של הקהילה החל כבר לפני

ק לעתים רחוקות יוצא לאדם להיות נוכח בימים, שעות או רגעים היסטוריים. כשזה קורה לעתים רחוקות, נודה, זה מרגש. אפילו מרגש מאד.

חוויה כזאת היתה לי בשבוע שעבר, כאשר השתתפתי בתפילות השבת בבית הכנסת "בית מנחם – חב"ד" של קהילת חב"ד בעיר פאסייק שבצפון מדינת ניו-ג'רזי. שניים וחצי מניינים של אנ"ש התאספו בבית משפחת זיגלבוים, שם מתקיים המנין הקבוע של תפילות השבת. לאחר קריאת התורה דפק הרב יצחק דוד סמיט, המשפיע של הקהילה, על הבימה ובקווים כלליים תיאר את התפתחותה של הקהילה החדשה שזה אך עולה על דרך המלך: "המקום צר מהכיל את כולנו", הוא אומר, "בחודשים האחרונים התווספו אצלנו כמה משפחות, והגיע הזמן להקים בית כנסת, בית קהילה גדול ומסודר, שיכיל את התפילות, ההתוועדויות והפעילות. במשך השבוע תתקיים אסיפה בענין, וזכותו וחובתו של כל אחד להשתתף בה".

שמירה והצלה

לפני כארבעים שנה היה בפאסיק בית כנסת חביד שהיווה מוקד משיכה לשוחרי חסידות, בראשות הרב שמעון באברויסק.

עם התפתחותה של העיר, החלו מהנדסי העיר לתכנן מחדש את תוואי העיר, וכך הועלתה הצעה לסלול כביש מהיר במקום בו עמד בית הכנסת החבידי ואף בתי כנסת נוספים. מובן מאליו שעל פי התכניות כל הבתים שעמדו בדרך היו צריכים להיהרס.

בוועדה לתכנון ערים ישב גם יהודי, אשר למרות שלא היה שומר מצוות, ראה בכך פגיעה חמורה בקדושתו של בית הכנסת. הוא הבין כי אם לא יעשה מעשה, הרי כל זכר של יהדות שיש בעיר – יימחק. הוא הקדיש אפוא מאמצים רבים ובתוקף תפקידו הוציא החלטה שאם בתי הכנסת הללו ייחרבו, לפחות תדאג העירייה לפצות את הקהילות בבניית בתי כנסת חדשים.

ואכן, ההחלטה נתקבלה, ומספר בתי כנסת חדשים קמו ונבנו במשך השנים האחרונות.

בעיר. בתוך שבועות ספרים הושג ספר תורה וריהוט מתאים, הודות למאמציו הבלתי נלאים של ראש הקהילה ר' ראובן דיוויס. העברתו של בית הכנסת והתפתחותו, גרם לעליה חדה במספר המתפללים, גם לא חבידיים, שאיוו לעצמם מקום תפילה את בית הכנסת החבידי, בו מפעמת רוח של משיח וגאולה, ובו נלמדים שיעורי חסידות. בכך למעשה חוזרת עטרה ליושנה, בהפצת

חבידיות לא מעטות שיצרו את פריחתה המחודשת של הקהילה הצעירה. רק בחודשים האחרונים נוספו כעשר משפחות לעשרים וחמש המשפחות החבידיות הוותיקות.

בית כנסת חביד נפתח כמעט מיידית. בתחילה בתנאים קשים, ביביסטמנטי של משפחת ר' משה סאלר, ולאחר מכן עבר לאגף מיוחד בבית משפחת זיגלבוים המתגוררת

בעיר, ועם ביאתן החלו חיי תורה ויהדות לפרוח במקום. 12 בתי כנסת, ישיבה גדולה שמהווה מוקד משיכה למאות בחורים מכל ארה"ב. מקווה מהודרת שפתוחה כל שעות היום.

שבת אחר הצהריים. גם רחובות פאסיק עטו ארשת שבתית. הרחובות המרכזיים מלאים במשפחות וילדיהן ועגלותיהן, פוסעות בניחותא, כמו בעיר חרדית לכל דבר. השקט הקסום, השלווה והרחובות הירוקים, משרים אווירה רגועה ושבתית.

מסתבר כי בעיר יש גם את כל השירותים הנצרכים לחיי קהילה יהודית מפותחת: חנויות אוכל כשרות למהדרין, סופרמרקט ענק שיש בו כמעט כל אוכל כשר; במונסי הסמוכה (שלושים דקות מהעיר) יש בית ספר חביד לבנים ולבנות. במרחק דומה נמצאת גם מוריסטון על כל שירותי הקהילה החבידיים המפותחים שביכולתה להציע.

עקב מחירי הנדל"ן המאמירים בברוקלין, ועקב העובדה כי המקום קרוב לניו יורק אך יש בו איכות חיים, צופים כי בשנים הקרובות תמשך הנהירה הגדולה לעיר.

תהליך זה הביא עמו גם משפחות

**מכתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
למתפללי בית הכנסת ליובאוויטש
בפאסייעק. נדפס באגרות קודש חלק
כ"ב, ומובא כאן בתרגום חופשי ללה"ק:**

ב"ה, אדר"ח אדר"ר תשכ"ב
ברוקלין.

מתפללי בית הכנסת
אנשי ליובאוויטש בעיר פאסייעק,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

נהניתי לקבל פרישת שלום מכם, על-
ידי הרה"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ מו"ה
אהרן משה שי' באברויסקי, שגם העביר את
הסכום שלכם, עליו מצורפת קבלה.

ולפי הסדרה שבשבוע זה, שתחילתה
היא הציווי מהשי"ת, וזאת התרומה אשר
תקחו מאם זהב וגו', מובא במדרש (תרומה
פ' ל"ה) המאמר: אמר רשב"ל לא היה
העולם ראוי להשתמש בזהב ולמה נברא
בשביל המשכן, ובשביל בית המקדש.

הרמז בזה, שכאשר נותנים זהב עבור
עניני תורה ומצוות, הרי זה מוריד למטה
זהב בעולם.

כך יהיה גם אצל כל אחד שנותן תרומה
עבור עניני צדקה, שיתוסף בברכה מהשי"ת
בענין שנותנים ובכל עניניו בכלל.

בברכה לבשורת טובות.

דווקא בשל הרקע האקדמי וההשכלתי
של המתפללים, מרתק לשבת בשיעור ב"דבר
מלכות" השבועי או בכל שיעור חסידות אחר,
ולשמוע כיצד לומדים שיחה או מאמר –
מתוך הבנה מעמיקה וליבון של הדברים.

שיעורים אלה נמסרים על ידי המשפיע
הרב יצחק דוד סמיט, שהתמנה לאחרונה
למשפיע של בית הכנסת. הוא עצמו עורך דין
בעל שיעור קומה, ויחד עם זאת הוא נותן
דחיפה חזקה בכל הקשור לשיעורי חסידות,
פעילות והתפתחות הקהילה.

סיפור של קהילה בראשית צמיחתה...

ב"ה, אדר"ח אדר"ר, תשכ"ב
ברוקלין.

מתפללי בית הכנסת אנשי ליובאוויטש בעיר פאסייעק,
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען צו באקומען אַ גרוס פון איך דורך הרה"ח
אי"א נ"נ עוסק בצ"צ מו"ה אהרן משה שי' באברויסקי, און האָט אויך
איבערגעשיקט אייער ביישייערונג, אויף וועלכעס איז דאָ די קבלה.

און לויט דער סדרה פון היינטיגער וואָך, וואָס דער אָנהויב פון איר
איז, דער אָנזאָג פון השי"ת, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וגו'
ווערט געבראַכט אין מדרש (תרומה פ' ל"ה) דער מאמר אמר רשב"ל לא הי
העולם ראוי להשתמש בזהב ולמה נברא בשביל המשכן, ובשביל בית
המקדש.

„די וועלט איז ניט ווערט צו באַנוצען זיך מיט גאָלד, נאָר סאיז
באַשאַפען געוואָרען צו באַנוצען זיך דערמיט פאַרן משכן און בית
המקדש –

דער רמז – מיין דערפון איז, אַז ווען מען ניט זהב פאַר ענינים פון
תורה ומצוות, בריינגט דאָס אַראָפּ זהב אין וועלט.

אַזוי זאָל אויך זיין צו יעדערן וואָס גיבען תרומה אויף עניני צדקה,
זאָל צוקומען אין דער ברכה פון השי"ת אין דעם וואָס מעיט און אין אַלע
זיינע ענינים בכלל.

בברכה לבשו"ט.

השאר סיפר על יחידויות שהיו למייסד
הראשון של הקהילה הרב אהרן משה
באברויסקי אצל הרבי, בהן אמר לו הרבי בין
השאר: "אתה צריך לדאוג שיהיה בפאסייק
מנין נוסח האריז"ל".

קהילה מעניינת היא קהילת חב"ד
בפאסייק. רק מעטים מביניהם הגיעו מבתי
חב"דיים, השאר צעירים שהתקרבו ליהדות
ולחסידות, שעוסקים במקצועות חופשיים.
חמישה עורכי דינים, שני רואי חשבון, אנשי
עסקים ומכירות. כל אחד וסיפור חיים מרתק
משלו.

החסידות בפאסייק, כהוראתו של הרבי
הרי"צ.

ר' ראובן דיוויס, ראש הקהילה: "מפליא
לראות אנשים שמגיעים לבית כנסת חב"ד,
ובהתרגשות לא מעטה הם מספרים כי לנגד
עיניהם עדיין עומדת פעילותו החב"דית רבת
השנים של הרב באברויסקי, שהיה למעשה
נציג חב"ד וקידש שם חב"ד בפעולותיו".

רבים החלו להגיע להתוועדות
החסידיות שנערכו בכל יומא דפגרא. באחד
הפעמים אף הגיע הרב יהודה לייב גרונר
להתוועד ולחזק את הקהילה החדשה. בין

<p>מראים ומשמיעים משיח</p> <p>חדש: ספר - "התקשרות בחוויה אישית" מאת שרה דובז'ינסקי 40 ₪. משלוח 15 ₪.</p> <p>מדבקות לרכב חולצות משיח</p>	<p>הפצה עולמית מחירים</p> <p>שלט מואר: 490 ₪. מערכת הגבריה: 770 ₪. ערכה כוללת: 1101 ₪. שלט מואר לבית: 380 ₪. משלוח: 75 ₪.</p>	<p>מוצרי משיח</p> <p>למטרים והזמנות: שמרי' הראל טלפון: 053 952770 Email: m_moshiach@bezeqintnet</p>
--	--	--

הקהל את העם האנשים הנשים והטף בשורה משמחת

לאור הביקוש הרב ולאחר ההצלחה בשנה שעברה שמחים הננו להודיע שבע"ה עלה בידינו לסדר ולהביא את המרצה החשוב הרה"ח ר' שלום דובער קלמנסון שליט"א שליח כ"ק אד"ש מה"מ, סינסנטי אוהיו. לסבב התוועדויות – הרצאות

ההתוועדויות יתקיימו בימים הסמוכים ליו"ד שבט הבעל"ט ולאחריו ברחבי ארה"ק המעונינים נא לתאם מראש בטל. 03-9607922 או 052-745442

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פרויקט שיחות קודש

בידידות נאמנה וברוב שמחה וטוב לבב,
נביע שפע ברכות ואיחולים
לבביים לעמיתנו לעבודת הקודש

הרה"ת ישעי'ה העניך וזוגתו שיחיו לרנר
להולדת בתם תחי'

תזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים מתוך
הרחבה בגשמיות וברוחניות,
ותרוו מכל יוצאי חלציקם שיחיו רוב נחת חסידי-
אמיתי לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ובמהרה בימינו ממש נזכה לראות בעיני בשר את
כ"ק אדמו"ר מה"מ והוא יגאלנו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

בניפא אלאוין

ברגשי גיל ושמחה, אאחל את מיטב הברכות והאיחולים
לידידי ורעי מסור ונתון בכל ליבו ונפשו לכל עניני ומבצעי
כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א, עוסק במסירה ובנתינה
בהכנת העולם לקבלת פני משיחת איש חי רב-פעלים.

הרה"ת עמוס מנחם הכהן

וזוגתו מרת חנה שיחיו כהן

לרגל הולדת בנם שיחיו בשעטומ"צ

יהא רעווא מן שמיא שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים
טובים, וידוו ממנו רוב נחת חסידי-אמיתי, מתוך הרחבה
בגו"ר לנחת רוח כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

אבי ויינר, בית משיח 770

"שמענו בזה

מעשה נוראה ואכ"מ"

בבואנו מיום ההילולא של אדמו"ר הזקן, כ"ד טבת, מוגש בזאת חלק נוסף מתוך הסקירה אודות הספר 'בית רבי' – הביוגרפיה החב"דית הראשונה שהשנה מלאו מאה שנה להדפסתה (תרס"ב–תשס"ב) – והפעם על כמה ממאפייני הספר: מסמכים, שמועות וסיפורים • חלק שני

יראה הרואה בגוף המכתב ובפרט בתשלום המכתב שבכת"י ששם מפורש הדבר יותר יעויין-שם⁵⁰.

מלבד אגרות באו בי"ר איזכורים נוספים לכתב-יד, מהם ראויים לציון:

אודות כתביו של הר"ר משה בן אדה"ז מעיד המחבר (ע' 113): "וראינו בוך [=ספר] גדול מהכתבים רשימותיו כו", אך אין הוא מפרט אם מדובר במקור או בהעתקה.

יש ומציאותו של כתב-יד מובאת אצלו כשמועה (ח"ב ע' 4 [184] הערה א): "ואחד מנכדיו [של אדמו"ר האמצעי] הרבנים אמר לנו שנמצא ממנו [חיבור בכתב-יד] גם⁵¹ על הלכות נדה כו", ועד היום שמועתו היא

מוויטבסק והרבנים שעמו בארץ-הקודש, וכן מהאדמו"ר ר' שלמה זלמן מקופוסט, שהמחבר נמנה עם חסידיו.

חלק מהאגרות נדפסו אמנם רק

מאת: שמואל קראוס

בהעתקה חלקית או בקיצור לשון, ויש גם שהעתיקים מגוף כתב-יד-קודש. יש והמחבר מפנה את הקורא לעיין באגרת שבכתב-יד, במקום להעתיקו (ע' 21 בהערה): "כאשר

בואנו לתאר את טיבו ותכונותיו של הספר 'בית רבי' [להלן: 'ב"ר'], ספר אשר ערכו התוכני לא יסולא בפז, זאת בשל הידיעות החשובות שמקורן במלאכת מחשבת של איסוף מסמכים ושמועות, כדאי להתמקד בכמה נקודות עיקריות שבהן הוא מתאפיין.

הראשונה קשורה לפרסום מסמכים:

עם הדפסתו היה הי"ר לספר הנדפס הראשון שבו מספר רב של אגרות רבותינו נשיאינו, חלקן בפרסום ראשון: עשרים אגרות מאדמו"ר הזקן⁴⁸, שבע אגרות מאדמו"ר האמצעי ושתיים מהצמח-צדק⁴⁹ – זאת מלבד המכתבים מהרה"ק ר' מנחם-מענדל

48. מעניין שדווקא הכתב הידוע בשם 'נפש השפלה' (נדפס לראשונה בתרל"ו ביתולדות עמודי החב"ד, וראה 'בית משיח' ג' ע' 70 ע' 33-35) לא רק שלא הועתק בי"ר, אלא אף לא הוזכר בו.

49. צוינו ב'רשימת ספריו ומאמריו' שבהוספה לשו"ת צ"צ חלק אורח-חיים, תשי"ה, ע' 156 מס' 35, אך לא צוינו בהוספה לקונטרס 'תורת החסידות', תשי"ו, ע' 29, שם בע' 28-27 צוינו רק אלו של אדה"ז ואדה"מ.

50. הנידון היא הכותרת שנדפסה באגרת-הקדש שביתניא' סימן כו, שהוא כתב עליה שהיא "טעות דמוכח". המכתב בשלמותו נדפס בתרפ"ד בספר 'נזי נסתרות', ועל הערת

ה'ב"ר' סמך אד"ש בשנת תשי"ו בהוספה לשו"ת צ"צ חא"ח ע' 158 הערה 16, וכפי שצוין: "וכבר העיר ע"ז בבית רבי ח"א ע' י"א", ובשנת תשי"ד הכניס זאת ב"לוח התיקון" ליתניא'. אך ראה 'הוספה לאח"ז" בשיעורים בספר התניא' ע' 1699, שמיישב הנוסח הנדפס (וראה גם "מקורות והערות" לאגרות-קודש אדה"ז כרך א ע' תכג).

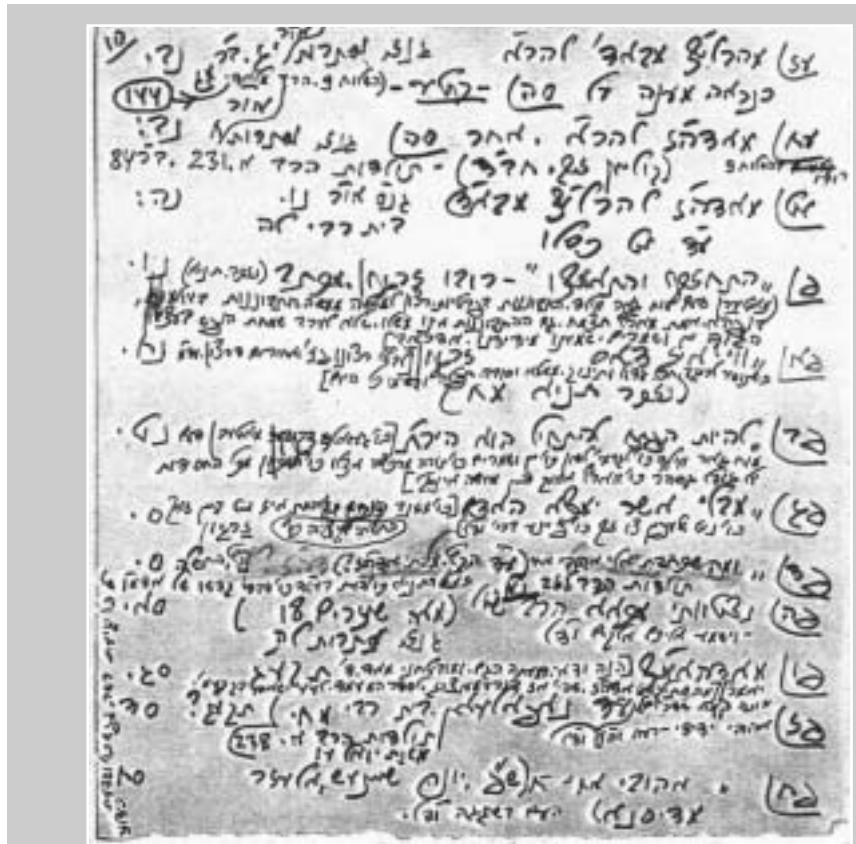
51. זה בהמשך לדבריו שם על "חיבור א' קצר על שולחן-ערוך אבן-העזר שנמצא בכתב-יד והוא בקיצור נמרץ ובעומק גדול", וכך גם שם בע' 36 [216]: "ערך ח"י בוגין על שו"ע אהע"ז שנמצא בכ"י. וגם על הלי נדה נמצא ממנו בכ"י" (בשנת תשי"ט נדפסו בהוצאת קה"ת 'פסקי דינים' ממנו על יורה דעה, הלכות טריפות, וב"פיתח דבר" מכ"ק אד"ש

כשרות לפסח:

על רבה של וויטבסק, הגאון החסיד ר' יצחק אייזיק בהר"ד, מספר היב"רי (ע' 148) כי "היו לו בקבלה מרבינו [הזקן] הרבה דברים בענייני ההוראה", ושפעם אחת היה בברוד אצל הגאון ר' אפרים זלמן מרגליות, בעל היבית אפרים, ותוך כדי דיבורם התורני "הוציאו כמה הלכתא ברבנתא למעשה". בהערה מפרט היב"רי דוגמא להלכה שהתחדשה אז:

"שמענו ממקור נאמן שדברו אז על-דבר אתרוגי קורפי [שיש עליהם חשש שהם מורכבים מלימון], ויצא הפסק מהם שאם האתרוג גדול כל-כך עד שישאר שיעור אתרוג לבד ההרכבה אז הוא כשר. ועל פסקם זה סמך את-עצמו אדמו"ר בעל צ"צ נייע פעם-אחת שהיה דוחק גדול בליבאוויטש על אתרוגי גינובא [הבאים מקאלברי – והיו נשלחים בעבר דרך גינובא-יאנובא ושמהדרים לברך דווקא עליהם] וסיפר אדמו"ר דבר הפסק שלהם וסמך על-זה למעשה. אך גם זה שמענו ממקור נאמן⁵⁴ שאדמו"ר הנ"ל סיפר בשם דודו הרב חיים-אברהם נייע ששמע בעצמו מאביו קודש-הקדשים רבינו נייע שזהו דוקא כשאין בעיר שום אתרוג מאתרוגי גינובא (אז יש לחפש קולות על שארי אתרוגים כיו) אבל כשנמצא בעיר אז לא יברכו על אתרוג אחר. ופעם-אחת היה דוחק בליבאוויטש ולא נמצא בכל העיר כי-אם אתרוג אחד מגינובא – בירך אדמו"ר על הגינובא, ובעת הלל נטל אתרוג שלו שהיה אתרוג ארץ-ישראל כו".

אך נראה כי השמועה הראשונה, זו האומרת כי הצמח-הצדק סמך למעשה על הפסק המכשיר אתרוג גדול הבא מקורפו (בשנה בה "היה דוחק גדול בליבאוויטש על אתרוגי גינובא", ומשמע שאפילו אחד לא היה) – לא הייתה מקובלת אצל כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נייע, שכן בשנת תרמ"ט כתב⁵⁵:

רישומים שערך אדי"ש לתכריך כתב-יד ובו אגרות-קודש, ובין הציונים מציין גם לספרים "בית רבי" ו"מאה שערים" שפרסם רח"מ היילמאן מקורות נוספים שציינו ברשימה: 'השלוח', 'הרב מליאדי' (שחלק ראשון שלו נקרא: 'תולדות הרב'), 'גני נסתרות' (חלק 'אור רב'), ו'משנת יואל'

בנוסף לזה, היב"רי היה הראשון לפרסם (בע' 76) מסמך ברוסית הקשור לאחד ממאסרי אדה"י⁵³. קודה נוספת בה מתאפייני היב"רי קשורה לשמועות, מהן הקשורות להלכה. נביא כאן שתי דוגמאות, האחת בנידון כשרות האתרוגים והאחרת בנידון

המקור היחיד לקיומו של כתב-יד זה. ויש שהוא מציין לכתב-יד הנמצא ברשותו, ומצרף לכך דיון בתוכנו (ע' 168 הערה א): "שוית אחד נמצא אצלנו בכת"י ששאל אחד מאדמו"ר בעל צ"צ נייע וכתוב שם שהברכת-הנהנין נדפס בשנת תק"ס. ואולי הוא טעות-סופר וצריך-להיות תקס"ג. או אפשר...⁵²

תח"י העתקות בשפת רוסיה שהשיג בארחיו בוילנא. כל התקנות והזכות שהשיגו אז החסידים מהממשלה".
54. קטע זה נמצא גם ברשימת הסיפורים המיוחסת לבעל היב"רי (עליה בחלק הראשון, סמך להערות 24-25), בנוסח זה: "ע"ד אתרוגי יאנווער אמר אדמו"ר נייע ששמעו מדודו הרח"א ששמע מאביו אדמו"ר נייע אסור לברך על אתרוג אחר ופעם-אחת היה דוחק ולא נמצא רק יאנווער אחד וזולתו היו אתרוגי ארץ-ישראל יפים ומהודרים ובירך על היאנווער ורק בעת הלל נטל אתרוג אי"י – אלא שמכאן לא ברור היכן היה דוחק ומי בירך על אתרוג אי"י (אפשר וגם זה המשך מדברי הרח"א על אדה"י), וגם מתוספת המשפט "וזולתו היו אתרוגי אי"י יפים ומהודרים" [תוספת שנוספה בתוך ההעתקה מהיב"רי ביאוצר מנהגי חב"ד] אלול-תשי" (תשנ"ה) סוף ע' רטז] עולה שנענע בהלל באתרוג אי"י מפני שהיה יפה ומהודר מהיאנווער, אך מהשטמה ביב"רי אפשר והשימוש בהלל באתרוג אי"י הוא מחשש לפגימה באתרוג יאנובער היחידי שבעיר (שמשמע שלא היה "שלו", של הצ"צ). וראה גם בעדות שנכתבה בשקלוב בשנת תרנ"ז אודות הנהגת הצ"צ [התפרסמה בתש"ג בקובץ יגדיל תורה ירושלים, הובא ביאוצר מנהגי חב"ד שם]: "ישלחו לאדמו"ר הנ"ל מארץ-ישראל אתרוג גדול ויפה להפליא – לא לקח, רק בעת שאמר הלל", וכן העיד כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נייע בשנת תרמ"ט (באגרת שבהערה הבאה) אודות הנהגת אביו,

מעתיק בהערה 3 מדברי היב"רי שבע' 63 הנ"ל. בתש"ז נדפסו בהוצאת קה"ת יפסקי דינים" ממנו על אבן העזר, הלכות גיטין. בתשס"א נדפס בספר הזכרון יתפארת יהודה קלמן, ע' 11-23 סימן נוסף על הלכות גיטין).
52. כתי"י זה הובא ע"י אדי"ש בקונטרס 'תורת החסידות' ע' 26 הערה 8, וראה יבית משיח' גל' 164 ע' 47 הערה 40.
53. הודעה על שחרורו ממאסרו השני. בע' 75 הערה ב כתב: "שמענו שהעתקת הנייר . . . נמצא כעת בוויטעבסק תחת-יד אחד מנכדיו שקנה אותה בנשים אלו בתוך הרבה ניירות ישנות שהוציאו מארחיו [מארכיון]". בדומה לזה כתב בחיבור 'תולדות אדמו"ר הזקן (ראה לעיל הערה 23): "בנשים האלו הוציאו מארחיו ניירות ישנים למכור ובתוכם נמצא גם הנייר הזאת בעצם חתימת-יד הקיסר וקנאה ר"ז ברי"ב שניאורסאהן מוויטעבסק חתן הרב מלאדי שיי בעד סך חמשה רי"כ". ובמכתב ר' שמריה שניאורסאהן מכ"ד סיון תר"י: "זה לא כבר שמעתי כי בוויטעבסק קנה האברך שניאור זלמן בן ר' ברוך שניאורסאהן ניירות שאין בהם חפץ מאיזה ארכיוו בשם. איזה עשרות פוד. ומצא בתוך הניירות מכתב כתב יד מוקיני הרשי" זיל עם העתקה בשפת רוסס"י וכפי שמעתי המכתב הזה דאקומנט נכבד הוא ואתנו לוויטעבסק להודיע מזה". ובאגרת י"ז אדר-שני תרנ"א: "זה לא כבר היה בפה אחד מנכדי אדמו"ר מהר"מ מליבאוויטש והגיד לי שנמצא

"ועתה בחג הסוכות העבר, לא קבלתי האתרוג בזמנו. . . ורציתי לעיין בהדין אולי אמצא מדברים מנידון אתרוגי קארפע או ארץ-ישראל ולמצוא היתר לברך עליהם (ובאמת אף אם מצאתי היתר בספרים איני יודע אם הייתי סומך על-זה, אחר שאבותינו רבותינו זצוקלה"ה החמירו בזה כל-כך)". ובשנת תרע"ו סיפר⁵⁶:

"פעם אחת לא היה בנמצא כלל מין יאנווער אתרוג, והצ"צ נטל קארפירער בלא ברכה".

הדוגמא השנייה עוסקת בכשרותם של דגים-מלוחים, "הערינג", לחג הפסח:

בספר 'אוצר מנהגי חב"ד' ניסן-סיון (תשנ"ו, ע' סא-ב) הובאו דברי אדמו"ר הזקן בשולחן-ערוך שלו שהתיר אכילת הערינג בפסח, בכותבו שאין לחשוש "שמא יש עליהן עדיין פירור דק של חמץ בעין שנדבק בו מן המלח ומחמת דקותו אינו נראה לעיני", משום שאין רגילים לאוכלם ללא הדחה במים, ולכן "אין לחוש שמא ישכח להדיחו ומותר לאכלו בפסח ע"י הדחה שישרנו ג' פעמים במים, ואם ישרנו בתוך כלי של פסח וגם ידיחנו יפה ויעבור מעליו משהו חמץ הדבוק בו – הרי זה משובח"⁵⁷.

כן הובאו שם דברי אחי אדה"ז, המהרי"ל מיאנוביטש, שהתפרסמו בשנת תר"ח ב"לוח הטעות" למהדורת הישולחן ערוך שנדפסה בזיטומיר: "והמחמיר בכל ענין הרי זה משובח", וסופר כי בשנת תרל"ד יצא הרב הגאון ר' אריה ליב זיבוב מדווינסק – שבהיות בן חיי שנה נסמך להוראה על-ידי

הצמח-צדק⁵⁸ – ופירסם כי בעת ששימש ברבנות בעיר בוברויסק, בבית-דינו של הגאון החסיד הרב ברוך מרדכי מבוברויסק – מגדולי תלמידי אדמו"ר הזקן⁵⁹ – באה לפניו עדות כי מי המלח בהם שורים את ההערינג נעשים משעורים חמוצים, כך ששוב אין מדובר רק בחשש שמא המלח לא נבדק, אלא בחמץ גמור שאין מועילה בו הדחה. דברים אלו עוררו בשעתו פולמוס בכתבי-העת, והובאו דברי רבנים לכאן ולכאן.

והנה לפנינו שמועתו של בעל היב"ר – שנעלמה מן היאוצר' – אודות דבריו של אדמו"ר הצ"צ בנידון:

בין חסידי אדה"ז המפורסמים מונה היב"ר את רבה של פולוצק, הגאון החסיד הרב נתן הלוי הורביץ, וכתב (ע' 150 בהערה) "הוא היה הראשון שהוציא היתר על דגים-מלוחים בפסח אצל אנ"ש. ואדמו"ר בעל צ"צ נ"ע התרעם עליו מאד על-זה ואמר-לו: האם זהו עגונה שממתנת על היתר שלך כו"⁶⁰.

משמועות לסיפורים. המחבר השתדל לעסוק בסיפור תולדותיהם של רבותינו, אך בדרך כלל מיעט להרחיב בסיפורי מופתים אודותם. בשורות הבאות נביא לכך דוגמאות:

דברו אודות הרה"ק ר' אהרן הלוי מסטארעשעלע, כותב היב"ר (ע' 135): "בסיפורים הנדפסים מכבר כתוב שם הרבה מעשיות נפלאים עליו, אך מאשר לא נתברר לנו אמיתתן של דברים על-כן לא העתקנו מהן גם הקיצור ומי שירצה יוכל לעיין

בסיפורים הנ"ל",

("בסיפורים הנדפסים" – כוונתו כאן לנדפס בשנת תרכ"ד בספר 'שבחי הרב', שמחברו היה נכדו של ר' אהרן ובשערו נאמר: "ונספחו להספר הזה נוראות ונפלאות מחביירו ותלמידיו הקדושים", ובפנים כותב המחבר: "והנה פה מגמתנו לספר מתלמידו הקדוש מוהרא"ה...")

– ומכאן ניתן ללמוד על אותם פעמים בהן הביא ביב"ר שמועות שונות מהנמצא "בסיפורים הנדפסים"⁶¹ – יש שתוך כדי איזכור זה ובקיצור נמרץ⁶², ויש שבלעדו ובאריכות יחסית⁶³ – שלגביהן נתבררה לו אמיתותם של דברים.

לאידך, כמעט ואין היב"ר מביא את סיפורי החסידים שנאספו בספר 'סיפורים נוראים' [להלן: 'סיני'] שנדפס בלעמבערג 1875 [תרל"ה-ו], שאודות מחברו, הרה"ח הרב ר' יעקב נ"ע מקיידאן, כותב אדמו"ר (מהורי"צ) נ"ע⁶⁴:

הי' אחד המשפיעים והי' מגדולי בעלי השמועה והוא הי' הראשון בין חסידי חב"ד אשר חקר ודרש ואסף כמה ספורים חסידים ביחס לנשיאי חסידי חב"ד.

ועל דברים שאמר לו אביו, אדמו"ר מהורש"ב, בשנת תרנ"ו, סיפר⁶⁵:

בקיץ של התנאים שלי צוני אדנ"ע שאקרא הספר "ספורים נוראים" [של הבעש"ט, ההמנ"ע, אדה"ז, אדהאמ"צ, הצ"צ]⁶⁶ של ר' יעקב קאדאניר (מחסידי אדהאמ"צ)⁶⁷ ואח"כ של הצ"צ. מובא ב"בית רבי" . . . כי על ריע"ק יש לסמוך.

להם כל יסוד ואין הדעת סובלתן").

62. ראה לדוגמא אודות פטירת הרה"ק ר' ישראל פולוצקר מתלמידי המגיד (ע' 14 הערה ג): "בסיפורים הנדפסים כתוב על-זה מעשה נפלאה, יעויין-שם".

63. ראה בדוגמא שהובאה לעיל הערה 47, שהוא סיפור שהעתיקו היב"ר מבלי לציין מקורו (בישבחי הרב), וקהל חסידים ויתולדות עמודי החב"ד), אך השמיט המובא שם שסיפור זה סיפר החסיד ר' פנחס רויועס (אודות השיבושים שבסיפור זה שהועתקו ביב"ר – בעניין רבנותו של הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב, והחרם של שנת תקל"ב – כתבתי בכפר חב"ד ג' 502, כ"ז כסלו תשנ"ב, ע' 29, 32).

64. יאגרות-קודש' שלו כרך ו ע' קעא.

65. ברשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיליו, חוברת צדייק ע' 7.

66. ועוד בספר זה סיפורים על תלמידי הבעש"ט, הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב ור' פנחס מקורץ, ועל תלמידי המגיד, הרה"ק ר' ישראל מפולוצק, ר' עזריאל ווייער, ר' זושא מאניפולי והמגיד מקוויניץ.

67. כך גם בקונטרס 'אדמו"ר הצ"צ ונתונת ההשכלה' ע' 33 הערה 65, אף שביסיפורים נוראים מביא כמה פעמים דברים ששמע "מפה קדשו" של אדמו"ר הזקן,

– הפעמים הללו צוינו ונאספו ע"י הפרופ' ג' נגאל ב"הוצאה ביקורתית עם מבוא הערות ומפתחות", ירושלים תשנ"ב, ע' 16 הערה 19. אך בעוד ובתחילה הוא כותב בצדק (שם): "מתוך הסיפורים נראה, כי ר' יעקב קידנר זכה להכיר את . . . אדמו"ר הזקן", הרי שבהמשך (ע' 20) כתב בהסתייגות: "יתכן ששמע מפי . . . אדמו"ר הזקן, אם כי הלשון "שמענו" עשויה להתפרש גם כשמיעה מפי מי ששמע". שאף שבאופן כללי הדברים נכונים לגבי השימוש בלשון "שמענו", הרי שכאן הנידון הוא גם באיזכור בנוסח: "ושמענו זה כמה פעמים מפה קדשו", "שמענו כמה פעמים מפי הקדוש", שבוה ניכרים הדברים ששמעם ישירות ממנו.

אדמו"ר מהרי"ש נ"ע: "ואתרוג א"י הי' אצלו פעם-אחת ולא בירך עליו כי-אם בעת הלל נטלוי". וכבר התפרסם בדומה לזה אודות הנהגת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיליו [הובא שם בע' 19].

55. יאגרות-קודש' שלו כרך א ע' סג.

56. ירשימת עניינים וסיפורים כתובים ע"י הר"ר ברוך שניאור זילי ע' קכט.

57. סימן תמו סעיף לו. קיצור ההלכה הועתק בשנת תרע"ד ע"י אדמו"ר מהורש"ב, שהוסף: "ונראה כשידוע שלא היה כבוש בציר לבד, או שהיה המליח ס' נגד מקום הכל"י (ינגיל תורה נ"י. חוברת סח ע' טז).

58. הוא ר' ליב סמילעוויצער", עליו מספר ביב"ר ח"ג ע' 41 [257]. עוד עליו: 'מנדל ע"י ע"מ.

59. עליו ביב"ר ח"א ע' 145. בשנת תרי"א עלה מבוברויסק לירושלים. וראה: 'אהלי ליובאוויטש' ג' ד ע' 107-108.

60. ויש להוסיף זאת ל"דברים שנכתבו בשם רבנו" שנאספו בסוף מהדורת תשנ"ד של שו"ת צ"צ.

61. ראה לעיל סמוך להערה 5. וראה גם בנסמן שם בהערה, אודות הסיפור על העיכובים שחלו בעת שנלקח אדה"ז למאסרו הראשון, שהביאו היב"ר ע' 57 בהערה, שאחר שכתב: "כך-כתוב בסיפורים הנדפסים יעויין-שם", הוסיף: "והמעשה מפורסמת".

סיפור זה נמצא ב"שבחי הרב", ואפשר שהוספתו של היב"ר נצרכה מפני הישנותו של המעשה (ע"י מחבר 'שבחי הרב') בספר 'תולדות עמודי החב"ד' (קעניגסבערג תרל"ז) ע' 46 הערה מב, ושם: "מסורה בפי החסידים . . . אך באמת אין] אנו צריכים להעמיס נסים רבים במקום שהשכל הבריא מגיד לנו כי הסרדיוס שלא היה אף לדרכו וקיבל שוחד עבור היום שקה מדרכו הוא שבר את העגלה . . . וכל הדברים כאלו אין להם כל מקור" (וראה דברי היב"ר בהקדמתו, ע' 5, בהתייחסותו לספר זה: "יעוד דברים הרבה נמצא שם שין

אמנם, כאשר היב"ר מזכירו, בין תלמידי אדמו"ר האמצעי, הרי הוא כותב (בחי"ב ע' 33 [213]): "גם נדפס ממנו סי' סיפורים נפלאים⁶⁸ סיפורי-מעשיות מרבותינו הק' מהם מה שענינו ראו ולא זר, ומהם מה ששמע מפי אנשים נאמנים מאנ"ש, ענינים נפלאים מאד. עיין-שם ותמצא כף נחת".

אך כאשר כתב (בחי"ג ע' 7 [223]) אודות אדמו"ר הצ"צ: "בכלל הראה גדולות ונפלאות בעניני עגונות... מופתים נגלים כידוע ומפורסם" – אין הוא מציין שהפרסום הראשוני למופתים כאלו נעשה לראשונה ביס"י ("אציע ספורים עגונות אשר ידוע לנו בבירור...")

– אלא שאולי לזאת רמו היב"ר בדברי ההמשך שלו: "וכל מעשה תקפו ורב גדלו לא יכלון כמה ניירות כו", בעוד וביס"י נדפסו רק חמשה ספורים כאלו (ובהקדמה: "הגם שיש בפי המון סיפורים רבים ונפלאים, אך אני לא

אחקוק בעטי כי-אם המעט אשר מבורר לי כסולת נקיה").

אמנם יש והיב"ר הזכיר בקצרה סיפורים שמקורם ביס"י, ונציין כמה מהם:

בהזכירו את הדברים שקיבל אדמו"ר הזקן מתלמיד הבעש"ט, הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, כותב היב"ר (ע' 5-6 הערה ז): "ענין מה-שכתוב בסידור בסוף כוונת המקוה, קבל זה מהרה"ק ר' מיכל ממעשה שסיפר לו (המעשה ידועה ומפורסמת ואין-כאן-מקומה),

מעשה נפלאה אשר כל השומע תצלנה אזינו מחיל ורעדה".

ב עוד ובשתי הדוגמאות דלעיל לא בא גוף המעשה היב"ר, הרי שבשתיים דלהלן הוא כן הובא, אלא שלא הוזכר שמקורו ביס"י:

לגבי טהרת גופו של המגיד ממעזריטש אחר הסתלקותו, מביא היב"ר (ע' 10 הערה ב): "בסיפורים הנדפסים מכבר כתוב שהובילו את הרב-המגיד ני"ע למקוה לטבול ואמר רבינו [הזקן] הנה רז"ל אמרו גדולים צדיקים במיתתן כו' על-כן יניחו את מורינו שיטבול בעצמו, וכן היה שהניחוהו וטבל בעצמו ג' פעמים",

– מהנוסח שהביא נראה כי "בסיפורים הנדפסים" כוונתו לנדפס בתרכ"ד בישבחי הרב (וכאשר הורידו את המגיד למקוה אחז הרב את ראשו, ובבואם למקוה אמר הרב: רז"ל אמרו כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, ועל-כן לא לכבוד הוא לפני רבינו כי אנחנו נרכין את ראשו לטבול, כי הוא בעצמו יטבול, והניח הרב את ראשו מידו ואז הרכין המגיד בעצמו את ראשו תחת המים ג' פעמים⁶⁹"),

– אף כי ראוי היה לו לציין כי סיפור זה הביאו גם הרי"י מקיידיאן⁷⁰, המעיד כי שמעו מפי אדה"ז בעצמו: "שמענו מפה קדשו של האדמו"ר ני"ע, שבעת שאחז בראש קדשו, ראה בחוש שצדיקים במיתתם קרויים חיים,

המשך בעמוד 47

ואל האמר שיהיה הראשונים היו טובים טאה כי לא נזכרה שאלה זאת . ואז רואים שאור הוריק ובהבי הארויל ואור החסידות נגלה הוקא בוריות האריות. ומשה צדקנו שיבוא כביא יגלה ברור האריות שבו הוא נשמה הויתר נשמות. ושענה בשם גדול אור ג' ואמר – לאוקן שהו כבשלים דורות האריות כר – ושפסם אשר אמרם לנו יהו דמה יבוא אל הארץ והתם ירשה שפסיה צדקנו יבוא הוקא לרם כו' :

ועיד הנה תבי שבהבנו. הנה זה הוא בוריא מעשה שפן ריל כבדי לרבותה מחלוקת בישראל תו. וכן אמת שבוריא בכל דוד יש צדיק סודר שנקרא בשם צדיק דוד. וזהו סוד ענין ההתחלקות שבין החסידים שהו נוסק לצדיק זה וזה נוסק לצדיק אחר וכאריא כפי שרש נשטרו) וכאריא חשב שהצדיק שהוא נוסק אליו הוא הצדיק המיוחד שברוד ג' . אבל הבעבור

ג) כי הרי"ק ר' חיים אברהם בן רבינו נ"ע :
ג) ונחמה בן ר' שפירא לר"ך להסיר את רבו כמדת היות נפלה שפן כמוסו כי ר' ר' ברובם ע"י מרדכי כמנהגין ח"י שם כל מה דכ' ר' יצ' חמ"ד י"ן שם ר' דני ר' יעלה להבי סילה שם ס' . וכן טלם ודע"י שפירא ר' חזק על ס' ר' ודע"י :

ונסיים בדברי טוב סוענין ביאת משיח צדקו בב"א .

הנה אור שפירא רבינו נ"ע ר' נכור ארונ"ד בעל צ"צ נ"ע בעיר אמת על חזונה וישנו פ"א החסידים ודברו אורי שריבני נחלק ר' יודע סח' יבא משיח צדקנו כו' הדין הרבים לאוני נכור ארונ"ד בעל צ"צ הנ"ל (שה"י) בחדר הספד לחר"ד שיחבו החסידים ונתת ארסודי הודלת ואמר . הנה זה אשר כללם אראנו ולא עתה אסורנו ולא קרוב . אבל ישראל צדיקים לקות ולחוצה בכל יום כו' . אר"כ אשר שפירא מרבינו שיהיה נ"ע ר' יבול להפסד ידעו כהטק בן יוסף כו' והבעש"ט נ"ע ר' יבול להפסד גם כהיום כו' . ואם בן לכה לא קשו בן ר' ח"י בא משיח . אלא שלא ר' ענין חר"ד ענין לוח . וכיון שהו חל"ד בוריאן ענין סוד רבנים אם רבינו נחלק כו' כשה"י ק"ח ר' ח"י ר' ח"י ענין על ביאר בוריא יבא . והיחן הוא יבול לוח בב"א .

– ומדובר בסיפור שנדפס ביס"י (מתחיל: "הנה שמעתי מאמני רוח אשר פעם אחת דרש [הבעש"ט] לתלמידיו בענין כוונת המקווה, הנדפס כעת בסידור אדמו"ר הזקן...").

כך גם בזכרו את התקופה, בחיי אדה"ז, בה היה אדמו"ר הצ"צ "בעוני גדול כי מעותיו נאבדו לגמרי", שכתב (ע' 109): "ויש בזה סיפור ארוך בענין אבדן המעות ואכ"מ",

– שגם כאן מדובר בסיפור המפורט בהרחבה ביס"י (מתחיל: "אספר לכם עוד

70. ביס"י מפורש שהוא נכתב אחר הסתלקות אדמו"ר הצמח-צדק (בשנת תרכ"ו), ומשתיקתו של המחבר אפשר לשער שלא הספיק לראות את הנדפס בישבחי הרב. השתיקה המדוברת היא הן לגבי סיפור זה, והן לגבי שני סיפורים נוספים:

הפרופ' נגאל במבוא למהדורתו (עליה לעיל בהערה 67) ע' 19 – שהועתק גם בספרו 'מלקטי הסיפור החסידי', ירושלים תשנ"ו, ע' 62 – השתבש והחליף את שנת הסתלקותו של הצ"צ בזו של אדהאמ"צ, ולפיכך הוקדמה אצלו האפשרות לכתיבת הספר לשנת תקפ"ח. וכשהוא דן בסיפורי יס"י הנמצאים בחיבורי אחרים, ציין רק (ע' 28 הערה 113; 'מלקטי הסיפור העברי' ע' 76 הערה 110) לסיפור אחד הנמצא בספר שהדפסתו קדמה, והוא הסיפור אודות משרת הבעש"ט מספר הסיפורים, שנדפס (בשנת תרכ"ה, בהוספת ובשינויים) בספר 'עדת צדיקים' (למחבר ישבחי הרב').

על סיפור אחר – סיפור שרי"י מקיידיאן מעיד, בתחילתו ובסיומו, ששמעו כמה פעמים מפי אדה"ז בעצמו, והוא אודות בן אלמנה שניצל מהמרה בזכות הרב המגיד – מציין נגאל (שם) שהוא נמצא, בשם "קונטרס אחד", בספר "סדר הדורות החדש" למנחם-מענדל בודק [והוא סדר הדורות מתלמידי הבעש"ט ז"ל, לעמעבורג תרכ"ה – לפני נגאל הייתה מהדורה חסרה מקום ושנת הדפוס, אלא שגם בה מוזכרת בפנים שנת תרכ"ה], שאודותו כותב נגאל ('מלקטי הסיפור העברי' ע' 33):

"בודק יכול היה לכאורה לשאוב... אף מחלק של חיבורי רודקניסון, אך הוא לא נהג כך. אפשר שהגיעו לידיו – מלבד החומר שבעל-פה – גם כמה וכמה קונטרסים בכתב יד. בהביאו סיפור אודות אשה שבנה עמד להמיר דתו, וכבר ישב בין הכמרים, אומר בודק:

– ועל כן נראה, שאף שזכה להיות אצל אדמו"ר הזקן, היה זה רק בצעירותו, ולכן נחשב בין חסידיו אדמו"ר האמצעי.

ומדוגמא זו ארשה לעצמי להוסיף התייחסות קצרה למהדורה הנ"ל, שלהוציא את המפתחות המפורטים והחלוקה לסימנים, הרי היא לוקה בדברי הסבר מוטעים ופיענוחים משובשים. ודוגמא מנושא בו עסקנו: כשהמהדיר דן בשאלת קבלתו של ר"י מקיידיאן מאדמו"ר הזקן, אין הוא מזכיר שבע' 86 מספר ר"י על אדמו"ר האמצעי: "ובענין ראיתי... שפעם א' היה לפלול עצום בין גדולי הדור, היינו הגאון המפורסם ר' אברהם מקאליסק", שגם בהערה 252 פירש המהדיר שהכוונה להו שיעלה לארץ בשנת תקל"ז, והרי לו מפורש שרי"י היה במחיצת אדמו"ר הזקן כבר בתקל"ז או קודם לה! – אך האמת, יורה דרכו, שרי"י לא התכוון לתלמיד המגיד ממעזריטש, ר' אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן, שעלה ארצה בתקל"ז, אלא לחסיד אדמו"ר הזקן והאמצעי שנקרא אף הוא ר' אברהם מקאליסק – עליו ביב"ר ע' 150 [וראה 'יגדיל תורה' נ"י. חוברת מו ע' קנג-קסט].

בגב הספר נאמר על המהדיר שהוא "מבכירי חוקרי הספרות החסידית", אך שיבושה הרבים של מהדורתו – לדוגמא: תקנון "על חי"י" מופענח אצלו (בע' 95 הערה 288): "חולי הנופל..." – מעידים עד כמה הוא רחוק מהכרתה.

68. כך גם בקונטרס 'אדמו"ר הצ"צ ותנועת ההשכלה' שם. ובהעתק המזכירות מאגרת י"ז מנחם אב תשי"ד (כרך ט ע' רלט): "סיפורים יקרים".

69. בתרל"ו הועתק הסיפור ביתולדות עמודי החב"ד ע' 25-24 (בהשמטת 'גי פעמים') ובתוספת הערה של המחבר שאליה נתייחס להלן (בחלק הבא).

חסיד אלמוני בוואוסטר

בכ"ח טבת ימלאו שבעים שנה לפטירתו של הגאון החסיד ר' יחיאל דוב שער, משרידי דור דעה, אשר בצעירותו זכה להסתופף בצלו של כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק, ובסוף ימיו התגורר בעיר וואוסטר שבמדינת מסטשוסטס בארצות הברית • לקראת היארצייט השבעים מסר לנו החוקר החסידי הרב מאיר שמחה אברמוביץ את דברי ימי חייו של חסיד אלמוני זה, כפי שהצליח לברר מנכדיו וניניו שיחיו

צעיר מאוד לליובאוויטש, וזכה להסתופף בצילו של כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק. משך תקופה למד בישיבה שהתקיימה אז בליובאוויטש תחת השגחתו של הרה"ק ר' ישראל נח, בנו של הרבי הצמח-צדק (מי שהיה אחר-כך האדמו"ר מניעזין).

לאחר הסתלקות הרבי הצמח-צדק בייג ניסן תרכ"ו, נסע ר' יחיאל דוב אל בניו של הרבי הצמח-צדק – האדמו"ר מקאפוסט, האדמו"ר מליאדי, וכ"ק אדמו"ר מהור"ש מליובאוויטש.

במהלך השנים הבאות למד ר' יחיאל דוב את אמנות השחיטה, ובשנת תרכ"ט קיבל 'הודאה' מהשו"ב של העיירה פאנעדל, ומרי ישראל אשר, השוי"ב של העיירה ליאדי. בשנת תרל"א קיבל ר' יחיאל דוב 'קבלה' מהרה"ג ר' אשר מרגליות, רבה של העיירה ראקשיק (ר')

הרה"ח ר' יחיאל דוב שער

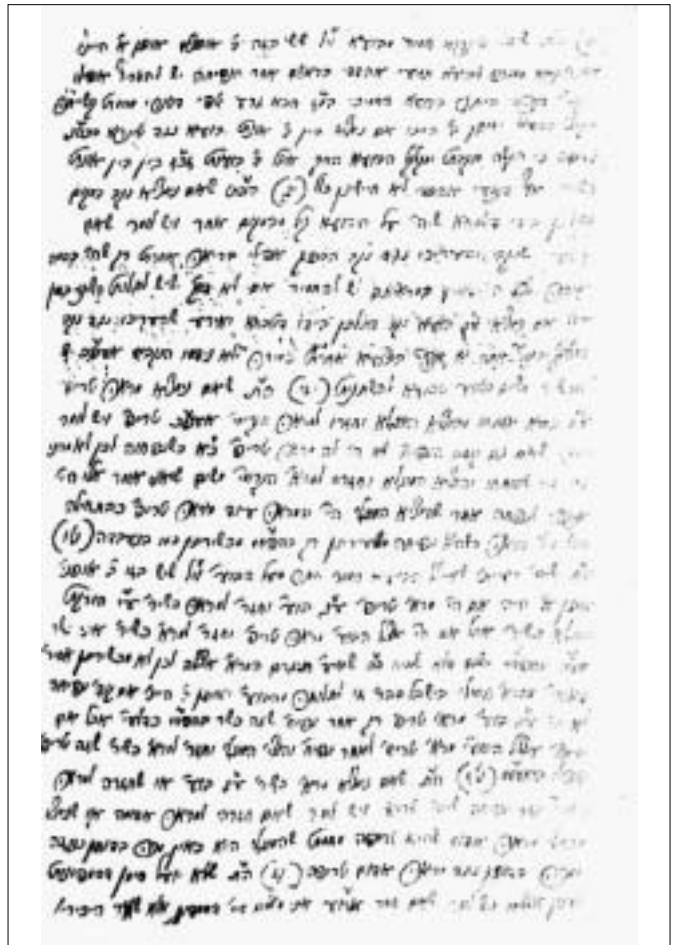
לימודים בישיבת

הצמח-צדק בליובאוויטש

החסיד ר' יחיאל דוב שער (שעארי)* נולד בערך בשנת ת"ר לאביו הרה"ח ר' שלמה יצחק בעיירה קאבטקי ליד העיירה ראקשיק שבליטא.

כבר בצעירותו נודע ר' יחיאל דוב כמתמיד גדול. הוא שקד על לימוד תורת הנגלה ותורת החסידות, ונעשה בקי נפלא בכל מקצועות התורה. אחד מנכדיו מספר, שבמסורת המשפחה מקובל שהסבא נסע בגיל

(* כך נרשם באגרות קודש של הרבי הריי"צ דלקמן. אך בניו ונכדיו נוהגים לכתוב "שער". ואולי שינו את שם המשפחה בעת ההגירה לארצות הברית.

צילום מכתב ידו של ר' יחיאל דוב, מרשימותיו בהלכות טריפות

'קבלה' שנתן הרה"ג ר' אשר מרגליות לר' יחיאל דוב בשנת תרל"א

אשר מרגליות היה חמוי של הרה"ח ר' שמואל הלוי לויטין, וגם מהרה"ח ר' בצלאל כץ, מרבניה החסידיים של העיירה ראקשיק.

הנסיעה לארצות הברית

בשנת תרס"ה נסע ר' יחיאל דוב עם בני משפחתו לארצות הברית, וקבע את דירתו בעיר וואוסטר שבמדינת מאססטוסעט, שם החל לעסוק במלאכת השחיטה.

עם הגיעו לוואוסטר, הצטרף ר' יחיאל דוב לקהילת בית הכנסת "תפארת ישראל – נוסח האריי". מתפללי בית הכנסת, שהיו יהודיים חסידיים בעלי צורה, הכירו מיד בתכונותיו הנעלות ובקיאותו הנפלאה של ר' יחיאל דוב בתורת הנגלה והחסידות, ומינו אותו למגיד שיעור קבוע בבית הכנסת בשיעורי החסידות. כמו כן, בכל שבת קודש היה חוזר על מאמרי החסידות ברבים.

למרות שהיה רב מורה הוראה, נמנע ר' יחיאל דוב מהוראה בפועל. רק בתקופות בהן

רבה של הקהילה לא היה בעיר, היה משיב לשאלות ששיגרו אליו.

באותה תקופה נזכר ר' יחיאל דוב באחד ממכתביו של הרב משה שוחט, רבה של העיר פורטלנד שבמדינת מיין, שמתארו כ"ידידי הרב המופלג חריף ובקי, הישיש הנעלה כמוהר"ר ר' יחיאל דוב שוייב".

כתביו בנגלה וחסידות

נכדתו, מרת היידא שער, כותבת אלי במכתב:

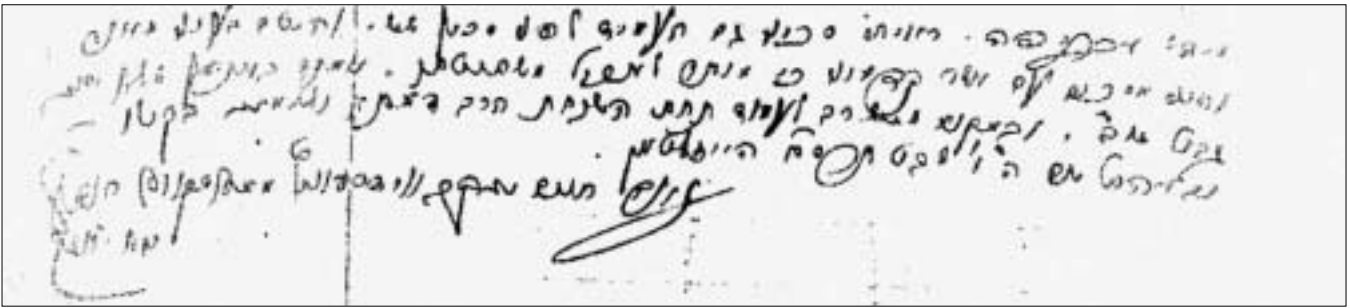
"סבי, ר' יחיאל דוב ע"ה, היה איש אלקי, ובמשך כל ימי חייו נהג לכתוב הרבה כתבים בתורת הנגלה ובתורת החסידות. לאחר פטירתו של סבי, רצה אבי ע"ה מאוד להדפיס את כתביו, ושלח את הכתבים לעיונם של גדולי הרבנים. הם מאוד התפעלו מהעומק והבקיאות הנפלאה של הסבא, ואמרו שמלבד החריפות והגאונות שמבצבצת מבין השורות, מצטיינים כתביו בבהירות וסדר נפלא. לפועל,

אבי לא יכל לעמוד בהוצאה הכספית הגדולה של הדפסת הכתבים, והם חולקו בין בני המשפחה. כיום, אין לי מושג היכן נמצאים הכתבים".

הערכה וכבוד גדול

עוד כותבת נכדתו: "לסבי היה אח שהתגורר בניו-יורק [אולי הוא "הרה"ג ר' שמעון יהודא שער מברוקלין נ.י. הנזכר באגרות קודש של כ"ק אדמו"ר מהורייצ' חלק ז' ע' עדר, אשר בשנת תשי"ג השתתף וחתם על מחאת הרבי הריי"צ נגד הסוכנות היהודית שהעניקה חינוך חופשי לילדי הפליטים באה"ק. המלביה"ד].

"הנני זוכרת, שפעם נסעתי יחד עם הסבא והסבתא לבקר את דודי זקני בניו-יורק, ומאוד התפעלתי מהכבוד הגדול שהמשפחה בניו-יורק העניקו לסבי. היה להם ביטול עצום כלפיו, וזה מאוד השפיע עלי והותיר בי רושם עמוק.

'קבלה' שנתן הרה"ג ר' חיים יעקב ווידרעוויץ (המו"ל של שו"ת צמח צדק) לר' זלמן שער, בנו של ר' יחיאל דוב, בשנת תרס"ח

הקודם כי העבודה בפועל הוא העיקר, ובמה שחושש אינו צריך לחשוש כלל,

כהא דאמר כ"ק אדמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לאחד על יחידות שחפץ לנסוע לארץ ישראל:

כי ארץ ישראל, ארץ הוא רצון, וישראל יש ישישים רבוא אותיות לתורה, או א איד לייגט אריין דעם רצון אין תורה, זהו ארץ ישראל. ואו מיא איז דארפמען מאכין ארץ ישראל [=כאשר יהודי מכניס את הרצון שלו בתורה, זהו ארץ ישראל. היכן שנמצאים צריך לעשות שם ארץ ישראל].

וכידוע אשר תשובה כזו השיב לאיזה אנשים בנוסחאות שונות, אבל הנושא דכולם הוא אחד. והשי"ת יהיה בעזרו ויאריך ימיהם ושנותיהם בגו"ר ויוכל להתעסק בעבודת הקדש. הדו"ש ומברכו.

כמובן שלאחר תשובתו הברורה של הרבי הריי"צ, נחה דעתו של ר' יחיאל דוב, והוא המשיך ביתר שאת בעבודתו בוואוסטר, והפעם מתוך מטרה להפוך את המקום לארץ ישראל.

פטירתו

ר' יחיאל דוב נפטר בשם טוב בכ"ח טבת תרצ"ב, בהיות בערך בגיל 92.

על מצבתו נרשם: פ"נ איש מצויין בתורה ועבודה, חסידא ופרישא, בקי בנגלה וגם בנסתר, הרב המופלג ר' יחיאל דוב שו"ב ב"ר שלמה יצחק. נפטר כ"ח טבת תרצ"ב. ת.נ.צ.ב.ה.

השאיר אחריו כעשר בנים ובנות, חלקם נשארו בליטא ונספו בשואה, הי"ד; חלקם הגיעו עמו לארצות הברית ולמרות הקשיים העצומים בחינוך הילדים בארצות הברית של אותם ימים, הצליח ר' יחיאל דוב להעמיד דור ישרים, וכמה מילדיו היו משמשים בקודש כשוחטים, בעלי תפילה וכדומה.

לטוב.

גם בעניני לימוד (שבאמת זהו העיקר) אם האדם לוקח על עצמו דבר זה לעבדו בעבודה מסודרה, הוא פועל ישועות, כי אין הדבר תלוי אלא במעורר ועובד, וברית כרותה לעבודה שאינה חוזרת ריקם.

והשי"ת יאריך ימיו וימי זוגתו תחי, ויתוק בריאותו ובריאותה תי, אשר יוכל להתעסק בעבודת הקודש אשר זכות גדול להתעסק בזה. הדו"ש ומברכו.

רצונו של ר' יחיאל דוב לעלות לארץ הקודש היה גדול מאוד, והוא שיגר מכתב נוסף לרבי הריי"צ, בו פירט את נימוקיו וביקש שוב להתיר לו לעזוב את עבודת הקודש בוואוסטר ולעלות לארץ הקודש.

על כך בא מענה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ במכתב מכי"ה ניסן תרפ"ט (אג"ק חט"ז ע' קמז).

במענה על שאלתו, הנה כאמור במכתבי

"כשהבעתי את תמייתי לפני דודי זקני ושאלתי על מה ולמה הכבוד הגדול הזה? השיב לי דודי זקני תשובה שנשארה חקוקה במוחי עד היום הזה: 'איך את חושבת שיהודי צריך להתנהג כאשר משה רבינו בכבודו ובעצמו מגיע לבקר אותו בביתו? הלא הוא צריך לצאת מכליו לגמרי! עברי ועבור משפחתי, אחי הגדול הוא כמו משה רבינו! ולכן כולנו תמיד בביטול עצום כלפיו, ועכשיו, כאשר זכיתי שאישיות כזאת באה לבקר בביתנו, האם את חושבת שהיינו צריכים להתנהג אליו באופן אחר?'"

התוכנית לעלות

לארץ הקודש, ומענה

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

לעת זקנותו, בשנת תרפ"ט רצה ר' יחיאל דוב לעזוב את ארצות הברית, ולחיות את שארית חייו בארץ הקודש. כחסיד חב"ד, ביקש את ברכת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לתוכניתו.

זה היה מענה הרבי הריי"צ במכתבו מיום כ"ו טבת תרפ"ט (אג"ק חט"ז ע' שמח):

כבוד הישיש הנכבד וו"ח אי"א מוהר"ר יחיאל דובער ש"י שו"ב

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בשאלתו אם כדאי להחליף עבודה הצדקה שעושה עם בתי אולפנא ועזרת קרובים ש"י שתומך בהם בעבודתו והתעסקותו, על נסיעה לאה"ק ת"ו בשביל ישיבת ארץ ישראל ולעסוק בתורה.

הנה דבר ברור הוא, כי כל ענין הלימוד הוא בשביל המעשה, וכמאמר גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, ועש"י לעילא.

ובנסיון, הננו רואים דכאשר בכל עיר ועדה שישנו שם מעורר ומעשה בשביל עניני צדקה והחזקת לומדי תורה, הנה בעזרתו ית' הוא פועל

כי הרגיש שהראש השפיל את-עצמו לתוך המים, והגביה את-עצמו מתוך המים ממש כמו באיש חי. רק הוא אחז בהראש ולא יותר".

בדומה לזה הוא הסיפור שהביא הי"ב"ר (בע' 150) אודות הקפידא שהייתה מאדמו"ר האמצעי על החסיד ר' נחמן מאושאץ, והוא סיפור הנמצא – בשינויים קלים⁷¹ – בי"סיני, שמחברו שמעו מבעל המעשה ("וכה סיפר לנו הרב הגדול ר' נחמן מאושאץ...").

ומסיפורים לידיעות:

אודות תלמיד אדמו"ר הזקן שנודע בכינוי "ר' ליב בטלן", הלא הוא רבה של דינבורג-דווינסק הגאון ר' יהודה ליב זלקינד, כותב הי"ב"ר (ע' 149): "והיה עמיתו ורעו של אדמו"ר בעל צ"צ נייע שלמדו ביחד בימי עלומם" (וכך גם וחי"ג ע' 3 [219]), זאת כאשר ר"י מקידאן מעיד בי"סיני ששמע ממנו שהיה רבו של הצ"צ: "הנה פעם אחת הייתי בדינבורג, והייתי אצל הרב הגדול בישראל הנקרא ר' לייב בטלן⁷², וסיפר לי שרבינו הקדוש הנ"ל היה תלמידו בנערותו כמו רבע שנה".

ולעוד ידיעה שהובאה באותו עמוד בי"ב"ר (149) ללא הוראת מקור סמוכה⁷³, הפעם בנידון החסיד המפורסם של אדה"י ר' ישראל

יפה מקופוסט: "פעם-אחת היה בוואלאזין ועכבו הגאון ר' חיים זלה"ה עד שבת-קודש, וכבדו מאד, ובקשו לחזור דברי-חסידות של רבינו [הזקן], וחזר בפניהם והוטב בעיניהם מאד",

– שגם זו מקורה בדבריו של ר"י מקידאן, הפעם מתוך קונטרס 'מצרף העבודה'⁷⁴ שנדפס בקעניגסבערג בשנת תרי"ח. אלא שקטע זה כבר הביא משם הי"ב"ר בהקדמתו (ע' 10), ושם ציין מקורו.

מידיעות וסיפורים שמקורם בחסיד ר"י מקידאן, נעבור לאיזכורים קצרים של סיפורים שלהם מקורות אחרים:

יש והי"ב"ר כותב בקיצור נמרץ (ע' 6 בהערה, שאדה"י קיבל את עניין המופתים מרי מיכל מזלוטשוב): "וכן סיפר אי מנכדיו הרבנים וסיפר לזה עוד מעשה ואין-כאן-מקומו".

ויש והוא מפרט יותר (בע' 92 הערה א, אודות החדר בו הסתלק אדה"י): "שמענו מעשה נוראה משני אנשים שסרו מדרך ה' לגמרי, ונזדמן שבאו לשם ונכנסו לשם ושם נתחרטו על כל מעשיהם הרעים ונעשו בעלי-תשובה גמורים, והמעשה ארוכה ונפלאה ואכ"מ⁷⁵".

ואודות פטירת קבורת הר"ר נח, זקנו של

הצ"צ (ע' 116 הערה ג): "ומאחד מהרבנים מנכדי רבינו נייע שמענו בזה מעשה נוראה ואכ"מ⁷⁶".

ואודות ביקורו של הרה"ק ר' שלמה מקארלין אצל אדה"י בלאזני (ע' 128 הערה ג): "יש אריכות דברים שהיה לו אז עם רבינו מעשה נוראה ומבהילה שאי-אפשר להעלות על הכתב⁷⁷".

ואודות הרה"ק ר' יצחק-אייזיק מהומיל מספר (ע' 136 הערה א): "פעם-אחת היה אצל הרה"ק מרוזין נייע בשליחות מאדמו"ר האמצעי נייע וקירבו הרה"ק מאד. וגם הוא נתפעל מאד מהרה"ק מרוזין (ויש בזה אריכות דברים ואכ"מ⁷⁸)".

ואודות פטירתו של הרה"ג ר' נחמיה מדוברובנא (ע' 138 הערה ב): "בדבר פטירתו יש מעשה נפלאה ואכ"מ".

את החלק הזה בסקירתנו נסיים בענייני משיח, בצילום קטע מהקדמת הי"ב"ר, ואחריו צילום מסיפור בו בחר המחבר לסיים את החלק הראשון של ספרו (הצילומים – בע' 43).

על המהדורה האידית של ה'בית רבי' ועל מהדורה נוספת שהלכה לאיבוד – בחלק הבא

במהדורת ירושלים תשמ"ח, ואילו במהדורות הקודמות נדפס במשובש: "ר' לייב ביילי". במהדורת נגאל, ע' 138: "ר' לייב ביילי".

73. ולכן בירשימת עניינים וסיפורים כתובים בידי הר"ר ברוך שניאור זילי הובא (ע' יז) שבטי כסלו תרע"א סיפר לפני אדמו"ר מהורשי"ב: "אני אמרתי לו בעת הסעודה שכתוב

בי"ב"ר רבי...".
74. בי"ב"ר חייב ע' 33 [213]: "גם הביא לדפוס סי מצרף העבודה (הנקרא בשם וויכוחא רבא) והוסיף בו הוספות רבות ועל-כן נקרא על שמו" – וכוונתו שבשער יסיני נאמר שהוא "בעהמ"ח [=בעל-המחבר] ספר מצרף העבודה (וויכוחא רבא)". וראה מאמרו של ר"י מונדשיין בחוברת ה של 'עלי ספרי' (תמוז תשל"ח) ע' 168 שהמסופר בימצרף העבודה אודות ישיבת וולוז'ין הוא מהוספותיו של ר"י מקידאן (ועוד שם בע' 167 הערה 12 שמוכיח שאינו זה עם הדיין ר' יעקב מקידאן שהיה חברו). וכך יש לתקן גם בתולדות חבי"ד בארץ הקודש ע' פא).

75. התפרסם בתשכ"ג בלשמע או"י ע' 31 [לד-ה]. בימגדל עזי (תשי"מ) ע' קעד-ה הובא שהסיפור רשום בנפסק העיר האדו"ץ. הובא גם בירשימות דברים כר"ך א (תשמ"א) ע' פד-ו.

76. הסיפור נדפס בתשי"ג בספר 'עדן ציון', וראה גם 'ימגדל עזי' (תשי"מ) ע' רסז-ח ובנסמן שם בהערה 16.

77. על סיפור זה במשנת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נייע כתבתי ביבית משיח' גלי 324 (ג) סיון תשס"א) ע' 53-55.

78. הסיפור התפרסם באלול תרצ"ז בקטע ממכתב כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) שנדפס ביקובץ מכתבים א [המכתב במלואו, מכ"ח מייח תרצ"ז, נדפס ביאגרות-קודש' כר"ך ד ע' ט-ז].

תיקון לחלק הקודם, הערה 29: בקטלוגים שראיתי נרשם כי הערות המלבה"ד שבמהדורות-הצילום נדפסו לראשונה בשנת תשכ"ה. אבל בהערות אלו מפורש (ע' 262): "פסקי דינים... ואהע"ז הלכות גטין נדפסו בני-יורק בשנים האחרונות", ואלו נדפסו בתשל"ז. למסי' 9 שם: מהדו"צ, "הוצאת פורל תעשיות בע"מ... בני ברק", "הוצאה מיוחדת עבור מרכז זכרון קדושי פולין... אשדוד". סיפרו נפרד לשלושת החלקים. בסופו ציינים כבמס' 4.

"...ונזכר בקונטרס אחד...". לא עלה בידי לאתר קונטרס זה",

– אך להשערה זו, בדבר "קונטרסים בכתב יד", אין יסוד, שכן הקונטרס אותו ראה בודק הוא 'שביח הרבי' (של פרומקין-רודקיינסון) שנדפס שנה לפני הדפסת ספרו, ששם מופיע סיפור זה.

גם בסיפור זה שונה הנדפס בי"סיני מזה שבישביח הרבי, ששם מובא, בתור חלק מן הסיפור, שבעת שסיפרו אדה"י, בהתוועדות ליל י"ט כסלו, ארע סיפור נוסף כעין זה, "והבינו כל החסידים כי... סיפר המעשה מעבר וכיון להוה". סיפור זה חזר ונדפס בתרל"ו בתולדות עמודי החבי"ד ע' 75-77, ושם בהערה נב: "הספור הזה שמעתי מאחי זלמן נחום שהוא שמע מאבינו יחיה", או מדודי הרב הגדול ר"י קאפוסטער** איני זוכר".

* אלכסנדר טענדער פרומקין (גם בספרו 'תולדות בעלי שם טוב', קעניגסבערג תרל"ז, ע' 36, הוא מזכירו בברכת'חיים, בי"י", אך בהערה שם כותב כי "בעת הדפסת העלה הוה" הגיעו הבשורה על פטירתו בירושלים ביום י"ט סיון תרל"ה).

** עליו כותב שם בע' 15 בהערה: "ר' זלמן קאפוסטער... (שנפטר בסבריה תנצב"ה) והוא היה מקובל גדול וחסיד נכבד, תלמיד אדמו"ר הישיש, ותלמיד מובהק לאדמו"ר משטרשאעלע, וכל אשר שמעו את שמו יודעים כי חז"ליה לו לספר מה שלא שמעו ולא ידע על בוריה".

ויש להשוות זאת למסופר במשנת חבי"ד בשנת תרצ"ו – ילקוטי דבורים, כר"ך ב ע' 560-569 – על בן האלמנה שניצל מהמרה והגיע אל אדה"י בליל ג' דחנוכה תקל"ז, זאת אחרי שאדה"י סיפר על אברך שניצל מהמרה לאחר שאביו הגיע אל המגיד ממעזריטש בחורף תקכ"ט.

71. ומהם: א. בעוד ובי"סיני מובא שנסרף ביתו "בזמן מועט" לאחר שזלזל באדהאמ"צ, "ותיכף נסע ללאדי", הרי שבי"ב"ר מספר: "אח"כ בשנה זו נתדלדל מאד בעסקיו רחמנא-ליצלן. לשנה השנית בא...". ב. בי"סיני שאמר לו אדהאמ"צ: "אמת שהקפדתי עליך מאד", ואילו בי"ב"ר: "אני לא הקפדתי עליך אז כל-כך".

אגב, בי"סיני מובא שלמד עם אדהאמ"צ "בעת שהיה עשר", היינו בשנת תק"נ (אדהאמ"צ נולד בשנת תקל"ד), ומשיך: "ואח"ז נסע לביתו... ואחר זמן שלש שנים נסע ללאדי לאדמו"ר [הזקן] נייע" (וכן בהמשך: "ותיכף נסע ללאדי", וכך גם בי"ב"ר: "פעם-אחת בא ללאדי", ולפי הנ"ל, שהיה זה בשנת תקנ"ג, צריך-להיות: "ללאדי", כי ללאדי עבר אדה"י רק בתקס"א.

72. ראה מבוא לשו"ת 'זכר יהודה' (מכון "אהלי שם", תנש"א) ע' 6 הערה 9, שכן נדפס

מדוע איננו לובשים בשבת

'שטריימל' ובגדי לבן?

מהי המשמעות המיוחדת של לבישת 'שטריימל' בשבת? מדוע מבקש הרבי ללכת עם בגד של משי בשבת למרות שהיה מסתירו בעת הולכו ברשות הרבים? מה מיוחד בצבע הלבן שכמעט כל רבותינו נשיאנו הקפידו ללבוש בשבת בגדי לבן, ומדוע כיום איננו נוהגים כן? על כך ועוד במאמר הבא

מאת: הרב יוסף קרסיק
רב אזורי בת חפר – עמק חפר

צוררי ישראל במקצת מדינות מזרח-אירופה, אך כיוון ש"הכל" בידי שמים, גם גזירה זו מכוננת משמים, כי יש ענין ומטרה רוחנית בדבר.

השורש הרוחני-אלוקי של בעלי החיים הרבה יותר נעלה וגבוה מהשורש הרוחני של עולם הצומח והדומם, וכשלושים בגדים המופקים מן החי – סופגים משורש הקדושה העליון שלהם.

כך כותב כבוד-קדושת אדמו"ר מהורש"ב:⁷

כתוב בקבלה שלבושי שבת הם מחי, כי ארבע המדריגות: דומם, צומח, חי ומדבר, הם כנגד ארבעת העולמות – אצילות, בריאה,

המיוחדת של הפרטים האמורים.

בגד המופק מבעלי חיים שורש רוחני של עולם החי

א. יש² הלובשים בשבת כובע (או שטריימל או ספודיק) או מעיל העשויים מעור, או צמר³, או פרווה של בעלי חיים. רבים⁴ מהחסידים מקפידים ללבוש מעיל עשוי משי⁵.

סיבת הדבר:

יש טוענים שחבישת כובע פרווה (שטריימל) נעוצה בגזירה עתיקת יומין של

פרטי הבגדים

אדם מתלבש בכמה בגדים ו"כל" אחד מהבגדים .. שייך לחלק אחר מהגוף: "כובע לראש, מעיל לגוף, מכנסיים לרגליים, נעליים לכף הרגל וכו'.

גם ברובד הרוחני, לכל בגד תפקיד וייעוד רוחני מוגדר ומיוחד, "עבודה פרטית השייכת לחלק מסוים של האדם": כובע לשכל, כותנת ללב, מכנסיים למעשה וכו'.

גם לצבע הבגד – לבן, או שחור או צבעוני, ולחומר הבגד – צמר, או פשתן, או משי וכו', יש משמעות רוחנית וייעוד רוחני מוגדר.

בפרקים הבאים נדון במשמעות הרוחנית

השטריימל והספודיק מיוצרים מבעלי חיים טמאים. ולמרות ש"לא הוכשרו במלאכת שמים, אלא עור בהמה טהורה בלבד" (שבת כח, ב), הרי גדולה מזו מציינו במצוות ציצית שאפשר לעשותה (ולמנהגינו מקפידים לעשותה ממשי שהיא) מחיה טמאה (אג"ק ח"ב ע"ג. ל"ג. "ציצית, הלכה פסוקה" (אהל יוסף) ע"פ פב).
6) מסכת ברכות, דף לג, עמוד ב.

7) ספר המאמרים תרס"ב, עמוד רלא בשו"ג, והמשכו בעמוד רמו. תרע"ב, חלק ב', עמוד תתעג. אעת"ר (מהדורת תשמט, עמוד רמו), המובא כאן בתוספת מילות קישור וביאור. לכללות העניין עיין בהתועדויות תשמ"ח, חלק ד' עמוד 304. 'המלך במסיבו חלק א, עמוד קסג.

1) ליקוטי שיחות חלק ל"ו עמוד 159. התועדויות תש"נ, חלק ב', עמוד 450 ואילך.
2) ראה תורת מנחם ב, עמוד 53. התועדויות תשמ"ח, חלק ד', ע"פ 304. המלך במסיבו, חלק א', עמוד קסג. וראה יערות דבש, דרוש ו, לעשיית.
3) ראה בשו"ת חתם סופר (אורח חיים, טו. טז), על הנהגים הכלל שלא ללבוש בגדי צמר כדי שלא לבוא לחשש שעטנז.
4) "המעיל שאברכים לובשים בשבת ויום-טוב, יהיה ממשי" (תורת מנחם, חלק ב, עמוד 53).
5) מהפרשת תולעת משי (מלבי"ם ליחזקאל, כז, יט). זו חיה שאינה טהורה. וכן

צבע בגדי השבת ארבעה בגדי לבן

א. כתב¹⁵ רבי חיים ויטאל, בשם מורו ורבו האר"י ז"ל שבשבת יש ללבוש בגדי לבן. ולכל-הפחות ארבעה בגדים לבנים ושגם הבגד העליון שלובשים יהיה לבן:

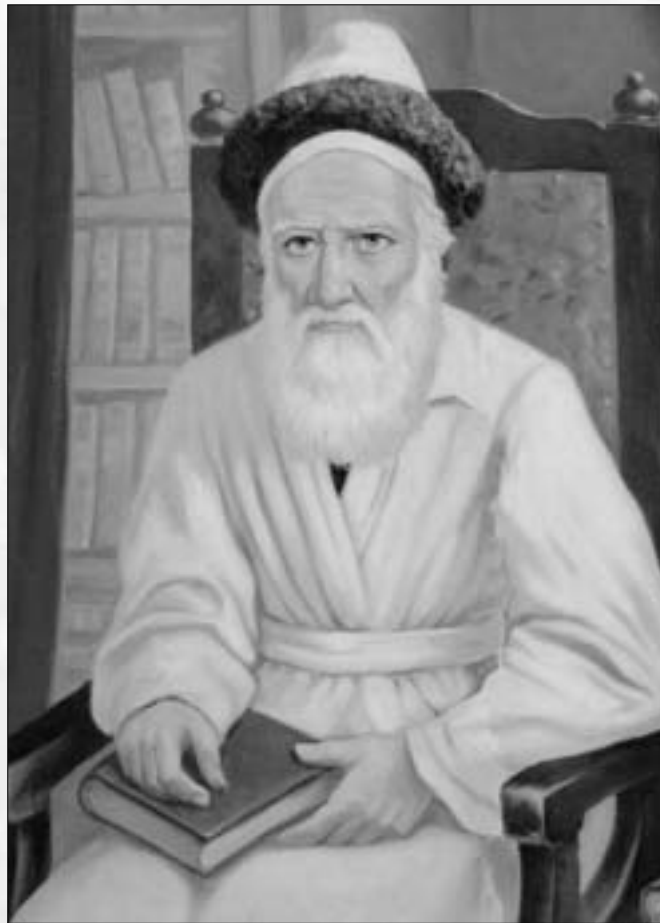
"דע כי אין לפחות (בשבת) מארבעה בגדי לבן, והם: המלבוש העליון והתחתון, והאזור אשר על לבושו התחתון, והחלוק אשר על בשרו. וראיתי למורי ז"ל בימי החורף היה לובש ביום השבת מפני הצינה (הקור) מלבוש אחד של בגדי ארגמן, תחת המלבוש הלבן העליון, ולא היה חושש, רק שיהיה לו ארבעה בגדי לבן".

והוא מסביר ומפרש את סיבת הדבר: "קיבלתי ממורי ז"ל שכפי הצבע וגוון המלבושים שלובש האדם ביום שבת בעולם הזה, כן ממש יתלבש האדם בעולם הבא אחר פטירתו תמיד ביום שבת. ואמר לי, כי בקבלת שבת פעם אחת נתגלה אליו נשמת חכם אחד שנפטר בימיו, וראהו לובש שחורים, ואמר לו

לפי שבעולם הזה היה לובש שחורים ביום השבת, לכך מענישים אותו שם להלבישו אחר פטירתו בגדים שחורים, אף ביום השבת".

ולמה דווקא ארבעה בגדים? כנגד¹⁶ ארבע אותיות שם ה' – "י-ה-ו-ה", ובלבד שבת ארבעת הבגדים בשבת מתקברים לשמו הקדוש של ה'! עד כאן דברי האר"י הקדוש.

וכן מובא בספרי קדמונים¹⁷ שמנהג חסידים ואנשי מעשה ללבוש בגדים לבנים בשבת. גם¹⁸ רוב אדמו"רי חב"ד – אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח-צדק ואדמו"ר מהר"ש – לבשו ארבעה בגדי לבן: מעיל (זופעצע), מכנסים, פוזמקאות ואבנט,

השבתני מנותקת לחלוטין מהרמה האלוקית הנחותה והירודה שיברשות הרבים, המלאה ב"קליפות"¹¹ וסיטרא אחרא" ובמיוחד בחוץ לארץ שיש בה "טומאה"¹² חמורה, הנקראת בזהר "טורי דפרודא" (=הרי פירוד) וניתוק מה', לכן, כנראה, הוא נהג להסתיר את מעיל המשי ברשות הרבים¹³].

להעיר, שפעם דיבר¹⁴ אדמו"ר הזקן בגנות אלו שהולכים בבגדי משי בשבת והוא אמר שהם "אובדים בארץ אשור", אשור מלשון תענוג, משום שהם שקועים בתענוגות העולם הזה. כנראה שצריכים זהירות מיוחדת בבגדי משי.

יצירה ועשייה: מדבר – אצילות, חי – בריאה, צומח – יצירה ודומם – עשייה, הרי חי כנגד בריאה. לכן צריכים להיות בגדי שבת ויום-טוב ממשי דווקא, שהוא מחי ולא מצומח, לפי שצומח ביצירה וחי בבריאה כו', ולבושי שבת הן מדרגת לבושי הבריאה.

מעלה מיוחדת למשי – כפי שרואים שגם בכיסוי המשכן וגם בבגד הציצית יש משי ("תולעת שני"):

כי⁸ הוא חומר מפואר ויוקרתי המכבד ומפאר את המצוות והשבת. ובד בבד עם היותו נאה ומשובח, הוא מסמל גם ענוה וצניעות, שכן הוא עשוי מתולעת הזוחלת על הקרקע, וכך גם היהודי צריך להיות בעל מעלות ונפלאות ובכל-זאת להיות עניו וצנוע.

מעלות נוספות במשי: (1) המדרש אומר⁹: ישראל משולים לתולעת משי, כי כשם שתולעת זו "אורגת משי בפייה, כך כחן של ישראל בפה", בתורה ותפילה. (2) כתוב בספרים¹⁰: משי הוא חומר-גלם חלש, ובכל-זאת כשמחברים יחד כמה חוטי משי הוא "נעשה עבות חזק", כך גם כאשר היהודי באחדות עם חבריו הוא מתחזק.

הסתרת בגדי שבת ברשות הרבים

ב. מעניין לציין את מנהגו רב-המשמעות של הרבי, שמעיל המשי השבתני שלו לא היה גלוי וחשוף ברשות הרבים. ובשבת, גם בקיץ החם, כשהיה מהלך ברשות הרבים, לבש מעיל נוסף על מעיל המשי.

[כנראה שדרגת הקדושה שבבגד משי

13 יש מפרשים שהסיבה היא כי יש עניין בלבד שני מקיפים, אך אם-כן מדוע לבש כך רק ברשות-הרבים?

14 ליקוטי סיפורים, אדמו"ר הזקן, סיפור פד.

15 שער הכוונות, עניין רחיצת פניו ידיו ורגליו, עמוד ל, א. פרי עץ חיים, שער השבת (ח), פרק ד.

16 שער הכוונות חלק ב, עמוד ל. "סדר עבודת יום-כיפור" להרמ"ק. אור התורה, ויקרא ע' רפט.

17 מהר"ם חגיז, מצוה תקמ"ג. כף החיים, סימן רסב, סעיף כד.

18 רשימות, חוברת קפב, עמוד 20. חוברת ד, עמוד 16. גם ביום חול הם לבשו

8 ראה יערות דבש, חלק שני, דרוש ה. פירוש היעבץ" למסכת אבות, פרק ד, משנה א. "כלי יקר" ספר ויקרא, פרק יג, פסוק מז.

9 ילקוט שמעוני לתהלים, פרק כב, רמז תרפה. על פי הסבר השפת אמת לספר במדבר, שבועות שנת תרל"ו.

10 שערי תשובה, שער ראשון, אות לח.

11 תניא סוף פרק לג. תורה אור מקץ דף מב, עמוד ג.

12 גמרא נזיר דף נד, עמוד ב. רמב"ם הלכות טומאת מת פרק יא בתחילתו. הוזהר הובא בתניא שבהערה הקודמת. להעיר מהתועדויות תשמ"ו, חלק ד,

עמוד 381.

ולאחר עלותם לכס הנשיאות והאדמורו"ת, הם הוסיפו ולבשו שמונה בגדים לבן (כל בגד פעמים: שני אבנטים וכו'). ואף אדמו"ר הרשי"ב לבש בגדי לבן, אלא שמעליהם לבש מעיל שחור.

מובא בספרים שבגדי לבן הם גם סגולה לתיקון עוונות¹⁹ [רבי יהונתן אייבשיץ²⁰ מסביר שכדי לשמור שבת כהלכה אין ללבוש בגדים שחורים, כי מצטבר עליהם אבק, והאדם עלול בטעות לנקותו, ולבא לידי חילול שבת].

המיוחד בצבע לבן

ב. צבע²¹ לבן תופס מקום חשוב ביהדות במגוון דברים:

בגדי הכהן הגדול ביום כיפור, קלף וגוויל של תפילין, חוטי ציצית, לבונה של הקטורת, תרנגול שלוקחים לכפרות (חוט²² אדום שהיה תלוי בפתח בית המקדש ביום כיפור, היה הופך לבן כסימן לקבלת התפילות ומחילת הקב"ה לבני ישראל), וגם²³ בגדי מלאכי השרת – לבנים. מה המיוחד בצבע הלבן?

כי, גוון לבן שונה משאר הגוונים בהיותו צבע מקורי של הקב"ה, יצירה אלוקית אורגינלית, ואילו שאר הגוונים מורכבים על ידי האדם או הטבע.

שתי הוכחות לדבר:

1) חפץ לבן (שנברא לבן) צבעו חלק ממהותו ולא שיכבה חיצונית העוטפת אותו. לכן גם אם נקלף ממנו כמה שכבות הוא יישאר לבן, כי הגוון הלבן הוא מהותו. אבל צבע אחר אינו חלק ממהות החפץ, כי-אם

בגדי לבן, על-דרך בגדי כהן הדיוט.

19) עוון עריות ופגם הברית (דרכי חיים ושלום, עמוד קו).

20) יערות דבש, דרוש א, לחודש אלול.

21) ליקוטי שיחות חלק ד, עמוד 1337. עטרת ראש, שער יום הכיפורים, אות ה. ספר המאמרים תרעב, חלק א, עמוד רכט. ועוד. הנושא נידון בהרחבה בספרי הבית היהודי, נישואין, עמוד 69 ואילך.

22) מסכת ראש השנה, דף לא, עמוד ב.

23) רמ"א, שולחן ערוך אורח-חיים, סימן תרי סעיף ד.

24) ליקוטי שיחות חלק ב, עמוד 412. בעיבוד קל לעברית.

עטיפה חיצונית בלבד. לדוגמא: ענבים אדומים, הצבע אינו חלק ממהות הענב, לכן כאשר נסחט את הענב, הצבע האדום יעלם והוא יישאר לבן. כי הצבע הזה הוא רק חומר חיצוני העוטף את הפרי, ולא חלק ממהותו.

2) לכל הצבעים גוונים רבים: בהיר, כהה ועוד, אבל לצבע לבן גוון אחד. כי הוא יצירה מקורית, ולא עירוב צבעים. לכן עירובו עם כל צבע אחר הופך אותו לאפור, ורוד, תכלת

למרות זאת בדורות האחרונים השתרש המנהג אצל רוב מנין ובנין בני ישראל ללבוש בשבת מעיל שחור, וכן כותב הרבי: יש לובשים לבנים, ויש הפכם, ויש צבעונים, ואנו אין לנו אלא מנהג נשיא דורנו – ללבוש בצבע שחור

ועוד, והוא לא נשאר לבן.

היות שבשבת היהודי חוזר למקומו האמיתי, עולמות הקדושה והטהורה, לשורש נשמתו האלוקית, לכן יש עניין מיוחד בצבע המקורי, לבן, המקרב לשורש ולמקור. מעלה נוספת בצבע הלבן:

לבן מסמל חסד ואהבה. והיות שבשבת הקב"ה מאיר בעולם בבחינת החסד ולא בבחינת גבורה ודין. לכן האר"י הקפיד בשבת ללבוש בגדים לבנים, ולא שחורים או אדומים המורים על גבורה.

הרבי כותב כך²⁴: "בגדי זהב מסמלים עושר, תפארת והדר. בגדי לבן מסמלים ניקיון

ובהירות, רוחניות המשוחררת מגשמיות וחומריות, ושוויון בין בני אדם, ומגע ישיר עם הקב"ה".

היום מעדיפים צבע שחור

ג. למרות זאת בדורות האחרונים השתרש המנהג אצל רוב מנין ובנין בני ישראל ללבוש בשבת מעיל שחור, וכן כותב הרבי²⁵: יש לובשים לבנים, ויש הפכם, ויש צבעונים, ואנו אין לנו אלא מנהג נשיא דורנו – ללבוש בצבע שחור.

הטעם: יש אומרים²⁶ שזה בגלל ירידת הדורות. ויש אומרים שזה בגלל שכיום הצבע השחור נחשב למכובד יותר, ומאחר ולכבוד שבת לובשים בגדים מכובדים, לכן כיום לובשים שחורים. ויש אומרים²⁷ שהיות שהצבע השחור הוא דרך צניעות והכנעה, יש בו יתרון מסוים. ויש אומרים שזה כנגד צבע דגלו של שבט יששכר (בני התורה) שהיה שחור²⁸.

הפרי מגדים²⁹ כותב שהיות שבזמנינו רוב העולם לא לובשים בגדי לבן, הרי כיום לבישת בגדי לבן בציבור היא מעשה של גאווה (ומעשה מוזר).

החיד"א³⁰ מביא שכבר בזמן השי"ס, רבנן דפומבדיתא, נהגו ללבוש גלימא בצבע שחור, והוא מוסיף ואומר: "מקום שרובם לובשים שחורים, אין ללבוש לבנים בפרהסיא".

כך³¹ או כך הרב הקדוש ממונקאטש אמר שעם הטלית-גדול – מקיימים מנהג לבישת בגדי לבן. אגב יש להעיר: הרב ממונקאטש נהג בעת הסעודות לפשוט את מעילו השחור וללבוש בגד לבן עליון.

25) ליקוטי שיחות חלק כד, עמוד 343.

26) בכור שבת, למסכת שבת דף קמה.

27) שפתי כהן, ליורה דעה, סימן קעה, סעיף קטן ג.

28) במדבר רבה, פרשה ב, אות ז.

29) פרי מגדים, אשל אברהם, סימן רסב, סעיף ב. וראה שו"ת פנים מאירות, חלק ב, סימן קנב.

30) ברכי יוסף, סימן רסב, סעיף ג.

31) דרכי חיים ושלום, עמוד קו. ובפרט למנהגו שהתעטף בטלית גם בקבלת שבת.

מה עשית היום לקירוב הגאולה?

הוסף בלימוד התורה ובפרט בענייני גאולה ומשיח · הוסף בתפילה · הוסף בצדקה

פרויקט שיחות קודש

בשמחה ובטוב לבב נשגר סל ברכות
לידידנו הנעלה מסייע בעבודתנו הקדושה
בהגהת השיחות קודש,
משפיע בישיבת 'אהלי תורה'

הרה"ח ר' נחמן זוגתו שיחיו שפירא

לרגל בא בתם חנה תחי בקשרי השידוכין

עב"ג מבחירי התמימים לוי יצחק שיחי איטקין

יתן ה' יתברך שתהיה החתונה בשעט"מ ויבנו ביתם בנין עדי עד מיסוד
ומושגת על יסודי התורה והתסידות מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות
כרצון קודש ולנח"ד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ובמהרה בימינו ממש נזכה לראות בעיני בשר את כ"ק אדמו"ר מה"מ והוא יגאלנו
יחי אדוננו מודנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מלא השנא ברכות

בעונג בשמחה ובטוב לבב נשגר בזאת ברכות מאליפות
לידידנו, רודף צדקה וחסד, תומך ועוזר למוסדות כ"ק אדמו"ר,
ומקושר לכל עניניו ומבצעיו הק'
הרה"ח ר' זאב זוגתו הנכבדה מרת **דבורה** שיחיו

קדנר

לרגל הגיע בנם

הת' **אהרן** שי לעול המצוות

יה"ר שיגדל הנער חייל אמיתי בצבא חיילי בית דוד,
וירוו רוב נחת מכל צאצאיהם שיחיו, מתוך הרחבה
בגשמיות וברוחניות כרצון כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

זאב ובתי קארף

כינוס הקהל לקבוצה ה'תשנ"ב

במלאות עשור שנים ל"קבוצה תשנ"ב"
מתכנסים כל אלו שזכו ללמוד בקבוצה ל-

התוועדות חסידיים

במוצש"ק פ' וארא ה'תשס"ב,

בשעה 8:00 בערב, ב-770 בכפר חב"ד

תלמידי קבוצה ה'תשנ"ב, נקראים להשתתף
בהתוועדות מתוך אחדות חסידית שתביא
לקבלת פני משיח תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוסדות חינוך על טהרת הקודש

אהלי מנחם - אהלי תורה

כנוס של ברכה

בעונג בשמחה ובטוב לבב נשגר בזאת ברכות מאליפות לידידנו, מסור
ונתון בנפשו ומאודו בחיזוק ההתקשרות של תלמידנו לכ"ק אדמו"ר
מה"מ ולמוסדותנו, מבחירי תלמידנו לשעבר, מקושר לכל עניניו ומבצעיו
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ובמיוחד בהפצת בשורת הגאולה וזהות הגואל

הרה"ח ר' זאב זוגתו הנכבדה מרת **דבורה** שיחיו

קדנר

לרגל הגיע בנם מיקירי תלמידנו

הת' **אהרן** שי לעול המצוות

יה"ר שיגדל הנער חייל אמיתי בצבא חיילי בית דוד,
וירוו רוב נחת מכל צאצאיהם שיחיו, מתוך הרחבה בגשמיות
וברוחניות כרצון כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

בשם ההנהלה

הרב מיכאל טייטלבוים הרב יוסף חיים הכהן ראזענפעלד
הרב וועלועל קארף

יומנו של תמים ב-770

יום ראשון ט"ו טבת

דומה, שחודש טבת כולו נתון תחת השפעת הידידן נצח. היום המרכזי בשבוע זה, הוא התאריך י"ט בטבת, התאריך שבו הושלם בגלוי לעיני כל העמים הידידן נצח! מהי טבת על כל הפרטים שבו, ולאחר כל הערעורים של הצד שכנגד, שכוונו בפעם זו נגד נשיא הדור בעצמו. לא ייפלא איפוא, כי לאחר שירת הייחיי והיוהוא גואלינו! לאחר התפילות, מתפרץ לו מידי פעם באורח ספונטני הניגון 'ידן נצח'.

עוד מאורע, שנותן את רישומו על השבוע ב-770, הוא התאריך כ' בטבת – היאר צייטי של הרמב"ם. בפעם האחרונה בה היה סיום הרמב"ם בחודש טבת, כמו בשנה זו, התייחס הרבי לכך בהרחבה, וביום כ' טבת התקיימה התוועדות מיוחדת, בה דיבר הרבי על מעלת הרמב"ם וספר 'משנה תורה'. 'הימים האלה נזכרים ונעשים', וכפי הנראה גם השנה יתקיימו מספר אירועים מיוחדים ביום זה.

כידוע, 770 הוא 'בית תורה'. אחד הפרטים בזה, הוא מכון 'הסמיכה' שמצוי כאן, במסגרתו לומדים תמימים רבים, שעברו כבר את שנת ה'קבוצה', את לימודי 'הסמיכה', כפי הוראת הרבי מלך המשיח. ישנם דינים, שאין אפשרות לדעת אותם על בורים אם לא רואים אותן באופן וזיואל. כאלה הם, למשל, דיני טרפות. היום הגיע הרב **ישראל שמעון קלמנסון**, השוחט של הרבי, ובאמתחתו מספר עופות, שכל אחד מהן מדגים סוג מסויים של טרפה. את הרב קלמנסון הקיף מעגל תמימים, שניצלו את ההזדמנות ובאו לראות באופן בלתי אמצעי את הסוגים השונים של הטרפות. אחד העופות היה טרף בגלל שהיה בעל שלוש רגליים.

ב-770 נוסד השבוע שיעור חדש: ידוע

תופסת המרפסת בכותל המערבי, המקום בו עודד הרבי בגלוי לעיני כל העמים את שירת הייחיי, המקום בו הייתה לא רק המציאות דמשיח, ולא רק ההתגלות דמשיח, אלא גם קבלת פני משיח, כמבואר ב'דבר מלכות' פרשת וירא.

לאחר ההסברים – מגיע השלב המעשי: התמימים מניחים תפילין למבקרים, ולאחר מכן מציעים להם לכתוב לרבי מלך המשיח. כל מי שזכה לקשר יהודים לנשיא הדור ע"י הכתיבה אליו, יכול לנחש בוודאי מה מתרחש אז עם המבקרים. למראה התשובות הקולעות, נאלם פיהם... הביקור הרגיל והפשוט ממבט ראשון, מסתבר, הוא בעל השפעה בלתי נשכחת על היהודי הממוצע כאן.

770 הוא יתל שכל פיות פונים אליו, כמבואר בארוכה בקונטרס 'בית רבינו שבבבל'. ביטוי גשמי לכך בשנים האחרונות הוא האתר '770 לייב', בו ניתן לצפות בכל רגע נתון בנעשה בבית משיח. בכדי לאפשר את הצפייה באתר המיוחד נבנה בתוך בימת ההתוועדות מרכז בקרה מיוחד, בו נמצא הציד הממוחשב, אמצעי הצילום וכיו"ב. היום נערכו שיפוצים במקום, בכדי להתאים את המקום לתנאי האתר, שהתייעל לאחרונה באורח ניכר. התמימים, שיושבים במקום, קיבלו בהבנה את הרעשים השונים ואת אי הנוחות הרגעית, מתוך ידיעה, שדבר זה מסייע לאלפי תמימים ואנ"ש בכל רחבי העולם לצפות באופן נוח יותר בנעשה והנשמע בבית חיינו.

היום בלילה התקיים השיעור השבועי המסורתי לתלמידי התמימים שלמדו בשנים עברו בישיבות צפת וחיפה. כפי שנהוג בשיעור זה, נפתח השיעור בלימוד שיחות של הרבי בעניינים שהזמן גרמא – ענייני גאולה ומשיח. לאחר השלב ה'רשמי' של השיעור, שלב

רצונו של הרבי, שבכל מקום ומקום, בו יבקשו מתמים 'להגיד משהו', יהיה מוכן אצלו איזה יוארט, שיחה וכו'. ולעיתים, בעיקר בתחילת השבוע, כשעוד לא מספיקים ללמוד שיחה על פרשת השבוע, הולכים 'אליבא ריקנא', ואין 'משהו' מוכן על פרשת השבוע. בשל כך נוסד השיעור הזה: במסגרת השיעור לומדים התמימים המשתתפים שיחה שלימה של הרבי על פרשת השבוע מתוך הילקוטי שיחות. מעלה נוספת יש לשיעור זה היא, שבכך מקיימים את רצונו של הרבי לערוך כינוסי 'הקהל'. כנראה זו הסיבה, שבשנה האחרונה נוסדו ב-770 כמה וכמה שיעורים...

השיעור, שמטבע הדברים נמשך זמן רב, הסתיים בהכרזת 'יחי אדירה, שהביעה תקווה וביטחון, שתיכף ומיד ממש נוכל להפיץ בכל העולם את תורתו של משיח, 'תורה חדשה מאיתי תצא'.

יום שני ט"ז טבת

בדרך כלל, ימי הביקורים של ה'תיירים' ב-770 הם ימי ראשון, ימים בהם שובתים העסקים במדינה זו. בימים האחרונים ישנה שביתת עסקים ארוכה כאן, וההזדמנות מנוצלת ע"י יהודים רבים, שנענים לפרוספקטים של הרב **בערל אפשטיין**, שמציעים 'ביקור מיוחד בתוך הווי היהדות המיסטית החסידית'. במהלך הביקור שומעים המבקרים דברים על מעלת המקום, ומתוודעים לראשונה לעובדה, שכפות רגליהם דורכות כעת במקום הקדוש ביותר לעם היהודי בזמן זה, וזאת – בנוסף למעלת המקום כיבית משיח' – הבית בו נמצא הרבי מלך המשיח בגוף גשמי באופן נצח. הביקור כולל גם דברי הסבר על המקומות המיוחדים ב-770, כמו למשל בימת התפילות, או בימת ההתוועדות. מקום מיוחד של כבוד בהסבר

תלמידי התמימים מתוועדים בחדר שני של הזאל הקטן

שמסתיים בהכרזת ייחי משולשת, מגיע שלב ההתוועדות הפתוחה והלבבית, שמייחדת את השיעור הזה מכל שאר ההתוועדויות הרבות שמתקיימות במהלך השבוע ב-770. בשלב זה של השיעור-התוועדות יושבים תלמידי התמימים, גם כאלו שלא למדו בישיבות הני"ל, ומשוחחים על מאורעות העומדים ברומו של עולם הבחורים ב-770 מתוך נקודת מבט מיוחדת. המעלה הגדולה בצורה זו של ההתוועדות הזו היא שכמו בהתוועדויות בדורות עברו אין שם אחד שמדבר והכל מקשיבים לו, אלא כל אחד יכול לדבר ולהניח על השולחן את הגיגיו ללא 'רשמיות' כלשהי. השיעור אינו מוגבל בזמן, וההתוועדות הסתיימה בשעת לילה מאוחרת. התמימים שישבו בשיעור-התוועדות הזו יצאו עם החלטות טובות, הנוגעות לכל בחור בתור 'תמיים' הנמצא ב-770, מקום המקדש גופי דלעתיד, בית משיח.

יום שלישי י"ז טבת

היום נפתח ב-770 באווירה חגיגית משהו. לאחר המניין של הרבי התקיימה התוועדות גדולה ב-770 לכבוד יבר מצווה. שלושה מנערי השכונה חגגו היום את היכנסם בעול המצוות, ולאחר התפילה הראשונה שלהם כיאנשים' התאחדו בסעודת מצווה גדולה. שלושת החתנים חזרו את ה'מאמר', כנהוג, וההתוועדות נמשכה עוד זמן רב לאחר מכן.

לאחר כמה וכמה הודעות, נתלו היום ב-770 מודעות המבשרות, שעל פי הוראות הרבי בנידון, יתקיימו בחינות על כל החומר הנלמד מתחילת השנה ועד כה. במודעות נאמר כי הבחינות יתחילו ביום חמישי בשבוע הזה, דבר שדירבן את התמימים לחזור על החומר הנלמד ביתר שאת. כידוע, תוצאות המבחנים עוברות לרבי מלך המשיח, ובזמנים בהם הייתה נהוגה יחידות פרטית, ותמים היה נכנס מאיזה סיבה ליחידות, הרי שביחד עם הפתק שלו היה גם פתק מהנהלת הישיבה, ובו דו"ח על מצבו בלימוד הנגלה והחסידות ובשמירת הסדרים. התמימים ב-770 יודעים, שכאז כן היום, ובהוספה, מתכוננים למבחנים באופן יסודי, לנחת רוח הרבי מלך המשיח.

הלילה התקיים בכלל יתפארת זקנים-לוי יצחקי השיעור השבועי לתמימים שלמדו בישיבת תורת אמת בירושלים. עם תלמידי התמימים שישבו שם, התוועד המשפיע והמשגיח הרב **יצחק שפרינגר**. הרב שפרינגר שם דגש על מספר נקודות עיקריות בחייהם של התמימים, כמו הנקודה של 'קבלת עולי' שצריכה להיות אצל כל תמים, הן בנוגע לימשמעת עצמית והן בנוגע להנהלת הישיבה.

הראשונה במאמר ד"ה איתא במדרש תילים, ולאחר מכן העלו האחים טעוול זכרונות מאביהם הדגול, תוך שהדגש מושם על יוחי יתן אל ליבוי.

במהלך היום התקיימו ב-770 שתי סעודות שבע ברכות לחתנים, שהיום הוא היום האחרון של ימי המשתה שלהם.

כמידי יום רביעי, התקיים היום ביעזרת נשים-איסטערן פארקוויי כינוס הילדים הגדול. אחד מחידושי הכינוס בעת האחרונה הוא התפילה במניין הרבי. הילדים, שעד לשעת תפילת ערבית במניין הרבי מכריזים את ה'פסוקים', וכן את הכרזת הקודש, קוראים תהילים לבטחון אחי"י בכל מקום בו הם נמצאים, ושירים שירים כמו 'הרבי, מלך המשיח, חי, חי וקיים' במנגינה הידועה על המילים מקידוש לבנה, מתפללים עם הרבי תפילת ערבית בזמן המיועד בשקט ובסדר מופתי, והפעם היחידה בה נישא קולם ברמה בשעת התפילה הוא ביאמן וביברכו. חיילי צבאות ה' במלוא מובן המילה.

הלילה התקיים בכלל יתפארת זקנים-לוי יצחקי השיעור השבועי הקבוע לתלמידי התמימים שלמדו בשנה האחרונה בישיבת חסידי חב"ד ליובאוויטש בעיה"ק צפת. אורח חשוב התוועד היום עם תלמידי התמימים – ראש הישיבה, הרב **יוסף יצחק ווילשאנסקי**. במשך הזמן המוקצב לשיעור, עד לשעה 12:00, התוועד הרב ווילשאנסקי על עניין השמחה שצריכה להיות אצל התמימים, תוך שהוא מתייחס לעובדה, שההתוועדות הזו הינה גם התוועדות יום הולדת לשני תמימים מה'קבוצה'.

בהגיע השעה היעודה הסתיימה

בהמשך ההתוועדות דיבר הרב שפרינגר על פירסום זהות המשיח. מי שמכיר את הרב שפרינגר יודע, שהוא יהודי 'חס' בטבעו, ועל כל הדברים הוא מדבר ב'קאד' בלתי רגיל. ואם בכל העניינים כך, בנושא 'משיח', ובפרט בפרסום הזהות, דברים שנוגעים לרב שפרינגר בנפש, על אחת כמה וכמה... הרב שפרינגר הראה לתמימים גור עיתון, שמתוך הדברים שהתפרסמו בו ניתן לראות בבירור, שהעולם כבר מוכן. ההוראה לפועל מכך הייתה, שהיום עניין זהות המשיח הוא 'באופן המתקבל' בצורה 'המתקבלת' ביותר, והעולם פשוט מחכה לשמוע על כך.

ההתוועדות נמשכה עד לשעות המאוחרות של הלילה, והתמימים שהתוועדו עם הרב שפרינגר יצאו מחוזקים בהחלטות טובות בעניינים שדוברו בה.

יום רביעי י"ח טבת

לאחר התפילה במנין הרבי מלך המשיח התקיימה ב-770 התוועדות רבתי של האחים הרבנים לבית משפחת טעוול. ההתוועדות נערכה לרגל סיום אמירת הקדיש על אביהם, ר' אברהם ע"ה, ולכבוד התחלת הנחת התפילין אצל אחד מנערי המשפחה. הרב יוסף טעוול ידוע כמכניס אורחים עצום, וכמי שביתו פתוח לרווחה לכלל התמימים במשך כל שעות היום והלילה ללא גוזמא. תמימים רבים, שאכלו לא אחת על שולחנו של הרב טעוול, באו כעת להשיב לו כפעלו הטוב והשתתפו בהתוועדות הגדולה שהתקיימה בפינה המזרחית של ארון הקודש. במהלך ההתוועדות חזר הנער חתן השמחה את האות

מהו הכח?...

במהלך התוועדות האחדות של תמימי הקבוצה בליל שישי סיפר הרב ברוין כמה סיפורים. להלן נביא אחד מהם:

באחד מהערים באיזור 'פלטריין של מלך' מורכבת האוכלוסייה בעיקר מיהודים חרדים, שרובם ככולם מושפעים מהישיבה הגדולה שקיימת במקום, שהיא ישיבה בעלת אופי 'מתנגדי' מובהק. חייו של השליח המקומי לא היו, אפוא, סוגים בשושנים, וזאת בלשון המעטה...

באחד מימי ראשון הגיע השליח המקומי לבית הכנסת שבו הוא מתפלל, ושם נודע לו, שאחד מראשי הישיבה חפץ לשוחח עימו. לשאלתו על מה, ענה לו אותו ראש ישיבה: "נדבר לאחר התפילה". למותר לציין, שחששות השליח הלכו וגברו: לך תדע מה כבר קרה, שהלה חפץ לדבר עימו. אולי אחת הפעולות שעשה הבית חביד הינה בניגוד ל"דעת תורה" (...), ועכשיו יתחיל פולמוס חדש, עם כל מה שכרוך בכך...

לאחר התפילה פנה אליו אותו ראש ישיבה ושאל אותו: "תגייד לי, מהו הכח שלכם, איתו אתם מצליחים לפעול עם היהודים?"

– הרב ברוין הוסיף באירוניה, שאותו אחד חשב בוודאי שהתמימים עוברים ערב יציאתם לשליחות קורס מזורז במצליחות. "לך תסביר לו, שלכח המיוחד יש שם, ואפילו כתובת: הרבי מליובאוויטש"...

השליח, שנרגע באחת, שאל אותו מה ראה שערור כך את התפעלותו, סיפר היהודי, שבשבת האחרונה היה אצל חמיו וחמותו, והם משכירים את ה'בייסמנט' שלהם לזוג יהודי, שלע"ע אינו שומר תומ"צ, והמצב הזה נמשך כבר זמן רב. "במוצאי שבת האחרון הייתי בבית חמי, ולפתע שמעתי מהמרתף קולות שירה, ועוד כמה קולות מזורים. לאחר התלבטות קצרה ירדתי לשם, ומה רואות עיני? זוג בחורים, משלכם, יושב עם זוג הדיירים עם קצת משקה, וההחלטות הטובות רצות שם על ימין ועל שמאל: תפילין, טהרת המשפחה, כשרות ועוד ועוד. מה שחמי וחמותי לא הצליחו לפעול אצלם תקופה כה ארוכה, פעלו ה'תמימים'!" "אז מה הסוד שלכם?"...

יומן המתארים את ימי יו"ד שבט הבולטים בשנים האחרונות: יו"ד שבט ה'תשי"א, יו"ד שבט ה'תשי"ל ויו"ד שבט ה'תשנ"ג. החידוש הבולט של השנה היה דווקא הגשמיים: כריכת החוברת משובבת עין בצבעיה המרהיבים ובגרפיקה המרהיבה שלה, וגם תוך החוברת לא נגרע חלקו. בקיצור, 'תורה מפוארה בכלי מפוארי'.

הלילה התקיימה ב-770 הקרנת הווידאו המיוחד של 'לראות את מלכנו'. ווידאו זה מרתק את כלל התמימים ב-770 בשל העובדה, שגם התמימים שאינם מבינים אידיש יכולים לשמוע שיחות מפה קודש ולהבין אותם. לאחר הווידאו התקיים השיעור העיוני השבועי בשיחות הרבי מלך המשיח. מוסר השיעור היום היה הרב **דוד כהנוב**, שהאריך לבאר את השיחה הידועה המובאת בלקו"ש חל"א בעניין 'וירכיבם על החמור' ופירש"י שעל אתר – "זה חמור של אברהם, וזה חמור של מלך המשיח". השיעור נמשך זמן רב מהרגיל, ולא אחת התפתחו בו דיונים מעניינים, שגלשו מעבר לנושא השיחה אל כלל תורתו של הרבי.

כמו בכל ליל שישי, היו הלילה התוועדויות רבות ב-770. אחת מההתוועדויות, וללא ספק – המיוחדת שבהן, התקיימה ביזאלי הקטן. הייתה זו התוועדות נוספת במסגרת 'התוועדויות האחדות' של כלל תמימי הקבוצה. על קיומה של ההתוועדות התבשרנו כבר מלפני כמה ימים, דרך מודעות שמילאו את 770. הפירסום עשה את שלו, ובשעה היעודה היה היזאלי הקטן מלא תמימים, איתם התוועד הרב **יוסף ישעיה ברוין**, משפיע בסידיני, אוסטרליה. הרב ברוין דיבר על מעלת יום י"ט טבת ואמר, שבדומה לגי' תמוז בזמן אדמו"ר הריי"צ, זהו חג של חסידים בשל היותו נוגע לנשיא הדור בעצמו.

הרב ברוין הוסיף וסיפר זכרונות מזמן היותו בחור, בשנים ה'תשי"א–ה'תשנ"א ב-770, תוך שהוא משלב את דבריו בסיפורים שונים בנוגע לפעולות הרבי בעולם (ראה מסגרת).

באותה שעה התקיימו כמה התוועדויות ב-770. אחת מהן הייתה התוועדות סיום הרמב"ם, שנערכה הפעם במתכונת מורחבת לכבוד הייארצייט של 'הנשר הגדול'. לאחר דברי הפתיחה הזמין הרב גרליצקי את הרב **יוסף יצחק ווילשאנסקי**, ראש ישיבות חסידי חבי"ד ליובאוויטש בצפת ובחיפה, להתוועד עם התמימים. הרב ווילשאנסקי דיבר על התקנה הקדושה של הרבי, שהפיצה את לימוד הרמב"ם בכל שכבות הציבור.

שמתפלל באורח קבע ב-770 וכמו כל ענייני הקדושה, גם את ההתוועדות לרגל בואו בעול המצוות ערך בבית משיח. הנער השני הוא מאחת מהמדינות המרוחקות בארצות הברית, שעשה דרך ארוכה כדי להגיע ל-770 לכבוד הבר מצווה שלו. וזה עוד מתגמד לעומת מקום מגוריו של החתן השלישי: מארגנטינה הרחוקה הגיע הנער, מלווה באביו, הרב **שלמה לוי** שמשמש שם כשליח באחת הערים, למקום המשלח, כדי לחגוג שם את היבר מצווה. ההתוועדות בפניה המזרחית נמשכה שעות.

היום הגיעה ל-770 חוברת ההכנה המהודרת שיצאה לאור לכבוד יו"ד שבט ע"י את"ה כאן. החוברת מהווה חלק מהמבצע העולמי של התמימים לכבוד יו"ד שבט, בדומה למבצעי ההכנה שנערכו לכבוד יו"ד שבט, י"א ניסן ולרגל חודש החגים בשנתיים האחרונות. מאז ומתמיד הצטיינה חוברת ההכנה הזו בתוכנה העשיר, וגם החוברת הזו לא נגרע חלקה: בחוברת ישנם מאמרים ושיחות הנוגעות ליום הגדול, כמו למשל מאמר "באתי לגני" ה'תשי"א, וגם את שיעורי החת"ת, הרמב"ם והמשניות השייכים ליום זה. כהוספה מובאים בסוף החוברת קטעי

ההתוועדות באופן פורמלי. לאחר מכן ישב הרב ווילשאנסקי עם התמימים שם להתוועדות פתוחה יותר. במהלך ההתוועדות הזו סיפר הרב ווילשאנסקי כמה וכמה סיפורים מתולדות דברי ימי החסידים בזמן האחרון, ועוד כהנה וכהנה. לבקשת התמימים, סיפר הרב ווילשאנסקי על המתרחש בישיבה בצפת וציין, כי היזאלי, שהורחב לפני כשנה בצורה ניכרת, כבר צר מהכיל את התמימים תלמידי הישיבה. הרב ווילשאנסקי אמר כי בהתאם לכך, יורחב היזאלי שוב בצורה שכמעט תכפיל את שטחו ממה שהיה לפני ההרחבה האחרונה. 'יפרצת'...

יום המישי י"ט טבת

– 'דידן נצח'

היום התקיימה ב-770 התוועדות רבתי לכבוד 'בר מצווה'. הדבר כשלעצמו הפך להיות שיגרת בבית חיינו, אך הפעם היו כמה דברים שגרמו להתוועדות לצאת מכלל שיגרה. אחת מהם הייתה כמות חתני הבר מצווה. שלושה חתנים היו שם. הדבר השני היה – מוצאם. אחד הנערים היה תושב השכונה

הרב יוסף יצחק ווילשאנסקי בהתוועדות חסידית עם תלמידי התמימים ב-770

הכרזת ההכרתה בכל עוז. האורות נדלקו, והמראות נגוזו... הכרזת הייחי האדירה, שנשמעה לאחר הווידאו, באה מנקודת פנימיות הלב: רבי, מתי נזכה לראות אוך שוב מעודד את הייחי באופן של יעין בעיני?...

בשעה 7:30 החל סדר נגלה של מוצאי שבת. בחלקו השני של הסדר התקיים השיעור השבועי העיוני ב'דבר מלכותי של פרשת וארא – הידבר מלכותי של השבוע הבא עלינו לטובה. מעלת הלימוד הזה הוא בריציפותו: המשתתפים לומדים את השיחה עד גמירא, ללא הפסק – דבר המסייע בהבנה ובזיכירת השיחה.

בשעה 10:00 החלה ב-770 סעודת מלוה מלכה, סעודת אדוד מלכא משיחא, ששולבה עם סיום הספר הראשון במחזור זה, והתחלת ספר 'אהבה'.

אורח חדש-ישן הגיע לסיום. הרב **אברהם ברוך ווינקלר**. הרב ווינקלר סיפר, שהגיע לסעודת הסיום היישר מיכנס צאצאי אדמו"ר הזקן שנערך ב'ליובאוויטשער ישיבה'. הרב ווינקלר, שהגיע לכנס כנציגו של האדמו"ר מקלויזנבורג, שהינו צאצא, סיפר, שבכנס רואים במוחש את העניין של 'כולנו בני אב אחד אנחנו' לא רק ברוחניות, שכל החסידויות יונקות מחסידות חבי"ד את תורתם, אלא גם בגשמיות: אדמו"רים רבים הינם צאצאים. בין הפרפראות הרבות, שאמר הרב ווינקלר, היה גם ראשי תיבות לשנת ה'תשס"ב, שנוגעות במיוחד לזמן זה, ימים מספר לפני כ"ד טבת: תניא ספר של בינונים, ריית תשס"ב.

השיחה באופן שגם מי שאינו שולט בשפת האידיש על בוריה יוכל להבין את דבריו. הרב גרליק התמקד בדבריו על היומא דפגראי הקרב ובא – כ"ד טבת, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן. הדממה, שליוותה את דבריו, העידה כאלף עדים על ההקשבה הרבה לה זכה.

בשעה הקבועה, 1:30, החלה ההתוועדות קודש של הרבי מלך המשיח שליט"א. ההתוועדות נפתחה בשירת 'יחי', ולאחריה חזר הרב **יוסף רייצעס** על כמה אותיות מתוך הידבר מלכותי השבועי, תוך שהוא עושה אתנחתות לאמירת 'לחיים', וסיים בהכרזת 'יחי משולשת'.

לאחר מכן התקיימו ב-770 ההתוועדות רבות. אחד המתוועדים הראשיים היה הרב **יוסף יצחק מייזליש**, השליח הראשי למדינת מכסיקו ואחד מהפעילים להפצת בשורת הגאולה והגואל.

שרשרת השמחות לא פסחה גם על תפילת מנחה, במהלכה עלו לתורה שתי חתני בר מצוות, שזכו, שהעליה לתורה הראשונה שלהם תהיה במקום הקדוש ביותר, ובמחיצת מלך המשיח. לאחר תפילת מנחה התקיים במרכז 770, על יד השולחן הגדול, סדר ניגונים, ובסופו חזר א' מאנ"ש מאמר. בתום חזרת המאמר החלה תפילת ערבית במניין הרבי, ולאחר מכן – הבדלה.

בסיום ההבדלה כובו האורות ביזאלי הגדול, והקהל הרב צפה בווידיאו משיחת כ"ג טבת ה'תשנ"ב. לאחר הווידאו הזה, שנמשך כעשר דקות, צפה הקהל הרב בווידיאו נוסף, מהתאריך של היום בשנת ה'תשנ"ג, בו נראה אבינו מלכנו משיחנו שליט"א מעודד את

ביחדר שני התקיימה התוועדות של כמה תמימים, שהתוועדו לכבוד היאר צייטי של הרמב"ם. ב'עזרת נשים-יוניון' התקיימה התוועדות של כמה תמימים בוגרי 'קבוצה' ה'תשס"א. כל ההתוועדויות הללו נמשכו זמן רב, לאורך כל הלילה כמעט, ובכל מקום אליו הלכת ב-770 יכלת לשמוע קול נגינה ודיבורי משפיע.

יום שישי כ' טבת

ההתוועדויות, כפשוט, לא גרעו מהנוכחות בסדר חסידות, היסדר של הרבי, ובשעה 8:00 היה 770 מלא בתמימים שיסבו ולמדו חסידות.

לאחר התפילה במניין הרבי התקיימה התוועדות רבתי בחלקו המערבי של 770. יהודי מקורב מצרפת הביא ל-770 את בנו, שחוגג היום את הנחת התפילין הראשונה שלו. ייחוד נוסף בהתוועדות הזו היה, שבמהלכה התוועד עם המשתתפים הרב **יצחק שפרינגר**, ותמימים רבים ניצלו את ההזדמנות להתוועד ממש לפני היציאה למבצעים וישבו שם זמן לא רב. הרב שפרינגר דיבר על המעלה של בית משיח, שדרכו עוברת ההשפעה לכל העולם. ההתוועדות עצמה נמשכה זמן רב, כשלאחר השלבים הראשונים שלה נשארו במקום רק בעלי בתים. לתמימים יש מחויבות קודמת לימבצעים! ההתוועדות – כבודה במקומה מונח, אבל לא על חשבון הימבצעים!...

יום השבת קודש פרשת שמות,

כ"א טבת

עם כניסת השבת פיארנו את שולחנות 770 שלל קבצים וגליונות. בלטו שם קובץ ההערות של 770, 'דבר מלכותי בהדפסה משובחת ונאה בהוצאת התמימים פה.

למרות העובדה, שזהו כבר הלילה השלישי בריציפות בו מתקיימות התוועדויות ארוכות וממושכות, היה סדר חסידות בשבת מלא בתמימים. גולת הכותרת של הסדר הוא השיעור העיוני ב'דבר מלכותי השבועי, שרושם מידי שבוע השתתפות נאה ומרשימה של קרוב למאה תמימים (!).

לאחר הסדר החלה התפילה במניין הרבי. לעמוד ניגש הרב **לייבל מוצ'קין**, ששילב בתוך התפילה ניגונים רבים, להנאת הקהל. בקריאת התורה עלו השבוע שלושה תמימים, שבשבוע הבא יתחתנו במז"ט.

לאחר קריאת התורה עלה לבימת הקריאה הרב **לוי יצחק גרליק**. הרב גרליק ידוע כנואם מעולה, שמצליח לחזור את

האם הולכים בדרך הנכונה. כך נוהגים כולם, חוץ ממנהיגי ממשלת ישראל. כאן לא משנה מה קורה. המציאות יכולה להוכיח אחרת ממה שהם מבצעים, אבל מי בכלל יעז להביע עוררין ולשנות את הכיוון.

עשר שנים הוא בהחלט זמן טוב לבדוק את המצב. לפני עשור שנים, נרצחו בשנה בפיגועי טרור כעשרים יהודים. השנה נגמר מאזן הטרור השנתי לשנת 2001 ב-202 הרוגים. פי עשרה ויותר, ממה שהיה ערב החתימה על הסכמי אוסלו. הנתון המצמרר הזה, אפילו לא הובלט בכלי התקשורת.

מישהו מאותם מנהיגים לקח את הנתונים כדי לבדוק מה קרה מאז נתנו לעראפת להכנס לכאן? מה גרמו כלי הנשק שחילקנו להם? כמה יהודים רצחו השוטרים הפלשתינים במטרה הפלשתינית החזקה שנתנו להם?

מישהו בכלל עושה דין וחשבון? מישהו יתן בכלל דין וחשבון על מה שהוא הביא עלינו בעשור האחרון? האם הפקנו לקחים בעקבות התוצאות?

תמיד שאלו אותנו "מה האלטרנטיבה", ותמיד כששואלים אותנו את השאלה הזאת אנחנו מתחילים להסמיק מרוב בושה. "מה האלטרנטיבה" הייתה מילת קסם כזאת שעיימה השמאל הצליח לגרור מדינה שלימה לתוך תהום פעור. במקום שנשאל את אותם "מחותר אוסלו", מה האלטרנטיבה שלכם הביאה לכאן, חוץ מעוד דם ודמעות, יזע והרס. אם זו הייתה האלטרנטיבה שלכם, מי בכלל צריך אלטרנטיבה?!

עשר שנים הוא בהחלט זמן

טוב לבדוק את המצב. לפני

עשור שנים, נרצחו בשנה

בפיגועי טרור כעשרים יהודים.

השנה נגמר מאזן הטרור השנתי

לשנת 2001 ב-202 הרוגים.

פי עשרה ויותר, ממה שהיה

ערב החתימה על הסכמי אוסלו.

הנתון המצמרר הזה, אפילו לא

הובלט בכלי התקשורת

שפלים, שכל כוונתם להביא לחורבן והרס? מר קצב, אין לנו ספק שנפלת למלכודת של הסובבים אותך. הגיע הזמן שתנצל את משרת הנשיא כדי להביא את דבריו של הרבי מלך המשיח בצורה הברורה ביותר, ולא כפי שנהגת לפני עשור שנים.

מאזן אימה...

נהוג, שכל בעל עסק, עורך מאזנים מזמן לזמן כדי לדעת להיכן פני העסק שלו, האם הוא בהפסדים או ברווח, או שמא הוא דורך על מקומו. רק דרך המאזנים אפשר לדעת

הוא איך שהגויים מסתכלים על זה...

מר קצב, לפני שהלכת להציע לעראפת את היהודנא, הייתי מציע לך לעיין מחדש באותה שיחה מרטיטת לב, שנאמרה בפני קהל ועדה. היה כדאי שתלך לרמאללה כדי לשאול אותם למה הם מתכוונים כאשר הם מציעים לנו את היהודנא שלהם, ולמה הם מתכוונים כאשר הם מדברים על "שלום". אם אתה רוצה לדעת באמת למה מתכוונים הערבים, לך ותשאל אותם, ותקבל את התשובה המלאה... אם היית הולך בשביל זה – היינו מעודדים אותך.

גם אז, לפני עשור שנים, העזתם פנים נגד ה' ומשיחו, וברוב חוצפה ועזות מצח, אמרתם ש"הרבי מליובאוויטש טועה". אני זוכר אותך ומר שמיר, מסבירים לאחר שחזרת ארצה מהשליחות שהטיל עליך הרבי, כי הרבי לא מבין, ואתם רוצים להרגיע את הרבי שהכל בסדר. עשור שנים בדיוק לאחר מכן, כולנו רואים מי צדק. מי בעיניו הנבואיות אמר לך מילה במילה מה אמור ר"ל להתרחש כאן: דיבורים אלו, הם צעד ראשון למסירת חלקים מארץ ישראל, ולא רק חלקים קטנים אלא חלקים גדולים כמו יהודה, שומרון, עזה, חברון וירושלים וכי' והרי זה עניין של פקוח נפשות ממש!

לפני שנתיים, בכינוס ביד אליהו לכבוד יו"ד שבט, ביקשת סליחה ומחילה מהרבי בעקבות הארועים שהתרחשו אז, וכעת, לאחר שנוכחת יותר מכל אחד אחר עד כמה אומתו דברי הרבי בנבואה גלויה ברורה – אתה מגיע להציע "יהודנא" עם אותם רוצחים

יומנו של תמים ב-770 / המשך בעמוד 58

בתוכנית הרדיו 'אורו של משיח', שמטעם המטה העולמי להבאת המשיח, דיבר הרב שמואל מנחם מענדל בוטמאן אודות הקשר ההדוק בין פרשת השבוע עם משיח וגאולה, ועל העובדה ששבת פרשת שמות היא בין כי טבת יום ההילולא של הרמב"ם וכ"ד טבת יום ההילולא של רבינו הזקן.

הרב בוטמאן הביא את שאלת הרבי מלך המשיח על דברי המדרש בפסוק "ואלה שמות בני ישראל", "על שם גאולת ישראל נזכרו כאן". ולכאורה "כאן" בפרשת שמות, מדובר הרי על גלות ישראל, "הבאים מצרימה"? ועל הגאולה מדובר רק בפרשת בא! והרבי מבאר: היות והירידה של הגלות היא לצורך העליה של הגאולה, הרי שבפנימיותה הירידה היא "חלק מהעליה והגאולה עצמה", ולכן אומר המדרש על "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" – "על שם גאולת ישראל נזכרו

החסידות בגלות מצרים, מלשון מצרים וגבולים, להאיר את העולם באור התורה והחסידות, ובפרט בדורנו זה על ידי הרבי מלך המשיח שמכין והכין את העולם לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

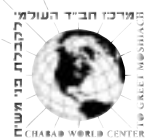
בידבר מלכותי השבועי מדבר הרבי על שלושת התקופות בחיי אדמו"ר הקודם, ועל התקופה השלישית נאמר, שהיא משעת הסתלקותו, "שניתוסף ביתר שאת וביתר עז בהפצת המעיינות חוצה בכל קצווי תבל, ועד לגמר ושלימות העבודה, שהכל כבר מוכן לסעודה דלעתיד לבוא – ימות המשיח". זוהי לשונו של הרבי לפני 10 שנים. בדיוק. אם כבר אז היה הכל מוכן, מה נשאר כעת?... מתי כבר נשב "בסעודה דלעתיד לבוא"?

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

כאן", והכוונה היא גם לגאולה העתידה לבוא בקרוב ממש.

הרב בוטמאן הסביר לרובבות המאזינים, שלכאורה יש לשאול שאלה פשוטה, למה יש צורך בכל הגלות המר הזה, עם כל המאורעות הבלתי משמחות שמתרחשים בארץ הקודש – יתן השי"ת שמכאן ולהבא יהיו כל החדשות מארץ הקודש ומכלל אחינו ישראל בכל מקום שהם חדשות טובות ומשמחות. אלא שכל ענינים אלו הם בבחינת ירידה צורך עליה. היות ואנחנו עומדים כעת לפני העליה הכי גדולה, עליה שאין אחריה ירידה, וגאולה שאין אחריה גלות תיכף ומיד ממש.

הרב בוטמאן סיים: הרמב"ם הכניס את אור הגאולה במצרים ממש, גם במצרים הגאוגרפית, על ידי ספריו שנכתבו בארץ מצרים, ורמב"ם הוא ר"ת של "רבות מופתי בארץ מצרים". ורבינו הזקן הכניס את אור

מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח

ברכת אחים

ברגשי גיל ואושר שמחים אנו לאחל ברכת מזל טוב חמה ולבבית לידידנו הנעלה והנכבד, רודף צדקה וחסד, מסור ונתון לכל עניני כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, תומך נלהב ומסייע בגופו ומאודו, לכלל פעילויות "מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח"

הרה"ח ר' **זאב** וזוגתו מרת **דבורה** שיחיו **קדנר**

לרגל הגיע בנם יקירם **אהרן** שי' לעול מצוות

יהי רצון שתרוו ממנו ומכל יוצאי חלציקם שיחיו רוב נחת חסידותי אמיתי, ובזכות מעשי הצדקה והחסד תזכו לשמוח ולשמח יחדיו בשמחת הגאולה האמיתית והשלימה בהתגלותו של מלכנו משיחנו שליט"א תיכף ומיד ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מאחלים מכל הלב

משפחת מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח

בי"ה

נפגשים שוב ב-770

הנך מוזמנת להתכונן ל - י" שבט

בהתוועדות מיוחדות

לכל הבנות שזכו לשהות בחודש החגים בבית רבינו שבבבל - בית משיח - 770

ההתוועדות תתקיים בעז"ה ביום ראשון אור לראש חודש שבט ה'תשס"ב

בבניין 770 בכפר חב"ד בשעה 18:00 בערב

— בוודאי לא תחמיצי את ההזדמנות להתכונן יחד לקבלת פני משיח —

לפרטים והסעות, גשי בזריזות לנציגה המקומית

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

חב"ד בראי העיתונות

קבוצת תלמידי חב"ד הגיעה ללמוד בארץ

במסגרת פעולות שנת החינוך התורני

ביום ארבע יצא ברויטר יוסף שסמך
ימים רבים מסבירי הנמל ומהשגריר
במקום.
קבוצת התלמידים הלמד בישיבת
הברית יצרת אמת בירושלים שני
סדר לפני 65 שנה בעיר הברון, על
יד קבוצת תלמידים ששלח אז הרבי
האגודתי רבי שלום דובער מליובביץ
כמו על הרבי הנוכחי.

קבוצת התלמידים בישיבת חב"ד בי
ברוקלין נשלחה בשבוע האחרון על
ידי הרבי מליובביץ ללמוד בישיבת הר
ביר בירושלים — הנקראת לארץ.
התלמידים נשלחו במסגרת פעולות
שנת החינוך התורני, שעליה הבריו
הרבי מליובביץ.
מן נשלחו גם קבוצות שונות של
תלמידים לחקם ישיבות חבדיות הר
רשות במקומות שונים ברחבי ארץ
הרבי.

כפי שסיפור התלמידים השליחים
הכיל עלותם הרבי לנקר בראשית דרך
כא בארץ — במערת הספלה בחברון
ע"י הנהלת העירייה ובבית הכנסת
יצא צדק שבירושלים העתיקה.
את התלמידים קיבלו כנמל
התורה הבריו חב"ד רבי

מזוהה בגדר הטובה
לחם, במתנה מוסר — שמדות,
נקבעה באחרונה על שער הגדר
הסיבה במסורה על ידי אנשי
חב"ד ששהו במקום במסגרת מב
צע, מיוחדת, עליו ציונה האדמ"ר
מליובביץ.
נודע כי הלבנונים העובדים בי
שער מגלים יותר ויותר, השדר
נותי באביור המתכתי הכסוף...

ראש עליות-נווירוק, אברהם בום, שמינה לחזור אתמול לארץ"ב כנמל המשבר הכספי
שפוקר את עליו, נראה כאן בביקורו בכפר חב"ד, בתצלום: יו"ר ועד הכפר ש. מיזנצ'יק
(כנבוע של נחג קטר) ועוד חסידים נפרדו מן האורח בשירה ורקודים בתום ביקורו.

ראש ממשלת גיברלטר ביקר במחנה נוער של לובביץ- בארצו

— מאת יצחק הילרסהימר —
ראש ממשלת גיברלטר מר יו
הושע חסן (יהודי שומר מצוות)
ביקר לאחרונה במחנה נוער גן
"ישראל" של לובביץ, שנערך בי
גיברלטר.

המחנה נוהל ע"י מיכאל חסן
(כנראה קרובו של ראש המסי
שלה), הולמד בישיבת לובביץ
בלונדון, כפי שמוסר הג'ואיס
כרוניקל" המציין — בכתבה זו
את שלמה לוי — כי בכל מי
קום אסילו במקום נערך כגיברל
מר תוכל למצוא פעילות של ת
נעת לובביץ.

